089.4
1181

Mormonerne

Deres Prophet, deres Stat og deres Religion.

Af

Dr. Moritz Busch.

Oversat fra det Tydske.

Odense.
Forlagt af den Miloske Boghandel.
Trykt i Joh. Milos Officin.
1857.

089.4
1857
1181

1857

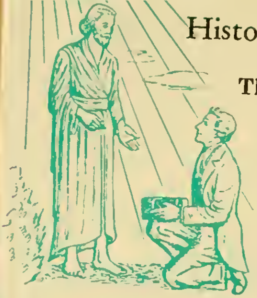

Historian's Office Library

The Church of Jesus Christ
of Latter-day Saints

Vault AJ-P
M209
B977mD
a 1857

Vault P.
M209
B977mDAl
1857

Mormonerne.

Deres Prophet, deres Stat og deres Religion.

Af

Dr. Moritz Busch.

Oversat fra det Tydske.

Odense.
Forlagt af den Miloske Boghandel.
Trykt i Joh. Milos Officin.
1857.

Indhold.

Side

Første Kapitel. Sectvæsenet i Amerika 1

Andet Kapitel. Joseph Smith som Skattegraver og Propbet. — Sidney Rigdon og Engleaabenbaringen. — En Roman og sammes Forvandling til en Bibel . . 6

Tredie Kapitel. Mormonerne i Missouri og Ohio. — Zion i Vesten. — Forfølgelser i Missouri og Triumph i Illinois. — Mirakelstaden Nauwoo og dens Tempel. — Prophetens Mord og Udgangen fra Ægypten . . 17

Fjerde Kapitel. Saltsø-Coloniens Historie. — Landet Utah. — Græshoppeplagen. — Hjemsøgelse af Guldfeberen. — Krigen med Rødhuderne. — Mormonernes Held i Europa. — Nyjerusalem. — Det store Tempel og alle Nationers Flag. 41

Femte Kapitel. Mormonernes Tro. — Dens Oprindelse og dens Princip. — Sectens Metaphysik. — Den store Hovedgud og Gudernes Fader i Universets Midte. — Skabelsen og Syndefaldet. — Krig i Himlen. — Menneskesjælens Tilværelse før Jordelivet. 63

Sjette Kapitel. Endnu et Ord om Menneskenes Natur. — Sjælevandring og Opstandelse. — Naadegaver og Naademidler i den fornyede Kirke. — Gudstjenesten i Deseret. — En Mormonconventikel i Dayton. — Aarons og Melchisedeks Præstedømme 74

Side

Syvende Kapitel. Fleerkoneriet hos Mormonerne, dets Retfærdiggjørelse og dets Udøvelse. — Ogsaa Christus var formælet med 3 Koner. — Gifte og Leseglede. — Brigham Youngs Adoptivsønner 92

Ottende Kapitel. De sidste Ting — Sandhedens fire Vidner. — Det tusindaarige Riges Begyndelse baade i den gamle og den nye Verden. — De tabte ti Stammers Gjenkomst. — Gjenformæling af de ved Havet adskilte Verdensdele. — Dommedag 117

Niende Kapitel. Mormonstatens politiske Forholde og dens Fremtid. — Usandsynligheden af, at den vil gaae til Grunde ved ydre Omstændigheder. — Indre Aarsager til Forfald. — Slutningsbetragtninger 122

Første Kapitel.

Sectvæsenet i Amerika.

Det politiske Liv i de forenede Stater frembyder for den Fremmede en Mængde Phænomener, som først efter et dybere Studium af Folket og Landet blive ham nogenlunde forstaaelige. Men dette er endnu i en langt høiere Grad Tilfældet ved alle de Skikkelser, under hvilke det religieuse Element der viser sig. I de politiske Partiers brogede Mangfoldighed opdager man dog stedse to store Grundmagter, der svare til to Drifter i den menneskelige Natur, og ligesom Ebbe og Flod bære og udjevne Samfundets Interesser. Derimod bliver enhver Inddeling af den uhyre Mængde Religionssecter i Amerika næsten umulig. Vi have her et fuldkomment Chaos for os, hvor de gjærende Stoffer tumle sig mellem hinanden paa den vildeste Maade, og hvor man let kunde troe paa Christendommens Forraadnelse og Tilintetgjorelse, hvis ikke Kirkehistorien erindrede os om lignende Perioder. Den stupideste Fasthængen ved Aabenbaringens Bogstav blander sig med Phantasiens vanvittigste Udsvævelser. Tusinder og atter Tusinder af Mennesker, der i verdslige Sager have de skarpeste Sandser, lade sig bedrage af den meest iøinefaldende Skuffelse, ansee Sort for Hvidt, lytte til Løgnen som en Aabenbarelse fra Oven og bøie Knæ for Mark-

Krigere som Guds Sendebud. Her opbygger den haardnakkede Rettroenhed sit Tempel. Der henstiller den absolute Tvivl sit Forsamlingshuus. Og atter hist hæver Sværmeriets underjordisk brændende Vulkan Overfladen, og hurtig svulmer den i Begyndelsen næsten usynlige Blære til et mægtigt Tempel, i hvilket Fanatikere eller Bedragere forkynde en aldeles ny Religion.

Liig Prairiebrandene og det fjerne Vestens Oversvømmelser udstrømme nye Frelsensbudskaber. Som Tornadoen omstyrter Urskovene, saaledes nedkaste talrige Forsamlinger sig for deres Apostle. At tale med fremmede Tunger, himmelske Syner, Helbredelser ved Haandspaalæggelse, Engleaabenbaringer og Djævleuddrivelser ere nu paa mange Steder lige saa hyppige, som i Christendommens første Tider. Det Forunderlige bliver Vidunderligt, Caricaturer forvandle sig til Heroer. Snart synes Dæmoner, snart den Hellig-Aand at bevæge Gemytterne. Intet er saa fuldt af Modsigelser, Intet støder saa meget an mod Skik og Sædvane, at det ikke skulde kunne samle en Kreds af Troende, naar en veltalende Mand foredrager det, en spidsfindig Forstand retfærdiggjør det af Bibelen, og et organiserende Talent giver det kirkelig Form. Ja, det er netop det Barokke og Bizarre, som synes at udøve den største Indflydelse; om det end hyppig blot bliver antaget den ene Dag, for Dagen derpaa at blive ombyttet med en endnu sælsommere Vildfarelse.

Denne Tilstand, som kan sammenlignes med Amerikas meest udbredte Sygdom, Vexelfeberen; idet man ofte træffer Folk, der i Løbet af faa Aar have tilhørt et Dusin Kirker og Religioner: forener i sig næsten alle de Phænomener, som have viist sig i Kirken fra dens første Begyndelse. Ebioniterne, Gnostikerne, Klostrene i deres Urstikkelse, Middelalderens enthusiastiske Religionspartier, Gjendøberne fra Münster, Camisarderne, — Alle disse have mere eller mindre deres Efterlignere i dette transatlantiske Virvar, og en nøiere Undersøgelse af disse Gjen-

tagelser i Nutiden kunde derfor maaskee være af væsentlig Værd til Belysning af hine ældre Fremtoninger.

Antydninger om disse paafaldende Phænomener ere givne paa et andet Sted*). Her have vi kun at gjøre med det besynderligste og tillige mægtigste Misfoster af denne eiendommelige Trang til Partidannelse — en Fremtoning, der ligesom gjenspeiler os hele Partivæsenet, idet den paa en vis Maade er en Sammenblanding af Resultaterne af alle lignende og sluttelig kaster et belærende Lys over Grunden til den politiske og sociale Stræben i den transatlantiske Mønsterrepublik.

Det er bekjendt, at Qvækerne have deres Hovedsæde i de forenede Stater, ligesom at de forskjellige Secter af Gjendøbere her tælle henimod 2 Millioner Bekjendere. Methodisternes camp-meetings eller Leirforsamlinger med de halv gruopvækkende, halv komiske Yttringer af deres religiøse Iver, deres Abrahams a Sancta Clara, deres convulsiviske Jublen og deres Ruelse, hvorved de gebærde sig næsten som Besatte, — ere gjentagne Gange skildrede.

Derimod er det maaskee mindre bekjendt, at en Hesteskosmeds Kone, Ann Lan, i Midten af forrige Aarhundrede kom til Albany, hvor hun udgav sig for den i qvindelig Skikkelse gjenopstandne Christus, forkyndte det tusindaarige Riges Begyndelse og erklærede de forskjellige Kjøns Samliv og altsaa ogsaa Ægteskabet for Synd. Desuden prædikede hun, at Gud skulde tilbedes ved Dands, og fandt til denne forunderlige Forløsningslære et ikke ringe Antal Troende, hvis Samfund endnu, under Navn af Shakere, bliver fortsat i atten klosterlignende Menigheder. — Endvidere maatte det være mindre bekjendt, at der i Staden New-York bestaaer en Sect, som er stiftet af Englænderinden Jane Southcot, og som blandt andre Ceremonier ogsaa har indført Beskjærelsen. Desuden have

---

*) Wanderungen zwischen Hudson und Mississippi von Moritz Busch, Stuttgart und Tübingen, Cotta'sches Verlag. 1854.

Swedenborgianerne talrige Menigheder i Amerika; Aandebankerne have dannet sig til en Slags Kirke under Navn af Spiritualister; i Pensylvanien, i Ohio og ved Buffalo blomstre vietistiske Communist-Colonier, ligesom ogsaa Cabet's Icarier. For henved ti Aar siden gjennemreiste William Miller, Væderhornspropheten, de forenede Stater. Han havde ved Hjælp af Bibelen, Mathematiken og sin Phantasi udregnet den skrækkelige Visshed, at Verden skulde forgaae den 21de Marts 1844, og narrede Masser af svagsindede Folk baade i Østen og Vesten til at sælge deres Eiendomme.

Alle disse og mange lignende Tilfælde finde deres Forbilleder i det christelige Europas Fortid. Men de, om hvilke vi nu skulle tale, have hverken i den christelige Verden eller i nogen anden Religions Udviklingsperiode deres Lige, Mormonismen er eneste i sit Slags. Den kunde kun fremspire i den nye Verdens Jordbund, kun fremvoxe under amerikansk Sol, og dersom det er tilladt, at kalde hidtil uhørte Phænomener, som modsige de sædvanlige Regler for det Mulige, Vidundere, saa staae vi her indtil videre foran et af vort Aarhundredes største Mirakler.

Historien om Mormonerne, eller, som de kalde sig selv, de sidste Dages Hellige (latter-day-saints) er Historien om en tom Nøddeskal, der, efter at være plantet i amerikansk Muld, opvoxede paa en ved første Blik mirakulos Maade til et kæmpemæssigt Træ og frembragte Frugter, der ingenlunde alle ere raadne. Den er Historien om en Lære, der, skjøndt den i Begyndelsen var et temmelig plumpt Bedrageri, efterhaanden ved Optagelsen af en Deel mystiske Troeslærdomme vandt Skin af et dybere Indhold og uddannede sig i politisk Henseende til et endnu aldrig før seet Theo-Demokrati. I Sectens Stifter see vi utvivlsomme Talenter, stor Menneskekundskab, beundringsværdig Udholdenhed, overordentlig Skarpblik i Valget af sine Midler parret med utrolig Frækhed, dyb sædelig

Fordærvelse og en i dens Naivitet snurrig Uvidenhed. Kan man end i enkelte Træk sammenligne ham med Muhamed, i andre med Cromwell, saa erindres vi dog ved langt flere Yttringer af hans Characteer om Barnum, „Bedrageriets Napoleon", og var han end unegtelig et usædvanligt Menneske, ja tør man end betegne ham som Yankeedommets personificeerte Geni, saa lader hans Lykke sig dog snarere forklare af de Forholde, under hvilke han saae sig stillet, end af nogen egentlig Begavelse.

Men disse Forholde, under hvilke det var muligt, at en Sect, der i Aaret 1830 kun bestod af dens Stifters Familie og to Venner, i Løbet af tyve Aar, trods grusomme Forfølgelser og trods mange Leiligheder til at erkjende de Løgne, hvoraf den bestod, blev til en velordnet Kirke, hvis hundredetusinde Bekjendere ere adspredte over hele Jorden, — disse eiendommelige Forholde have for vort Aarhundrede og i Særdeleshed for Amerika ligesaameget Beskjæmmende som Trøstende. De vise, at Dannelsens Lys i vor Tid langtfra lyser saa almindeligt, som man gjerne antager, og at navnlig de forenede Stater og England have Aarsag til at omgaaes lidt sparsommere med Tillægsnavnet, en oplyst Nation, som de saa gjerne tillægge sig selv. Men de vise ogsaa, at der, hvor frie Institutioner herske, og hvor den angelsachsiske Races ædle Egenskaber gjennemtrænge det Hele, maa selv Bedrageriet antage en Skikkelse, der i det Mindste fra een Side forhverver det Anerkjendelse og selv Beundring.

Man vil i den følgende Fremstilling see, om vi i det Foregaaende have sagt for Meget.

Andet Kapitel.

Joseph Smith som Skattegraver og Prophet. — Sidney Rigdon og Engleaabenbaringen. — En Roman og sammes Forvandling til en Bibel.

Stifteren af Mormonismen er Joseph Smith, født den 23de Sept. 1805 i Sharon i Staten Vermont, men senere udvandret med sin Faders Familie til Landsbyen Manchester ved Palmyra i Staten New-York. Ifølge hans Selvbiografi vendte hans Tilbøielighed sig allerede i den tidligste Ungdom til guddommelige Ting, og da han var sytten Aar gammel, blev dette Hang endnu mere næret og vækket ved, at en veltalende Methodistpræst bevirkede en stor aandelig Opvækkelse i Nabolauget. Joseph udøste hyppig sin Længsel efter Kundskab for Gud i Bønnen og grublede ofte hele Dage over den rette Vei til at opnaae Frelse. Da han nu ved en saadan Leilighed havde vaaget ud paa Natten og knælende bønfaldt Herren om Oplysning, med Hensyn til hvilken af de forskjellige Secter og Kirker der var den rette, — see, da blev pludselig hans Værelse fyldt af et himmelsk Lys, og han saae en Engel ved Siden af sig, som underviste ham om Veien til Guds Retfærdighed og tillige lærte ham, at der ikke mere gaves nogen ægte Kirke paa Jorden, eftersom Christendommen havde ombyttet de guddommelige Anordninger med Menneskebud, vanskabt Troen og brudt den evige Pagt, hvorfor Præstedømmet allerede for femtenhundrede Aar siden var frataget den. Endelig aabenbarede Sendebudet fra det Høie for Joseph, at hans Bøn havde fundet Velbehag for Gud og var bleven indskreven i Livsens Bog, — at Herren elskede ham, og at han vilde faae den Sendelse, at gjenoprette Præsteskabet efter Melchisedeks Orden igjen paa Jorden og grunde en Kirke af sande Troende til Herrens Modtagelse, hvis tusindaarige Rige var nær.

Ved et senere Besøg af Englen, der fandt Sted den

21de September 1823, blev det ham aabenbaret, at han var udvalgt til at finde en hellig Bog, der laa nedgraven i Nærheden, og var forfattet af gamle indianske Propheter, samt indeholdt Sandheden om Amerikas Urbeboeres Oprindelse og Skjæbne siden deres Indvandring fra Judæa. Denne Bog skulde han derefter offentliggjøre til Verdens Gavn og Bedste.

Den følgende Morgen førtes han til Stedet: Toppen af et Bjerg mellem Canandaigua og Palmyra, af Mormonerne kaldet Cumorah. Her fandt han efter en kort Søgen en 8 Tommer høi Steenkiste, paa hvilken Laaget var befæstet med Muurkalk. Han gjorde flere forgjæves Forsøg paa at bryde den op; — et Slag af en usynlig Haand slog den stedse tilbage. Paa sin brændende Bøn: at oplyses om Grunden til denne Modstand, fik han det Svar, at han havde lyttet til Satans Indskydelser, der havde fulgt ham underveis, og søgt at overtale ham til at anvende Kistens Indhold til at forbedre sine timelige Anliggender. Dette var Synd, og derfor havde hans Anstrængelser ikke kunnet lykkes ham. Den Tanke, at blive berømt derved, var en vanhellig Ærgjerrighed; Tanken om at opnaae Rigdom var strafværdig Gjerrighed.

„Du kan endnu ikke faae disse skriftlige Vidnesbyrd", sagde Engelen, „Ingen, hvis Hjerte er ureent, kan faae dem, fordi de indeholde et helligt Ord. See, omendskjønt Du nu har skuet Mørkets Magt, hvoraf Du i Fremtiden stedse kan kjende den Onde, saa vil jeg dog endnu give Dig et andet Tegn, ved hvilket Du skal kjende, at Herren er Gud, og at den Kundskab, som denne Overlevering indeholder, skal bringes til alle Folkeslag, Slægter og Tunger paa Jorden. Men dette er Tegnet: Naar dette bliver bekjendt, at Herren har viist Dig disse Ting, ville de Ugudelige søge at styrte Dig. De ville udbrede Løgne for at forstyrre Dit gode Navn, og man vil endogsaa tragte Dig efter Livet. Men mærk Dig, at naar Du bliver tro

og i Fremtiden følger Herrens Bud, skal Du blive bevaret og i rette Tid faae Tilladelse til at hente de skriftlige Beviisligheder herfra."

Denne Forjættelse opfyldtes efter fire Aars Forløb, i hvilken Tid Joseph stadig havde beflittet sig paa at føre et Gud velbehageligt Liv og ivrig efterstræbt Sandheden, samt modtaget mange lærerige Besøg af Engelen. Den 22de September 1827 aabnede denne ham Steenkisten, viste ham Indholdet, der bestod af Labans Sværd, et Brystharnisk, Prophetbriller, kaldede Urim og Thummim og de Tavler, paa hvilke Vidnesbyrdene vare indgravede, — samt tillod ham at tage en Deel af denne Skat med sig hjem. Sværdet, som paa Zedekias's Tid var kommet fra Jerusalem til Amerika, var af det fineste Staal og havde et Guld-Haandfang. Brillerne vare dannede som en lille Bue, i Aabningerne vare indfattede to lyse, gjennemsigtige Stene, og man kunde med dem læse i Fortid og Fremtid. Tavlerne, som lignede Guld, vare 7 Tommer brede, 8 Tommer lange og ikke ganske saa stærke, som almindeligt Blik. De bleve sammenholdte i eet Bind ved tre Ringe, der gik igjennem alle Tavlerne paa den ene Side. De vare paa begge Sider fyldte med ægyptiske Skrifttegn, men en Deel af dem var tillukket med et Segl.

Joseph tog Vidnesbyrdene med sig til sin Faders Huus, og da Efterretningen om hans Fund udbredte sig i Omegnen, gik det, som Englen havde forudsagt, i Opfyldelse. Man udspredte falske Fremstillinger af Sagen i alle Retninger, man spottede og haanede den vidunderlige Aabenbarelse. Pøbelhobe bestormede Familien Smiths Huus, og der blev flere Gange gjort Forsøg paa at fraríve Profeten de kostbare Guldplader med Magt. Derfor besluttede han sig endelig til at udvandre til det nærliggende Pensylvanien. Her, hvor hans Svigerfader boede, i Nærheden af Susquehanna, oversatte han, ved Hjælp af Urim og Thummim og en Skriver ved Navn Cowdery,

den uforseglede Deel af Vidnesbyrdenes Bog paa Engelsk. Senere blev den under Titel af „Mormonernes Bog“ udgivet i Trykken.

Hidtil have vi fremstillet Sagen saaledes, som den bliver fortalt af Joseph Smith selv og Mormonapostelen Orson Pratt. Men i Virkeligheden forholder det sig ganske anderledes. Vistnok har Profeten modtaget Indtryk af hiin Methodistpræsts aandelige Opvækkelser, og maaskee har han ogsaa gjort sig bekjendt med Hovedgrundsætningerne for Partistriden mellem sine Landsmænd.

Men istedetfor at være i Ry som Fromme, gjaldt Joseph Smith og hans hele Familie meget mere for letsindige, løgnagtige Døgenigter. Istedetfor at arbeide, streifede de omkring i Omegnen som Skattegravere. De betjente sig derved af en saakaldet „Seersteen“, undertiden ogsaa af en Ønskeqvist. Sagnet sagde, at der i de vestlige Grevskaber af Staten New-York laae store Rigdomme skjulte fra de Sotos Tid, og Joseph stod hos de Overtroiske i Ry for, at kunne efterspore disse underjordiske Skatte med Held. I Aaret 1825 gjorde han Bekjendtskab med en Miss Emma Hale i den pensylvaniske Stad Harmony og overtalte hende til at lade sig bortføre af ham og hemmelig at blive hans Kone.

Paa samme Tid overtalte han en vis Lawrence til at forbinde sig med ham og hjelpe til at udgrave en riig Sølvgrube, som han foregav at have opdaget i Nærheden af Susquehanna. Da de imidlertid kom til det angivne Sted, kunde de ikke opdage nogen Ertsaare, og Lawrence havde altsaa udgivet sine Penge til ingen Nytte. 1826 narrede han paa lignende Maade Farmer Stowell i Bainbridge, idet han indbildte ham, at han i en Hule ikke langt fra Manchester havde fundet en Guldklump, hvoraf han lovede Stowell Halvdelen, imod at denne skulde føre ham og hans Kone fra Pensylvanien hjem til hans Fader. Stowell gik ind derpaa og opfyldte sin Deel af Overeenskomsten, men da Smith nu skulde

indløse sin Forpligtelse, foregav han, at han ikke kunde lade sin unge Ægtefælle ene blandt Fremmede, og den skuffede „Farmer“ vendte tilbage for at passe sine Marker og bande over den Uglspil, der saaledes havde trukket ham omkring ved Næsen. Dette er i Hovedsagen den virkelige Historie om den nye Prophet i Tiden mellem den første foregivne Engleaabenbaring og det Tidspunkt, da han først lod sig forlyde med, at han arbeidede paa Oversættelsen af sit Fund.

Men ogsaa med Hensyn til Fundet fik man snart andre Efterretninger, end de, som Joseph Smith og hans Venner havde udspredt. Mormons Bog var langt fra at være en Samling af Vidnesbyrd og Aabenbaringer, skrevne af indianske Propheter for Aarhundreder siden. En vis Spalding, som fra 1809—12 havde drevet et Jernværk i Staden Conneauct i Nordohio tilligemed en vis Lake, havde sammenskrevet den i sin ledige Timer. Det var en Slags historisk Roman, i hvilken en Paastand, som man ogsaa ellers hyppig hører i Amerika, var gjennemført: at nemlig Urbeboerne af det vestlige Continent vare Efterkommere af Israels Børn. I dette Øiemed indeholdt den da vidtløftige Beretninger om deres Vandringer fra Jerusalem til Amerika og om deres Skjæbne i denne Verdensdeel. Jernværket kunde ikke betale sig, og da Spalding imidlertid havde faaet den Idee, at han ved Offentliggjørelsen af sin Bog maatte kunne blive en velhavende Mand, begav han sig i Aaret 1812 til Pittsburgh, hvor han tilbød Bogtrykker Lambdin sit „Opdagede Haandskrift“, saaledes havde han nemlig døbt sit Product.

I hans Forvaring forblev — som Nogle sige — Manuskriptet kun kort Tid, kom derpaa tilbage til Forfatteren, blev saa efter dennes kortpaa følgende Død taget med af Enken til Hartwick, ikke langt fra Smiths Ven, Farmer Stowell, og kom derfra i Aaret 1820 til Enkens Broder i Onondaga Hollow, ikke langt fra Manchester,

hvor Joseph Smith da opholdt sig. Her blev det, paastaaer man, stjaalen af Joseph fra den Kuffert, hvor det havde ligget tilligemed andre af Spaldings Papirer og omdannet til en Religionsbog.

Disse Angivelser ere, om ikke ligefrem utrolige, dog alt for lidt begrundede. Derimod synes efterfølgende Forklaring langt rigtigere. Det „Opdagede Haandskrift" forblev hos Lambdin, da Spalding døde i Foraaret 1816. Kort Tid efter spillede Lambdin og Patterson Fallit. Nu opholdt der sig en vis Sidney Rigdon i Pittsburgh fra 1823—26. Han havde forhen været Bogtrykkersvend og optraadte nu som Prædikant for de saakaldte „Reformere" eller „Disciple". Han var ligesaa snu som ærgjerrig, hvilket ogsaa fremgaaer af hans senere Liv, og var aldrig forlegen for Midler til at opnaae sit Maal. Han stod paa en temmelig fortrolig Fod med Lambdin og forlod, da denne døde, sit Opholdssted for at danne en Menighed i Mantor, en Stad i det nordlige Ohio. Her foredrog han lignende Ting, som de, Englen havde forkyndt for Joseph Smith. En anden Kjendsgjerning, som kan lede til disse Slutninger, er, at Rigdon i Efteraaret 1826 gjorde hyppige Reiser fra Mentor til Pittsburgh, hvorfra der ikke er langt til Susquehanna eller Smiths Opholdssted paa den Tid.

Da nu i Aaret 1830 „Mormons Bog" eller som den hedder i første Udgave: „Guld-Bibelen" udkom i Trykken og blev læst med Begjerlighed af Troende og Vantroende, erklærede Spaldings Enke og hans Broder med Forbauselse og Fortørnelse, at den i Hovedsagen aldeles lignede deres Ægtefælles og Broders „Opdagede Haandskrift", som de endnu meget vel erindrede. Personernes og Stedernes Navne, ja endog de psychologiske Usandsynligheder og de paafaldende Sprogfeil vare heelt igjennem bibeholdte, og Bearbeideren havde kun tilføiet noget mere religiøst Materiale. Deres Indsigelser mod Bedrageriet, paa hvilke Rigdon blot svarede med Skjeldsord

og Grovheder, bleve bekræftede ved Spaldings eneste Compagnons, saavelsom en stor Deel af Conneaucts Indvaaneres Vidnesbyrd. Gaaden synes altsaa at opløse sig saaledes, at Lambdin efter sin Bankerot gjennemsaae de Manuscripter, han havde i sin Forvaring, for igjen at hjelpe sig frem ved en Speculation med en paafaldende Bog. I dette Diemeed har han da anvendt det „Opdagede Haandskrift", hvis Forfatter ovenikjøbet ikke formaaede at lægge ham Hindringer i Veien. Dette Værk er da bleven overgivet til Rigdon for at afpudses og forandres, og denne har omdannet Romanen til en Bibel. Lambdins Død gjorde Rigdon til den eneste Besidder af Hemmeligheden og den mulige Gevinst. Denne sidste blev sikkrere, naar Bogen blev bragt for Dagen paa en mirakuløs Maade. Det dengang almindelig udbredte Rygte, at en Guldbibel var opgravet i Canada, ledede til den Tanke at lade Mormons Bog have været skreven paa Guldtavler og lade den stige frem fra Jordens Skjød. Endelig maatte man søge en Medhjelper, der stod i Ry som Skattegraver, eftersom Mistanken ikke kunde falde paa Rigdon, naar man lod en saadan Mand gjøre Fundet, og hertil var Joseph Smith, som man i det Foregaaende vil have seet, den rette Mand. Denne gik uden Betænkning ind paa Rigdons Plan, og da han nogen Tid efter den første Sammenkomst drog med Planens Ophavsmand til Pensylvanien, saa skete dette ikke paa Grund af nogen Fare for hans Liv, men kun fordi han i Susquehanna var sin Kammerat nærmere og mere uforstyrret kunde faae sin Rolle indøvet.

Men den videre Udvikling kaster endnu mere Lys over den Maade, hvorpaa begge Bedragerne indledede deres offentlige Fremtræden. Hverken Smith eller Rigdon vare i Besiddelse af Midlerne til at offentliggjøre Fundet i Trykken. Den Første vendte sig derfor først til Qvækeren Crane om et Laan til Guds Værks Fremme, men blev afviist med Spot. Han kastede derpaa sine Dine paa

Farmer Harris, en lettroende Daare, der allerede havde tilhørt et halvt Dusin Religionspartier, det ene efter det andet. Han fremtraadte da en Dag for denne Mand, forkyndte ham, at det var Herrens Villie, at Harris skulde give ham 50 Dollars til Oversættelsen af Indianerevangeliet, og modtog virkelig den forlangte Sum efter at have givet Løfte om en stor Belønning. Da Harris endnu blev kraftigere bearbeidet, forstrakte han efterhaanden Bedragerne med henved tretusinde Dollars og lod sig endog bruge som Skriver, naar Smith dicterede sin Oversættelse. Da han imidlertid ikke rigtig var Pennen mægtig, kom istedetfor ham Oliver Cowdery, en Skolelærer, som fuldendte Arbeidet til Trykken. Smith lagde nemlig Pseudo-Guldpladerne i en Hat, holdt Prophetbrillerne Urim og Thummim for Øinene og dicterede Aabenbaringens Ord, som ved dette Instruments Hjelp forvandlede sig fra nyægyptiske til engelske, for Skriveren, fra hvem han var skilt ved et Forhæng. Dette vil altsaa egentlig sige, han oplæste Rigdons Manuscript, som laae skjult i Hatten, eller fremsagde af Hukommelsen, hvad han Dagen i Forveien havde lært udenad.

I Begyndelsen synes hverken Rigdon eller Smith at have tænkt paa Stiftelsen af en ny Religion. Man havde blot for Øie ret at virke paa de talrige Lettroende i Landet ved at foregive Opdagelsen af en Bog fra Amerikas Urtid, ledsaget af Engleaabenbarelser og ligesom omstraalet af en Glorie fra Himlen. Men kort før Udgivelsen af Mormons Bog i Trykken, maa Begges Mening om den Vei, de havde at følge, have lidt en Forandring, idet de den 6te April 1830 skred til at grunde en „Kirke af Hedninger“.

Men forend vi henvende vor Opmærksomhed paa deres Bestræbelse, maa det være os tilladt at give et Overblik over Indholdet af Mormonbibelen, som nu er oversat paa det engelske, walisiske, franske, italienske, danske og

tydske, ja endog Sandwichsinsulanernes Sprog og er udbredt i mere end en halv Million Exemplarer.

Mormons Bog deles i 1ste og 2den Nephi Bog, Jacobs, Enos, Jarom, Omni, Mosiah, Alma, Halaman, Nephi den Yngres, Mormons, Ethers og Moroni Bøger, som tilsammen indeholde ligesaa meget Stof som det gamle Testamente uden de apokryphiske Bøger. Indholdet er i Korthed følgende: Da Herren for at forstyrre Babeltaarnets Bygning forvirrede de der sammenstrømmede Menneskers Sprog, forbarmede han sig over Jarediterne for deres fromme Vandel og lod dem beholde deres gamle Tungemaal. Efter Guds Befaling forlode de Landet Schinear og vandrede til Vestkysten af Oceanet, hvorfra de seilede over til det nordlige Amerika i 8 Skibe. Her boede de halvandet Aartusinder, bleve til en talrig og mægtig Nation, men nedsank efterhaanden i Vantro og Laster og bleve i Følge deraf saa aldeles ødelagde af Gud Aar 600 før Christi Fødsel, at der intet Spor blev tilbage af dem, undtagen Ruinerne af deres Stæder, og den af deres Prophet Ether paa Guldplader optegnede Historie om deres Opblomstren og Undergang.

Paa den Tid, da de bleve udryddede, blev en jødisk Familie af Josephs Stamme, den fromme Lehi med sin Kone Sariah og sine 4 Sønner ført paa en vidunderlig Maade fra Jerusalem til Vestkysten af Sydamerika. Elleve Aar senere drog et tredie Tog af israelitiske Udvandrere, hvoriblandt nogle af Juda Stamme, ligeledes til det store Fastland hiinsides det stille Hav. De landede i Nordamerika, men begave sig imidlertid senere længere sydpaa, hvor de efter firehundrede Aars Forløb bleve opdagede af den ene Deel af de tidligere Ankomne og sammensmeltede med dem til eet Folk.

Lehis Efterkommere adskilte sig nemlig nogen Tid efter deres Ankomst til Amerika i 2 Stammer, en Spaltning, som blev foranlediget ved, at Nogle af dem forfulgte og bekrigede de Øvrige, paa Grund af disses

Gudsfrygt. De Fromme, som kaldte sig Nephiter efter deres Prophet og Anfører, udvandrede først til Central- og derfra til Nord-Amerika; medens hine Ugudelige, som bleve kaldte Lamaniter efter deres Feldtherre, bleve tilbage i de sydlige Lande.

Lamaniterne bragte mange og svære Hjemsøgelser over sig ved deres Hjerters Haardhed og Ondskab. Saaledes forvandledes deres af Naturen hvide Farve ved Guds Forbandelse til smudsig rød. De vare Folk af en raa og blodtørstig Sindsbeskaffenhed og saa fjendske mod deres Brødre, Nephiterne, at de flere Gange overfaldt dem i talrige Skarer. Disse Angreb bleve dog altid lykkelig slagne tilbage.

Nephiterne vare i enhver Henseende det Modsatte af disse onde Folk. De besadde en Afskrift af Mose Lov og af Propheternes Skrifter indtil Jeremias, paa hvis Tid deres Stamfædre havde forladt Jerusalem. Disse Overleveringer fra deres Forfædres Land, der vare indgravede paa Metaltavler, bleve fortsatte af Nationens Vise og Seere paa andre Tavler, der indeholdt Beskrivelser over deres Kongers og Heltes Bedrifter, saavelsom over de Syner, Mirakler og Aabenbaringer, som Gud værdigede dette fromme Folk. Og Herren velsignede dem, og de voxede og udbredte sig mod Øst, Vest og Nord, bedækkede Dalene og Sletterne med Stæder og Landsbyer, Templer og Borge, dyrkede alle Slags Korn i Overflodighed og opfødte talrige Arter af Huusdyr. De kjendte tillige Maaden at vinde Guld, Sølv, Kobber og Jern, samt Brugen af disse Metaller. Kunster og Videnskaber blomstrede blandt dem, ja endog nogle Grene af Maskinbygningskunsten vare dem bekjendte. De aandelige Interesser bleve besørgede af Propheter, som skuede ind i den fjerneste Fremtid, og forudsagde ikke blot Messias Ankomst i Kjødet, men ogsaa Oprettelsen af det tusindaarige Rige. Desuagtet afvege Nephiterne endelig ogsaa fra Herrens Veie, nedsank i Synder og Laster og dræbte de Propheter,

som formanede og advarede dem. Da vrededes den store Jehovah og hjemsøgte dem med svære Straffe. Mørke sænkede sig over Jorden, gruelige Jordskjælv hærjede Landet fra den ene Strandbred til den anden, Bjerge nedsank til Dale, Dale opsvulmede til Bjerge, Jorden opslugte Stæder og Byer, og der blev Sø, hvor de før havde staaet. Saaledes blev den største Deel af Nephiterne og Lamaniterne udryddede. Men de, som overlevede den frygtelige Katastrophe, bleve benaadede med en personlig Aabenbaring af Christus, som kort i Forveien var død i Jerusalem, opstanden og opfaren til Himlen. Han viste dem Saaret i Siden og Naglegabene i Hænderne, prædikede Evangelium, indstiftede den hellige Nadvere, helbredede Lamme og Blinde, opvakte en Død og gjorde det fromme Folk bekjendt med alle Begivenheder indtil Verdens Ende. En Deel af hans Taler og Gjerninger ere at læse i Mormons Bog; men den største og vigtigste Deel venter foreløbig paa Oversættelsen fra den nyægyptiske Original.

Efterat Forløseren havde fuldendt sit Værk i Amerika, steeg han igjen (man kommer ved denne Op- og Nedfaren uvilkaarlig til at tænke paa de Papiirsdrager, som Børnene efter Behag lade hæve og sænke sig) til Himlen. Men de tolv Apostle, som han havde udvalgt, droge igjennem Landet, prædikede overalt det glade Budskab, gjorde Mirakler og omvendte ikke blot de Mose Lov lydige Nephiter, men ogsaa mange Lamaniter. Denne gudfrygtige Tilstand vedligeholdt sig blandt det amerikanske Folk længere end trehundrede Aar i fuldkommen Reenhed. Men efterhaanden indsneg sig igjen Vantro og Uretfærdighed, og imod Enden af denne christelige Aera's fjerde Aarhundrede havde Ryggesløsheden naaet en saadan Hoide, at Herrens Langmodighed forvandlede sig til straffende Vrede. En skrækkelig Krig udbrød mellem Lamaniterne i Sydamerika og de endnu kun i Nordamerika boende Nephiter. Følgen deraf var, at disse Sidste næsten aldeles bleve ud-

ryddede paa Bjerget Cumorah, hvor Resten af Nationen havde forskandset sig i en milelang Leir.

Blandt de Overlevende vare Propheten Mormon og dennes Søn Moroni, af hvilke den Førstnævnte gjorde et Udtog af sine Forfædres Overleveringer, som blev fuldendt af Sønnen efter Faderens Død, medens hine Traditioner paa Guds Befaling bleve skjulte af Mormon i Bjerget Cumorah. Moroni fortsatte endnu sin Faders Krønike nogle Aar, og vi erfare af ham, at de uforsonlige Lamaniter forfulgte de faa af Nephi's Børn, der vare undslupne fra Slaget paa Cumorah, saa længe, til hele Slægten undtagen han alene var tilintetgjort.

Han beretter endvidere, at Lamaniterne efter deres Modstanderes Undergang geraadede i indbyrdes Stridigheder, og at hele Amerika i lang Tid var Skuepladsen for Strid, Rov og Blodsudgydelse. Han slutter endelig sin Historie i Aaret 424 efter Christi Fødsel, for ligeledes nedgrave de Plader, hvorpaa han havde skrevet, i det hellige Bjerg.

Tredie Kapitel.

Mormonerne i Missouri og Ohio. — Zion i Vesten. — Forfølgelser i Missouri og Triumph i Illinois. — Mirakelstaden Nauvoo og dens Tempel. — Prophetens Mord og Udgangen fra Ægypten.

Vi vende nu tilbage til Historien om Smith og den af ham den 6. April 1830 grundede nye „Kirke". Denne bestod i Begyndelsen kun af Propheten selv, hans Kone, hans Faders Familie og hans Venner Martin Harris og Oliver Cowdery. Ifølge Ordsproget: En Prophet er ikke agtet i sit Fædreland, fandtes kun Faa i Manchester, som vilde laane Øre til det fra Jorden opstegne Pseudoevangelium. Derimod blev i Grevskaberne Fayette og Colesville oprettet Filialmenigheder. Desuagtet vilde der neppe

være bleven udrettet noget Betydeligt, hvis ikke Smiths Hjælpershjælpere andre Steder havde forberedt vigtige Følger.

En Campbellist-Præst reiste (som Mormonerne sige, tilfældigviis) fra Lorrain-County i Ohio paa Canalen til Palmyra, hørte her Tale om den nye Religion, læste Mormons Bog og blev omvendt til Troen paa dens Ægthed. Dette var Parley Peter Pratt, senere en af Mormonismens meest veltalende og ivrigste Forsvarere og en af de frugtbareste Psalmedigtere. Nu er han Præsident for sine talrige Menigheder paa Øerne i det stille Hav. Ved sin Tilbagekomst til Ohio, hvorhen Cowdery ledsagede ham, overgav han „Guld-Bibelen" til den i Nærheden levende Rigdon, som derved lod sig bevæge til at reise til Manchester, hvor han efter nogen Modstand ligeledes lod sig omvende, og blev strax udnævnt til een af de Ældste, Ypperstepræst og Bog-Uddeler. Da han var kommen hjem, sammenkaldte han ufortøvet sin Menighed, kundgjorde den i en Tale paa 2 Timer, fuld af glødende Begeistring, sine Erfaringer i Staten New-York, formanede, bad, græd Kummers- og Glædestaarer, faldt nogle Gange i Afmagt og sagde sig at see Himlen aaben. Ved disse og lignende Midler bevirkede han, at den største Deel af de Forsamlede lod sig døbe af ham og Cowdery.

For at kunne begribe dette Tilfælde, maa man vide, at Pratt var Rigdons gamle Bekjendt, og erindre sig, at denne Sidste allerede i 3 Aar havde prædiket bogstavelig Udtydning af de bibelske Spaadomme, en nærforestaaende Samling af Huset Israel til Modtagelse af den gjenkommende Messias, Oprettelsen af det tusindaarige Rige og Nødvendigheden af vidunderlige Naadegaver i en Kirke, som kaldte sig den rette. Man er da ogsaa berettiget til at holde Pratts tilfældige Besøg hos Smith for aftalt og Rigdons Modstand for forstilt. Men fremfor Alt opklare sig derved den Mængde eiendommelige Dogmer, som nu dukkede frem mellem Smiths Disciple i Form af umiddel-

bare guddommelige Indgivelser. Det var et Conglomerat af Daarskaber, som senere i Mormonernes anden store Religionsbog: „Book of Doctrine and Covenants", traadte ved Siden af den første.

Rigdons og Smiths Sammenkomst havde fundet Sted i October 1830. I Januar næste Aar fik den Sidste en Aabenbaring, i hvilken det blev budet de østlige Menigheder at udvandre til det Sted, som — ogsaa efter Rigdons Forklaring forhen — befandt sig paa „Markskjellet af de Helliges Arvepart", en Arv, som skulde udstrække sig derfra til det stille Hav. Propheten og hans Familie drog i Følge deraf til den lille Stad Kirtland i Nordohio, hvor Pratt, Rigdon og Cowdery allerede havde samlet en Menighed paa nogle hundrede Sjæle. Her udviklede sig et Skuespil af det selsomste Slags, og en Masse Nysgjerrige strømmede til fra alle Egne for at være Vidne til disse Begivenheder. Raseriet hos de methodistiske Leirforsamlinger rasede her i endnu stærkere Grad. Henrykkelser hørte til Dagsordenen. Mænd og Koner faldt under de offentlige Sammenkomster paa Jorden, stønnede, skrege, væltede sig sprællende omkring i Krampetrækninger, viste mod Himlen, hvor en Sky af hellige Vidner skulde svæve, talte i Tunger, navnlig i Indianernes Sprog, hvilke de erklærede at ville omvende, fore som Besatte ud og ind af Dørene, faldt i Afmagt, sprang igjen op, stillede sig prædikende og syngende paa Gjerder og Træstubbe og forkyndte Dommedagens Nærmelse. Nogle løftede Stene op og læste paa dem besynderligt klingende Indskrifter, hvor Andre blot saae Mos. Nogle ramtes paa Hovedet af Pergamentruller, som faldt ned fra Himlen, forseglede med Christi Segl, og som forsvandt, saasnart de vare blevne afskrevne. I deres Sammenkomster herskede det meest rasende Oprør, ethvert enkelt Medlem af Secten var ved denne „Udgydelse af den Hellig-Aand" bleven til Seer og Aabenbarer.

Denne almindelige Udgydelse af de prophetiske Gaver

kunde gjelde som Vidnesbyrd for den nye Læres Ægthed. Men at det saaledes skulde vedvare, var naturligviis ikke efter Smiths Smag, da han saa kun havde været primus inter pares. Han maatte stille den Brand, som han selv havde antændt, og sætte Skranker for Brødrenes og Søstrenes Iver. Derfor forkyndte han en Dag at have modtaget en Aabenbaring, hvori Gud lod de Hellige advare om, ikke at hengive sig altfor meget til den Magt, der var kommen over dem, eftersom Satan ofte havde sine Hænder med i Spillet og forvendte den Hellig-Aands Gaver til sit Øiemed. Derefter fulgte forskjellige andre Aabenbaringer, af hvilke een bød de Troende at forsyne „Seeren" med alt det Nødvendige, da han ikke mere skulde udføre verdsligt Arbeide til sin Underholdning. En anden dadlede de dovne eller opsætsige Medlemmer af Menigheden og endelig en tredie indskrænkede Seer- og Spaadomsgaverne til „Mr. Joseph Smith junior". Han alene skulde i Fremtiden have Ret til at omgaaes med Englen, og ham skulde Alle adlyde som Fortolker af Jehovahs Befalinger.

Dette skete. Men for at sikkre sig i Fremtiden og deels skaffe Sværmernes Iver et andet Maal, deels fjerne de indflydelsesrigeste og ærgjerrigste Medlemmer for en kort Tid, udkastede den snue Prophet en anden Plan. I Juni 1831 havde han atter en Aabenbaring, hvori Gud bød Kirkens Ældste at vandre parviis mod Vesten, prædike paa Veien og mødes paa en bestemt Tid ved Bredden af Missouri, hvor Cowdery forhen havde udspeidet et passende Sted til der i Fremtiden at grunde Guds Riges Hovedstad paa Jorden.

Dette Sted var i Nærheden af den i Grevskabet Jackson i Vestmissouri liggende Stad Independance. Det var udsøgt med stor Omhu, og det klang slet ikke utroligt, naar Propheten forkyndte, at Edens Have og Adams Alter engang havde været der. Men langt herligere var den Udsigt, som efter Smiths Spaadomme aabnede sig i

Fremtiden for de Helliges nye Jerusalem. Her skulde engang alle Troende nedsætte sig, alle Konger frembære deres Skatter, — en uhyre Stad, hvis Gader skulde være brolagte med Guld og Ædelstene, vilde fremstaae — og saaledes mange lignende Overdrivelser. Mange af disse Spaadomme vilde, som man i det Følgende vil see, idetmindste tilnærmelsesviis være blevne opfyldte, hvis ikke Sectens Anfører havde forregnet sig med Hensyn til de allerede der bosatte Skovbyggere, og ikke strax i Begyndelsen var optraadt med saa umaadelige Fordringer.

Smiths Sendebud droge i et Antal af tre Hundrede ifølge hans Befalinger til Missouri. Bygningen af det nye Zion blev begyndt, Grundstenen til Templet blev lagt, og snart havde henimod 1200 af de underveis Omvendte nedsat sig som Nybyggere i Jackson County. Smith og Rigdon, som havde været tilstede ved Grundstenens Nedlæggelse, vendte snart derefter tilbage til Kirtland, som de havde omdøbt til Shinnar. Her tilbragte Propheten Tiden til Enden af Januar 1832 deels med Prædikener og nye Aabenbaringer, som Rigdon satte i Stiil og Smiths Kone, Emma, „den udvalgte Dame“ nedskrev, deels med Arbeider i sin Krambod og sin Molle, deels med at lede Bygningen af et Tempel, der kostede 40,000 Dollars og staaer endnu. Secten voxede stedse, men havde dog allerede flere Frafaldne, som da sædvanligviis forvandlede sig til forbittrede Forfølgere. En heel Sværm af saadanne Krabater overfaldt Natten mellem den 25. og 26. Januar Smith og Rigdon i Landsbyen Hiram, reve dem ud af Sengen, dyppede dem i Tjære og rullede dem i Fjer. Som en Følge deraf fandt Joseph det raadeligst at flygte for nogle Maaneder til Brødrene i Missouri. Her blev han i Begyndelsen modtaget med store Æresbeviisninger, men senere beskyldt for at tragte efter monarkisk Værdighed. Denne Anklage imødegik han, da den truede med at hidføre en Spaltning, i en Aabenbaring fra Kirtland den 18. Marts 1833. I denne

Aabenbaring bod Jehovah ham, at hæve „hans Tjener Rigdon“ og en vis Williams ved Haandspaalæggelse til „lige Magt og Værdighed med ham i Guds sidste Kongeriges Nogleembede“. Denne Eftergivenhed hidførte igjen Freden, og begge Colonier vedbleve at blomstre.

I Midten af Aaret 1833 vare Mormonerne i Missouri ved Tilvandinger fra Østen voxede til mere end tretusinde Sjæle. De havde oprettet flere Fabrikker og Møller og eiede i Independance et fælleds Magazin, kaldet „Herrens Forraadskammer“, ligesom ogsaa et Blad, „Evening and Morning Star.“ I Spidsen for dem stode Biskop Partridge og Elder Phelps, Redacteur for ovennævnte Blad. Zion syntes saaledes at fremblomstre, da Beboerne af Jackson County pludselig begyndte at forberede Demonstrationer af en fjendtlig Natur. Folket holdt flere Forsamlinger, i hvilke Mormoner bleve anklagede for forskjellige Forbrydelser. Man fattede da den Beslutning, at man i Fremtiden ikke vilde tillade noget Medlem af denne Sect at nedsætte sig i Grevskabet. Desuden skulde de allerede Bosatte forlade Landet inden et bestemt Tidspunkt; Arbeiderne i deres Magaziner og Fabrikker skulde ufortøvet ophøre ligesom ogsaa Udgivelsen af Bladet.

Det kan ikke bestemmes, om Anklagen mod Mormonerne var Sandhed eller Opdigtelse og Misgunst. Det synes imidlertid vist, at Mormonerne uforsigtigt have pralet med, at Herren havde forjættet dem hele Landet. Man kan heller ikke være i Tvivl om, at der maatte findes mange skabede Faar i Hjorden, selv om Propheten ikke udtrykkelig havde dadlet dem i flere Aabenbaringer. Men det er ogsaa afgjort, at Befolkningen i Missouri bar Nag til Smiths Disciple allerede fordi de meest vare Yankeer og ogsaa fordi de ingen Slaver holdt. Lige saa vist er det ogsaa, at Præsterne, som ved Sectens rivende Tilvæxt frygtede for deres Menigheder, det vil sige deres Levebrød, pustede til Hadet mod Mormonerne. Endelig

maa det bemærkes, at Skovboerne i det vestlige Grændseland, „dette Skum, som Civilisationens svulmende Bølger have skyllet derhen“, havde liden Aarsag til at fortørnes over enkelte Qvægtyverier eller andre saadanne Utilbørligheder, der just ikke var noget Uhørt blandt dem. Men det Værste var, at man, da Mormonerne ikke strax toge den under 20. Juli til dem udgangne Befaling til Følge, skred til Voldsgjerninger og forstyrrede deres Trykkeri, samt tjærede Biskop Partridge og rullede ham i hans egne opskjaarne Sengedyner.

Efter dette Tilfælde bestemte Sectens Anførere sig til at forlade Grevskabet i Begyndelsen af næste Aar, og hermed erklærede Forfølgerne sig tilfredse. Men da der i Slutningen af October blev udbredt det Rygte, at Mormonerne ikke mere havde i Sinde at opfylde deres Løfte, udbrød en ny Storm mod de „Hellige“. Pøbelen i Jackson County rottede sig sammen, pryglede flere Medlemmer af Secten, besmurte dem med Tjære og Fjer, slog deres Vinduer ind og udplyndrede „Herrens Forraadskammer“. Mormonerne grebe nu til Vaaben, og der paafulgte et Sammenstød, hvorved to af Angribernes Parti bleve skudte. Dette fremkaldte en umaadelig Opirrelse i Landet, og Størsteparten af Secten reiste strax bort til Grevskabet Clay hiinsides Missouri, hvor Staden Liberty blev deres Hovedqvarteer, og hvor Propheten aflagde dem et kort Besøg i Juni 1834 i Spidsen for „Zions Hær“, en velbevæbnet Livvagt af 150 Præster og Ældste.

Øvrigheden i Staten og alle Venner af Lovlighed vare oprørte over denne Pøbelens Seir og opfordrede Mormonerne til at søge Erstatning for Retten. Der blev da ført Proces, men de lavere Classers Stemning var saa ugunstig mod Mormonerne, at selv Attorney-Generalen gav det Raad at lade Klagen falde, — i Sandhed et sørgeligt Vidnesbyrd for Retsusikkerheden i den saa høitpriste Monsterrepublik.

Hiinsides Missouri syntes Forholdene i Begyndelsen

at stille sig bedre for „de sidste Dages Hellige", og snart vare store Strækninger af Vildnisset forvandlede til Agre og Marker. I Kirtland blev i Aaret 1835 aabnet en Theologskole, hvor flere hundrede Ældste fik Underviisning, navnlig i Hebræisk. I Foraaret næste Aar kom nogle af disse Herrer tilligemed talrige Skarer af Troende til Clay-County. Denne massevise Tilstrømning, saavelsom Sectens fortræffelige Organisation, ved hvilken de, da de stedse handlede efter een Plan og i Fællesskab, opnaaede store Resultater, opvakte ogsaa her Folkets Mistanke. Man sammenkaldte Forsamlinger, valgte Udskud og bevirkede ved Opfordringer, at Mormonerne udvandrede til de nærliggende Grevskaber Darias, Caldwell og Carroll. Her vidste de, paa deres raske og arbeidsomme Maade og med deres næsten stedse godt beregnende Forstand, snart at gjøre sig det beqvemt, i det Haab, ikke mere at blive forstyrrede. Hvor Aaret i Forveien kun den omvankende Jæger havde besøgt Urskovene, hævede sig nu Stæderne Onwitt, Far West og (paa det Sted, hvor det første Menneske i Følge en af Smiths Aabenbaringer eengang havde velsignet sine Børn) Adam-Ou-Diahman med Maismarker og Møller, Værksteder og Forraadshuse. I Foraaret 1837 var Antallet paa de Troende i Missouri allerede steget til tolvtusinde.

Men Kirken var endnu stedse sønderreven af indre Tvistigheder. Ærgjerrige Hyklere blandede sig med de ærlige Bedaarede; ja selv afgjorte Skurke og Bedragere søgte i dens Midte et Tilflugtssted og en ny Virkekreds. En Deel af Brødrene gjorde falske Penge. Fleertallet modsatte sig dem, men Ugjerningsmændene bleve ikke altid forjagne, før Smith, som nu for stedse kom til Vesten, selv bragte det i Orden.

Men Ulykken var navnlig brudt ind over Shinear-Kirtland. Prophetens og hans Venners Yankeenatur havde bragt dem til at oprette en Bank, der var grundet paa den Tiende, som ifølge en Aabenbaring var paalagt

alle Medlemmerne af Secten. Denne Bank havde, skjønt den endnu ikke havde faaet den lovmæssigt udfordrede Stadfæstelse, udgivet Noter, udlaant betydelige Summer, modtaget endnu betydeligere o. s. v. Dette gik en Tid ganske godt, uagtet Forretningerne bleve bestyrede temmelig ubesindigt. Men pludselig vendte Bladet sig. Banken maatte ophøre med sine Betalinger. Creditorerne anlagde en Proces for Bedrageri, og Smith og Rigdon maatte, for at undgaae Sheriffen og hans Arrestbefaling, ja maaskee Tugthuset i Columbus, flygte ud af Staden i Nat og Mørke.

De reiste til Zion i Missouri, hvor det meget snart lykkedes Smith, at gjenoprette den noget slappede Disciplin blandt de Hellige, men hvor paa den anden Side hans og Rigdons Prædikener bidroge til at fremkalde det Uveir, som ogsaa her hængte over Sectens Hoveder. Det blev nemlig forkyndt lydeligere nu end forhen, at det hele Vesten engang skulde tilfalde Mormonerne som Arvedeel, at Herren vilde ødelægge alle dens Fiender ved Sværdet og fordrive alle „Hedninger", det vil sige, alle Uomvendte, derfra. Mange Mormoner kunde derved let komme til den Overbeviisning, at de Vantroendes Eiendom allerede nu egentlig tilhørte Zions Børn, og at altsaa Borttagelsen deraf kun var en Forudgriben for det Fremtidige, kun Fremstillingen af det rigtige Forhold, kun den falske Virkeligheds Overgang til den sande. Saaledes forekom da hist og her enkelte Ko- og Hestetyverier. Dertil kom den Omstændighed, at Guldbibelen lod Indianerne nedstamme fra Hebræerne og lod dem haabe, at gjenvinde den tabte Besiddelse af Landet, naar de vilde omvende sig. Heraf droge Missourierne, som havde betalt Rødhuderne med deres Blod for deres Eiendom, den just ikke meget logiske Slutning, at Smiths Disciple havde i Sinde at stifte Forbund med de Vilde for at begynde en Ødelæggelseskrig imod dem. Man seer, at det var Misforstaaelser her som overalt. Men Besværingerne fra Mormonernes Mod-

standere vare utvivlsomt fremkaldte af Misundelse over, at Mormonerne som en Følge af deres Flid besadde saa store Eiendomme, hvilke de Rovgjerrige ønskede at skaffe sig uden Betaling.

I Sommeren 1838, da der var Valg paa Embedsmænd i Caldwell-County, kom det til Haandgribeligheder mellem de fiendtlige Partier, som en Følge af, at man ikke vilde lade Mormonerne stemme. Flere bleve saarede, og een af de Hellige blev ihjelslaaet. Der udspandt sig derpaa flere Drillerier, som i Høsten antoge Charakteer af alvorlige Fjendligheder. Af Joseph Smiths ivrigste Disciple dannedes en Trop under Navn af Daniter eller Morderengle, som opbrændte Stæderne Gallatin og Millport. Derimod ødelagde og udplyndrede Antimormonerne flere af de Helliges Gaarde, under Anførsel af Methodistpræsten Bryard, som senere for et Mords Skyld flygtede til Texas. Endelig angreb en Hob Mormoner et Militscompagnie, som de i Nattens Mørke holdt for en Bande Pøbel. Flere Skud bleve vexlede, og Soldaterne maatte trække sig tilbage med et Tab af flere Døde.

Nu var da en lille Borgerkrig udbrudt. Gouverneur Boggs kaldte Militsen i Staten Missouri til Vaaben for at sætte en Grændse for Urolighederne. Denne Landstorm var opfyldt af det meest brændende Had imod den fanatiske Sect, og deres første Vaabendaad „var at slagte fire og tyve Mormoner, meest værgeløse og uskyldige Oldinger, Kvinder og Børn, i et Blokhuus ved Hauns Mill.“ Nogle Dage efter ankom Generalerne Clark og Lucas til Far West med 3500 Mand. Ved Synet af denne aabenbare Overmagt nedlagde de Hellige, som kun talte 1100 vaabendygtige Mand, deres Vaaben og udleverede efter Opfordring sex af deres Anførere, hvoriblandt ogsaa Propheten. Disse bleve kun ved General Doniphan's Mellemtræden bevarede for Folkets Raseri og satte i Fængsel for at stilles under Anklage for Høiforræderi, Mord og Brandstiftelse. Men Mormonerne maatte betale Krigs-

omkostningerne med alle deres Eiendomme, og den i det Mindste ikke upartiske Gouverneur lod de stakkels Mennesker med Koner og Børn uden Medlidenhed drive over Statens Grændser til de øde Prairier ved Jowa, hvor de, da det var midt i November, døde i Masse af Kulde, Hunger og Sygdom.

Det var en tung Hjemsøgelse. Men derpaa fulgte en Glandsperiode, som man ikke skulde have troet mulig hos en Sect, der var af en saa almindelig Oprindelse og en saa blandet Beskaffenhed. De Udviste bleve venlig modtagne i Nabostaten Illinois, og efter at de havde opholdt sig i Quincy og Omegn nogle Uger, valgte de, efter at Dr. Gallant havde gjort dem opmærksom paa dette godt beliggende Punkt, Staden Commerce til deres fremtidige Opholdssted. Denne kaldte de paa nyægyptisk Nauwoo — det vil sige, „den Skjønne". Den laa i Hancock-County paa et Høiland ved Mississippi, ikke langt fra Des-Moines Vandfald i Udkanten af en prægtig bølgeformig Prairie, som snart ved de Nyankomnes Flid forvandledes til frugtbare Marker. Commerce havde været en Hob af elendige, smudsige Blokhuse, Nauwoo var allerede efter 3 Aars Forløb den største og skjønneste Stad i Illinois.

Smith og de andre af Sectens Anførere, som vare bragte i Fængsel tilligemed ham, benyttede den 4. Juli, da deres Vogtere havde feiret Dagen for Uafhængighedserklæringen ved en altfor rigelig Nydelse af stærke Drikke, til Flugt over Grændsen. Efter at være ankomne hos deres Folk, vidste de at bevirke, at Lovgivningen i Illinois tilstod Mormonerne ualmindelige Fordele til deres Colonies Bedste, og denne voxede nu med uhørt Hurtighed. Gader og Torve, Huse og Blomsterhaver fremstode hurtigt. De nærliggende Sumpe, som i Begyndelsen uddunstede en dødelig Feberluft, bleve udtørrede ved storartede Draininger. Milelangt ind i Landet saae man indhegnede Marker med Mais og Hvede, medens Prairierne

frembøde herligt Qvægfoder. Kjøbmænd aabnede Boutikker med Østens Frembringelser, som førtes paa Dampbaade ned ad Floden. En Frimurerloge og et Concerthuus bleve byggede, derefter et Universitet og en stor Gjæstgivergaard, hvor Propheten, ifølge en Aabenbarelse af 19. Januar 1841, selv skulde være Vært. Et Selskab fik Stadfæstelse paa at drive Landbruget i det Store, og da Mormonerne oprettede en Legion til Forsvar for deres Colonie, leverede Staten dem de nødvendige Vaaben.

Men Templet, hvortil Grundstenen blev lagt den 6. April 1841, syntes dog at blive Kronen for det Hele. Propheten havde faaet Modellen til den af en Engel. Udførelsen maatte overdrages til en „hedensk“ d. e. en vantroende Bygmester, som i Begyndelsen gjorde Vanskeligheder, da Smith beskrev ham „Herrens Bygningsplan“, men til Slutningen erklærede sig villig til Udførelsen. Smith havde erkjendt, at en saadan Centralhelligdom vilde være et godt Middel til Sammenhold, og altsaa blev dens Oprettelse prædiket i alle Menigheder som en religieus Forpligtelse. Omkostningerne ved Værkets Fuldendelse beløb sig til mere end en halv Million Dollars, foruden de Arbeidsdage, hvormed de fattige Mormoner havde afbetalt deres Bidrag. Templet ragede høit op over Staden som et mægtigt Steenbillede af den vidunderlige og tillige ærefrygtbydende Sect, der havde reist det. Det var en 128 Fod lang, 80 Fod bred og 60 Fod høi Fiirkant, hvis flade Tag hvilede paa 30 Piller af en eiendommelig Structur. Basis var dannet som en Halvmaane og Kapitælerne bestode af et straaleomkrandset Menneskeansigt, over hvilket 2 Hænder holdt to Basuner. Imellem disse Piller løb rundt om Fiirkanten fire Rader Vinduer, to i Rundbuestiil og 2 kredsrunde. Tre Døre, til hvilke man steeg op ad fire Trin, førte ind i det Indre og over det Hele hævede sig et Taarn, 150 Fod høit. Et uhyre Marmorbassin, baaret af 12 kolossale Oxer, skulde tjene til

Døbefont. Materialet til den, med Undtagelse af Taarnet ret smukke Bygning, var hvid Kalksteen.

Og ligesom Mormongudens Tempel og Stad, saaledes voxede ogsaa hans Rige og Antallet paa hans Tilbedere. „Mormon Joe“ virkede, endog hiinsides Havet, som en Magnet, trods de Stridsskrifter, hvori Geistlige af alle Secter bekjæmpede ham. To Gange aarlig blev holdt en Generalconferents, hvor der blev udvalgt Missionairer for Europa, Afrika og Asien. Hvergang bleve flere Hundrede udsendte, og omendskjønt de inden tre Dage skulde gjøre sig færdige til at reise „uden Pung og Stav“ og ikke sjelden bleve fjernede for flere Aar fra deres Familie og deres Forretninger, indtraf dog aldrig det Tilfælde, at Nogen vægrede sig ved at følge „Befalingen fra det Høie“. Smiths tolv Apostle, som havde Opsyn med de fremmede Menigheder, fandt næsten overalt disse Præsters Arbeide lønnet med Held, og det synes ikke at være meget overdrevent, naar Mormonerne i Aaret 1843 roste sig af at tælle henved 100,000 Bekjendere af deres Lære i de forenede Stater. Ikke mindre udbredt var Smiths Lære i Storbrittanien, hvor især Apostlerne Young, Parley Peter Pratt og Heber Kimball vandt mange Tilhængere navnlig i Manufacturdistricterne, samt i Skotland og især blandt den uvidende Befolkning i Wales. De forsøgte endog at gjøre Proselyter ved Hoffet, idet de overrakte Dronningen „Mormons Bog“. Den overordentlig arbeidsomme, sprogkyndige Apostel Taylor gik til Jerusalem for at omvende de derværende Joder. Andre seilede til de brittiske Besiddelser i Ostindien og Australien, Nogle endog til Sydhavsøerne, hvor Indvaanerne omvendte sig i Masse. Mænd, som i Amerika kunde gjelde for Lærde og overalt kunde ansees for dygtige Sophister, forsvarede de sig stedse formerende mystiske Læresætninger i Mormonernes Catechismus. Fire Blade, hvoraf et udkom i England, kjæmpede for Sectens geistlige og verdslige Anliggender. Forholdene i Nauwoo stillede sig med

især fremsat af det forhen nævnte Parti i Nauwoo selv. Flere indflydelsesrige og talentfulde Mormoner, som enten fandt sig skuffede i Prophetens Hellighed, eller, hvad der vel hyppigere var Tilfældet, i Haabet om at opnaae Magt og Formue ved ham, forlode hans Fane og begyndte at fremstille ham offentlig som en Vellystling, Drukkenboldt og hovmodig Tyran. En vis Miss Brotherton klagede over, at han og Brigham Young havde villet forføre hende ved at foregive, at Gud havde givet hende til Joseph som dennes anden Kone. Smith angreb disse Modstandere i sit Blad „The Wasp" med det bittreste Had. De Frafaldne opførte derimod et Modbatterie i „Nauwoo Expositor" under Anførsel af en vis Dr. Foster, hvis Kone Propheten ligeledes skal have villet forføre. Dette Blad tildængede allerede i sit første Nummer Kirkens Hoved med en saadan Mængde Smuds, at Statsraadet troede at maatte skride ind. Elleve af de tolv Medlemmer erklærede „Expositor" for en Skjændsel i Nauwoo, og ikke tilfreds dermed, begav man sig ufortøvet til Bladets Trykkeri, ødelagde Pressen, udstrøede Typerne i Gaden og opbrændte Resten af Oplaget. Smith og hans Broder Hyrum lode sig i deres Forbittrelse over Fosters Afsløringer forlede til at rose de, som havde begaaet denne Voldsgjerning, og endog at love dem Belønning. Foster og hans Parti derimod søgte Rettens Hjælp, og der udgik en Arrestbefaling mod Tumultuanterne. Men disse bleve ved et saakaldet Habeas-Corpus igjen satte i Frihed. Den Øvrighedsperson, som skulde udføre Arrestbefalingen, men blev tilbageviist af Øvrigheden i Staden, vendte sig nu til Grevskabsøvrigheden og viste sig igjen med bevæbnet Magt for at bevirke de Skyldiges Fængsling. Men Folket i Nauwoo rottede sig sammen og forhindrede Udførelsen. Da Militsen derpaa blev sammenkaldt for at forsvare Loven mod Mormonernes Anmasselse, svarede Smith i sin Egenskab som Mayor og General med at erklære Staden i Beleiringstilstand.

Dermed var Sagen bragt til et Punkt, hvor Mormonernes Trods maatte bøies eller brydes. Gouverneuren af Illinois reiste til Carthage, Grevskabsøvrighedens Sæde, og opfordrede Smith til mod sikkert Leide at komme til ham for at forsvare sig. Propheten sendte, i Stedet for at komme selv, to Gesandte, Taylor og Bernhisel, for at underhandle med Ford. Denne, som ikke var tilfreds dermed, beordrede tre Compagnier Milits under Anforsel af en Oberst at føre Propheten tilligemed hans Broder „Patriarken" i Fangenskab. Begge flygtede da over Mississippi til Jowa, men vendte tilbage, da Raadet erklærede det for bedst at underkaste sig, saasom en gunstig Dom var at haabe, og reiste derpaa til Carthage. Paa Veien derhen modte de Gouverneurens Udsendinge, som skulde opfordre Legionen i Nauwoo til at nedlægge sine Vaaben. De fulgte tilbage til Staden med dem og bevirkede, at man efterkom deres Opfordring. Herpaa begave de sig til Carthage, hvor de bleve bragte i Fængsel tilligemed Apostlene Richards og Taylor for at vente Afgjørelsen af den mod dem reiste Anklage. Ford troede dermed foreløbig at have bilagt Sagen. Han afskedigede Størstedelen af de sammenkaldte Tropper, forfoiede sig til Nauwoo, formanede her Mormonerne til at forholde sig rolige, da alle Partier skulde skee Retfærdighed, og begav sig derpaa tilbage til Carthage.

Paa Veien mødte ham et Jilbud, som meldte, at Pøbelen under hans Fraværelse havde stormet Fængslet i Carthage, havde overvældet Vagten og dræbt Propheten tilligemed hans Broder. Dette var skeet den 27. Juni om Eftermiddagen. Ford frygtede for, at Mormonerne skulde reise sig i Masse for at hævne deres Prophets Død og raadede Beboerne i Carthage at forlade Stedet, medens han selv forføiede sig til Quincy for at afvente Begivenhederne og lod kun et svagt Detachement blive tilbage i Carthage under General Donning.

Saaledes endte en Mands Løbebane, hvis sande

Biographie endnu ikke er skrevet, og maaskee aldrig vil blive det. For sine Tilbedere staaer han som den største Martyr i det nittende Aarhundrede, for sine Modstandere som en Skurk af det sorteste Slags, som kun altfor seent fik den fortjente Straf. Af alle hans Forholdsregler fremlyser et stort Kjendskab til Menneskene og Forholdene. Det Mod og den Udholdenhed, som han udviklede under de uafladelige Forfølgelser, vare en bedre Sag værdig. Kun Faa forstode saa godt at organisere. Kun Faa forstode saa godt som han at behandle Folk, der vare opvoxede i Nydelsen af den meest uindskrænkede Frihed. Færre endnu vare den Opgave voxne at kue og lede en Blanding af de meest modsatte Elementer, der vare gjennemtrængte af urene Drifter, og i jordiske Ting bevægede af Egennytte, i himmelske af deres vilde Phantasie, — saaledes at dette Chaos frembragte saadanne Resultater, som Mormonriget og dets Hovedstad Nauwoo.

Mange af Trækkene i hans Charakteer ere næsten ubegribelige for et europæisk Øie. En Prophet i Frakke og hvid Balvest, som krydrer sit Evangelium med Gadevittigheder og gjennemfletter en Tale i Pøbelsproget med Citater fra Classikerne, hører i Mulighedernes Rige, men vil dog være et sjeldent Phænomen. En Mand, som — ved Siden af de Pligter, hans Embede som Ypperstepræst, som Aabenbarer af guddommelige Hemmeligheder og som Portner ved Himlens Dør paalægger ham — endnu kan faae Tid til at besørge en Bankdirecteurs, en Generals og en Hotelværts Forretninger: staaer efter vort Begreb ikke alene ved Sandsynlighedens Grændse, men et godt Stykke udenfor den. Men naar Mormonerne selv fortælle følgende Anekdoter om deres Prophet, saa maae man i Sandhed troe, at han foruden Muhameds Aand ogsaa besad en stor Deel af salig Uglspils. Saaledes skete det flere Gange, at Joseph lod sin Maske som himmelsendt Prophet falde, udfordrede en Nyomvendt til Kamp paa offentlig Gade og lod ikke den forbløffede Hellige slippe,

før han havde strakt ham til Jorden og saaledes givet et Beviis for, at Rygtet om hans athletiske Kraft ikke havde løiet. Ogsaa forekom det, at Nyomvendte, som meldte sig hos Propheten, maatte rykke ud med alle deres Penge som et Laan til Templets Bygning, og da, eftersom der ikke mere blev taget Notitse af dem, vare nødte til at fortjene deres Brød med Oxen og Spaden. Men udholdt den Paagjældende denne Troesprøve i nogle Maaneder, blev han pludselig en Dag kaldt op til Propheten, og denne gav ham et tilsvarende Stykke Jord, tilligemed Midler til at indrette sig.

Fleertallet af Mormonerne stemte ved Efterretningen om Smiths Mord for en Ødelæggelseskrig mod „Hedningerne". Allarmtrommerne lød gjennem Gaderne, overalt samlede sig truende Ansigter, selv Konerne raabte paa Hævn. Men Forerne vidste at berolige Folket den første Dag, og næste Dag, da Heden havde sat sig, viste man dem, at man ikke var stærk nok til selv at svinge Hævnens Sværd, men maatte lade sig nøie med det Haab, at Gud selv vilde straffe Mordet paa sin Tjener. Da Gouverneuren havde forvisset sig om, at Mormonerne ikke pønsede paa nogen Ulovlighed, bortsendte han Militsen og Krigstilstanden blev ophævet.

Nauwoo vedblev at blomstre, og Antallet af dens Indvaanere steeg indtil 20,000. Vel opkom Stridigheder om, hvem der skulde være Smiths Efterfølger, men disse bleve bilagte ved Forstanderen for de tolv Apostle, Brigham Youngs Energie. Rigdon, som i de sidste Aar af Navn havde deelt Præsidentskabet over hele „Kirken" med Joseph og Hyrum, men som i lang Tid havde været betragtet med Mistro af Propheten og tilsidesat, kom ilende til fra Pittsburgh og sammenkaldte en Forsamling, hvor han gjorde sine Fordringer paa den ledige Plads gjeldende. Han meddeelte tillige en Aabenbaring, ifølge hvilken de Hellige skulde udvandre til Pensylvanien, men han skulde begive sig til England, opfordre Dronningen til Omven-

delse og, ifald hun vægrede sig, støde hende fra Tronen. Men hans Tid var forbi, og det lykkedes Young ikke blot at tilintetgjøre hans Planer, men ogsaa at faae ham udstødt af Menigheden. Skuffet i sine Forventninger og af Young høitidelig overgivet til Djævelen og hans Engle, vendte han tilbage til den Stad, hvor han havde omdannet Spaldings Roman til en Bibel, og der er han siden forsvunden. En anden Schismatiker var en af de Ældste, Bishop, som kunde opvise hele Bind af Samtaler med himmelske Aander, men blev forstødt uagtet dette Beviis paa hans Indest hos Jehovah. En tredie Prætendent til Prophetpladsen, William Smith, gik det ikke bedre: ogsaa han forsvandt sporløst.

Apostelen Lyman Wight havde mere Held, da han grundede en særskilt Colonie i Texas. Men den betydeligste Plads blandt de Frafaldne indtager James Strang, en ung Advocat fra Staten New-York, som i Aaret 1843 var bleven Mormon. Han vilde i Følge en forseglet Aabenbaring, som Joseph Smith skulde have meddeelt ham kort før sin Død, forsamle de Hellige omkring sig som deres Konge i Voree paa Prairierne ved Wisconsin. Ogsaa ham traf de Tolvs Banstraale, men han blev desuagtet ved at prædike og spaae, og det lykkedes ham at danne en talrig Menighed, hvis Hovedsæde nu er Beaver-Island, en Ø i Michigansøen ikke langt fra Mackinaw. I Aaret 1852 geraadede denne geistlige Gjerdekonges Undersaatter i flere, tildeels blodige Stridigheder med Naboerne.

Men det største Antal Latter-Day-Saints forblev i Nauwoo, hvor de under Brigham Young holdt fast ved den orthodoxe Lære og byggede flittig paa Templet. Den nye „Prophet, Seer og Aabenbarer“ var ganske Manden til at føre det Værk videre, som Smith havde begyndt.

Han havde ingen Anlæg til at blive en Martyr, men han var en ualmindelig klog, fjernskuende og politisk Mand, og en Saadan behøvede Secten netop nu, hvis den ikke

skulde gaae til Grunde. Lidenskaberne vare overalt ophidsede mod den, og kun ved stort Maadehold og Eftergivenhed kunde man afholde Naboerne fra Angreb paa Nauwoo. Dette blev alligevel ikke muligt i Længden. Allerede i Høsten 1845 begyndte nye Fiendtligheder. Disse vedbleve, og endelig maatte Mormonernes Anførere love paa Alles Vegne at udvandre i Løbet af næste Aar hiinsides Vestgrændsen af den beboede Deel af Unionen. I Overeenskomsten var givet det Løfte, at en udvalgt Skare af de Helliges Midte skulde bryde op i Foraaret 1846 for at søge et nyt Hjem til deres Brødre hiinsides Bjergene. Derimod forpligtede Modpartiet sig til at lade de Tilbageblevne i uforstyrret Besiddelse af Nauwoo, indtil de Udsendte havde truffet deres Valg, og de Øvrige havde fundet Leilighed til at sælge deres Eiendom i Illinois for dens sande Priis. Men denne Overeenskomst blev ikke respecteret af Pøbelen i Hancock-County. Snart viste sig atter Symptomer paa en frembrydende Storm, og saaledes maatte hine Udsendte, hvoriblandt flere af Sectens Førere, allerede begive sig paa Veien sidst i Februar, omendskjønt Kulden endnu var saa stor, at man kunde færdes over Missisippi med Vogne og Heste. De maatte derfor taale usigelige Lidelser, saa meget mere som de i Skyndingen ikke havde faaet Tid til at forsyne sig med de nødvendige Forraad til en Marsch gjennem den vinterlige Ørken. Det begyndte da snart at mangle dem paa Levnetsmidler og Foder til Qvæget, og det var aldeles ikke muligt at vende tilbage til Nauwoo. De reiste da gjennem Sneestormene i Iowas Ørkener, idet de længselsfuldt ventede paa Foraarets Komme, søgte Trøst i deres Troes Forjættelser og „sang Zions Psalmer, medens deres Aande frøs i deres Øienbryn".

Det længe ventede Foraar kom endelig, men bragte kun nye Besværligheder. De stærke Regnskyl forvandlede Prairiernes fede Jordbund til et umaadeligt Morads, hvorigjennem Karavanen kun rykkede langsomt fremad, og

Vinden førte Sygdomsstoffer fra de sumpede Bredder af Plattefloden og øvre Missouri, som henreve de af Savn og Møie udmattede Vandrere i skareviis. Leiren blev til et Hospital, og da man havde naaet Sække- og Ræve-Indianernes Gebeet, maatte man gjøre Holdt for at vederqvæge sig til den videre Reise.

Imidlertid havde Mormonernes Fjender fornyet deres Angreb paa Nauwoo. Gaardene udenfor Staden maatte rømmes, men i det Indre holdt man tappert Stand; thi det Tempel, Gud havde befalet at bygge, stod endnu ufuldendt. Dette Værk af hver Enkelts Tro og Kjærlighed maatte fuldendes trods alle Trængsler og Forfølgelser, og det blev fuldendt. Indvielsesdagen var en stor Fest. Fra alle Sider, nær og fjern, kom tilstøvede Vandrere, Præster, Ældste og Biskopper til, for, klædte i deres Talarer, at deeltage i Festen. Fra Middag til langt ud paa Natten var hele Nauwoo idel Fryderaab og Lovsang. Der stod Herrens Huus, Missisippidalens Stolthed. Herlig lyste den forgyldte Engel med Basunen paa Taarnets Tinde. Det Indre straalede af Lamper og Fakler; det store Alter og Prædikestolen vare smykkede med Blomsterguirlander og Løv. Sange bleve afsungne, Bønner og Seiersraab stege mod Himlen. Derpaa bleve alle bevægelige Helligdomme nedbrudte for Dagen derpaa at føres til det nye Hjem, hvorhen de sidste af Førerne med en Hær paa flere tusinde Mand fulgte de forudgangne Brødre.

Resten af Mormonerne blev nogle Uger senere af den nærboende Pøbel tvunget til at forlade Staden, dog ikke uden at have sat sig haardnakket til Modværge. Siden har de Helliges Stad ligget halv øde, Cabet's Icarier, som senere nedsatte sig her, have ikke formaaet at hæve den til den gamle Herlighed. Templet blev, efter at Jesuiterne i St. Louis vare traadte i Underhandling med Autoriteterne for at kjøbe det til et Seminar, stukket i Brand af en Nederdrægtig i Aaret 1848. En Tornado omkastede Aaret efter den største Deel af de endnu staaende

Mure, saa at kun en Væg og en Hob Ruiner endnu er tilovers af den statelige Bygning. Men Englen med Basunen bliver nu foreviist i Barnums Museum — en selsom Styrelse af Skjæbnen, som har ført denne Mormonismens Triumph i „Vindbeutlernes Napoleons„ Raritetsamling.

Vende vi nu tilbage til Udvandrernes Fortrav i Indianerlandet, saa finde vi det ved øvre Missouri ved Council-Cluffs, hvortil de vare ankomne i den første Halvdeel af Juni. To Maaneder senere forenede Hovedhæren sig efterhaanden med dem. Da Efteraaret nærmede sig, maatte al videre Reise opsættes til næste Foraar. Paa samme Tid udbrod Krigen mellem Mexiko og de forenede Stater, og General Kearney blev udsendt for at hverve en Bataillon paa 520 Mand blandt Mormonerne. Forsvarerne af denne Forholdsregel sige, at Regjeringen kjendte Mormonernes Hensigt, at gaae til Californien, og troede at gjore dem en Tjeneste ved paa denne Maade at overtage en Deel af Omkostningerne ved Reisen og tillige give dem Leilighed til at vise sig som gode Patrioter. Men Mormonerne opfattede Sagen anderledes og meente, at man kun vilde fratage dem de vaabendygtige Folk for at Resten skulde adspredes ved Indianernes Angreb. Man kunde altsaa ikke have forundret sig, dersom Mormonerne havde givet et afslaaende Svar til Generalen i en Stat, der aldrig havde forskaffet dem Ret mod deres Fjender. Men Fædrelandskjærligheden seirede over Naget for de forrige Lidelser og Bekymringerne for Fremtiden. De Ældste sammenkaldte en Forsamling, hvor de Ugifte, tilligemed de yngste Familiefædre, bleve udvalgte til Rekrutter. Inden 3 Dage var Bataillonen fuldtallig, og efter Væbningen og Velsignelsen, samt et stort Bal til Afsked marscherede Tropperne „i Herrens Navn“ ud af Leiren.

De Tilbageblevne forsynede sig nu til Vinteren og omdannede deres Teltleir til Byer af Træ. Den største af disse, som laa paa Pottowattamins Marker, blev kaldet

Kanesville efter Mormonernes Ven og Ledsager paa deres Vandring, Oberst Kane fra Philadelphia. Vinteren brød frem og forløste Vandrerne i Orkenen fra Sommerens Plager, nemlig Vexelfebre og scorbutagtige Sygdomme, men bragte dem derimod andre Lidelser og Besværligheder i Mængde. Det var den sværeste af deres Prøvelser og tillige et Vendepunkt i deres Historie.

Ganske tidlig i Foraaret 1847, førend Prairien endnu havde begyndt at grønnes, reiste et Fortrav af 143 Mand med 70 Vogne under Anførsel af Brigham Young og flere Medlemmer af det høie Raad fra deres Vinterqvarteer i Omaha-Indianernes Land for at trænge videre frem mod Vesten. De skyndte sig saa stærkt, som det besværlige Terrain vilde tillade dem, satte over Loup-, Horn-, Plade-, Bjørne- og Bæverfloden og stege endelig meget udmattede, dog uden at have tabt en eneste Mand, over Uthahlandets vildtkloftede Klippebjerge ned i Bækkenet ved den store Saltsø. Fortravet ankom her den 21., Kirkens Forstandere den 24. Juli, paa hvilken Dag Mormonernes Overhoved velsignede den Jord, hvor nu Grunden blev lagt til et tredie „Nyjerusalem i Vesten". Denne Dag er senere bleven Sectens største Festdag, og en Apostel erklærede den tre Aar senere for at være „den vigtigste Dag i Menneskehedens Historie, naar undtages de Dage, da Adam blev skabt og Christus blev født!"

De i Forveien Sendte vare komne tidlig nok til det nye Hjem for at kunne saae Korn til næste Høst. En Maaned senere ankom henved 4000 Mand med 566 Vogne fra Hovedleiren ved Missouri. De førte store Masser Mais og Hvede med sig, som de, efter en lykkelig Ankomst i Dalen ved Saltsøen, fik udsaaet før Vinterfrosten indtraadte. I Efteraaret kom en Deel af Mormonbataillonen tilligemed nogle Medlemmer af Kirken fra Californien og Sandvichsøerne, og i Foraaret og Sommeren 1848 droge Resten af de Hellige i en Mængde paa hinanden følgende Karavaner hen til deres Brødre, saa at

8000 Latterday-Saints allerede ved Aarets Ende havde nedsat sig i de forskjellige Colonier i Dalene ved den store Saltsø.

Fjerde Kapitel.

Saltsø-Coloniens Historie. — Landet Utah. — Græshoppeplagen. — Hjemsøgelse af Guldfeberen. — Krigen med Rødhuderne. — Mormonernes Held i Europa. — Nyjerusalem. — Det store Tempel og alle Nationers Flag.

Siden den første Trops Ankomst til Saltsøen har Historien om Joseph Smiths Folk været en næsten uafbrudt Kjæde af lykkelige Begivenheder, af stedsevarende Tiltagen og Held.

Men forend vi gaae videre i deres Historie, ville vi kaste et Blik paa det Land, som Mormonerne nu beboe. Dette Land, som kaldes „Dalen" af Beboerne selv, ligger omtrent midt imellem Vestgrændsen af Missouri og den nye Stat Californien. Det er paa alle Sider omgivet af ubeboelige Vildtnisse og ligner derfor en Oase i Ørkenen. Mod Vest strækker sig et skovløst Prairieland 180 Mile og ender ved Rocky-Mountains kjæmpemæssige Bjergkjæde, mod Vest befinde sig tørre Saltstepper, gjennemskjaarne af steile Høidedrag, og i Syd som i Nord hæve sig vildtsønderrevne Bjergkjæder. Mormoncolonien ligger i et Indsnit af Bækkenet, som bedækkes af den store Saltsø mod Nord, omtrent i Midten af Rocky-Mountains. Denne Bjergkjæde bestaaer af flere fra Nord til Syd i en Længde af sexten Grader parallelt løbende Bjergkjæder, som ere skilte fra hinanden ved 5 Mile brede Dale og hist og her overskaarne paa Tvers af ujevne Kløfter, kaldede Kanyons. Disse Kanyons danne de eneste Veie over Bjergkjæderne. Den meest bekjendte af disse er

Sydpasset, som fører til det store Kulbækken med Floden Greenriver, og Passet ved Bjørnefloden. Det sidste blev benyttet af Mormonerne, og er den sædvanlige Vei til Californien for Udvandrere fra Østen.

Det store Bækken ligger mere end firetusinde Fod over Havfladen mellem Wahsatsch- og Nevadeibjergene. Det ligner ganske en Ørken. Kun tæt ved Foden af Bjerge, som hæve sig henved 3000 Fod over Omgivelserne, findes enkelte Strækninger af frugtbart Land. I Midten af Bassinet findes aldeles intet Vand, thi Sneen, som samler sig paa Bjergene om Vinteren, er langt fra ikke tilstrækkelig til i Længden at vedligeholde Bækkene og Floderne. Bækkenet er omtrent hundrede Mile i Gjennemsnit, og Mormonerne have nedsat sig i det nordøstlige Hjørne. Af Naturen er den frugtbare Strækning kun en Miil bred, men flere Floder frembøde Midler til at udvide det dyrkede Land ved Draining. I Saltsøens umiddelbare Nærhed er Landet fladt, men stiger umærkeligt flere Mile opad mod Syd og Vest, indtil Bjergkjædens Sidegrene. Jordbunden er her sandig og kan ikke anvendes til Agerbrug. Mod Nord gaaer kun en smal Strimmel dyrkeligt Land mellem Søen og Bjergkjæden, hvorimod Landet mod Øst er bedre skikket til Dyrkning. Sydpaa strække sig Jordans og Tuillas frugtbare Dale, som skilles fra hinanden ved Quirrh Bjergene og fra Sandsletten ved Traverse Mountain. De ere gjennemstrømmede af talrige Bække og altid bedækkede med fedt Græs. Paa Bjergvæggene voxer derimod kun det saakaldte Bunchgræs og det kun i Sommermaanederne. Det forplanter sig om Sommeren, spirer i Efteraarsregntiden og voxer under Sneen om Vinteren. Naar Sneegrændsen i Foraaret trækker sig tilbage til Bjergtinderne, folge Hjorderne og Antiloperne den for at afgræsse det nærende Foder indtil Sneen ved Jevndøgn igjen begynder at falde. Naar det regner i Dalene, saa sneer det paa Bjergene, og om Vinteren ligger Sneen ofte flere hundrede Fod høit i Kløf-

terne. Men Græsmarkerne nede i Dalen egne sig ogsaa fortræffeligt til Agerbrug. Kartoflen voxer her overordentlig godt, og Sukkerroen naaer en utrolig Størrelse. Regner man, at hver Acre pløiet Land giver 2000 Pund Hvedemeel, saa kan man antage, at hver Qvadratmiil kan underholde omtrent 4000 Mennesker. Dog vil der neppe nogensinde komme et saa stort Antal Beboere, men i ethvert Fald kan hele Territoriet ernære 1 Million Mennesker. Betænker man nu, at Landet mod Syd strækker sig ind i en Egn, hvor Bomuldstræet og Sukkerrøret trives, at det gjemmer Jernerts og uudtømmelige Steenkulsminer i sit Skjød, at det har fortræffelige Græsgange til Faareavl, og at man overalt finder Vandkraft til Anlæget af Fabrikker; saa er der ingen Tvivl om, at her vil kunne udvikle sig en riig og mægtig Stat.

I Central-Utah ligge 3 Saltsøer. Vandet i den største er saa saltholdigt, at en Badende kun synker til Skuldrene. Strandbredderne ere om Sommeren bestrøede med Skeletter af Insecter og Fiske, som have vovet sig ud i Søen fra Floderne af; thi intet levende Væsen kan opholde sig i dens Vand. Saltsyderne paastaae, at de af 3 Maal Vand kunne faae 2 Maal Salt. Søen er 18 Mile lang og der findes flere Øer, af hvilke den største er gjennemskaaren af Bjerge, som have 2000 Fods Høide. Sandsynligviis har Søen engang bedækket hele Bunden af Kjedelen, indtil en vulkansk Naturbegivenhed, som har hævet Landet terrasseformigt, har indskrænket Søen til dens nuværende Omfang. Rundt om Søen udspringe talrige varme Kilder, som samle sig i Pøle og Damme. Her tumle sig utallige Skarer af Vandfugle, som ogsaa forblive der om Vinteren, saasom Omegnen er fri for Snee. Paa nogle Steder finder man Kilder af forskjellig Temperatur ved Siden af hinanden, nogle saa hede, at man ikke kan holde Haanden deri uden Smerte, andre iiskolde; nogle saltholdige, andre stærkt svovl- eller jern-

holdige, medens atter andre forsyne de Nærboende med det herligste Drikkevand.

I Bjergene og Dalene er der Overflødighed paa Vildt: Bjørne, Panthere, Antiloper, Hjorte og Harer. I Kanyons raskstrømmende Floder svømmer den kostelige Forelle, medens Slettens langsommere flydende Vande vrimle af Gjedder og andre gode Fiske. Talløse Ænder og Gjæs bygge Rede mellem Rørene og Saltmarsken, og fra Øerne i Søen hente Hyrdedrengene hele Baade fulde af Æg, som lægges af Maagerne, Pelikanerne, Heirerne og Tranerne.

Det føleligste Savn er Mangelen paa Træ. Paa Sletten voxer kun det buskagtige Cottonwood, og det udelukkende ved Flodbredden. I Bjergene træffer man smaa Skove af Gran og Cedertræ, undertiden ogsaa Dvergahorn og Eeg, men Mange maa foretage Reiser paa ti til tolv Mile for at forskaffe sig det nødvendige Bygningstømmer og Brænde. De aabne Strækninger af Landet ere udsatte for Ildebrande, som antændes af Indianerne for at dræbe og stege de Græshopper, som de fange om Sommeren til Forraad for Vinteren. Mormonerne have imidlertid forhindret dem deri saa meget som muligt, og det staaer saaledes til at haabe, at de Sletter, som nu kun ere bevoxede med Græs, ogsaa efterhaanden ville bære Buske og Skove.

Luften i Dalen er sund og „saa reen, at det er en Fornøielse at drage Aande“. I Ørkenen forekommer navnlig om Sommeren hyppige Luftspeilinger, som forvandle en Spadserestok til en taarnhøi Bjelke, enkelte Vandrere til hele Hære og den nøgne Steppe til herlige terrasseformede Haver. Moskitoèrne ere blot besværlige i Nærheden af Saltsumpene, i Nærheden af Kløfterne fordrives de af den kolde Vind, som stadig stryger gjennem Dalene og mildner Sommerheden paa den behageligste Maade.

Dermed have vi givet en Skizze af den fremtidige

Stat Deserets naturlige Beskaffenhed. Det nyægyptiske Ord Deseret betyder Honningbien, og Mormonerne have ved Anlæget af deres Byer og Stæder gjort sig værdige til dette Navn. Saaledes blev et stort Stykke Eng omploiet, og en Bæk, som skulde vande Marken, opdæmmet i 5 Dage. Tre Uger senere hævede sig et stærkt Fort, bestaaende af Blokhuse, som vare forsynede med Pallisader, og næste Aar stod paa det Sted, hvor de Udsendte den 24. Juli havde raabt: „Lader os her bygge vore Huse“, en Stad med over 6000 Indbyggere.

Ligesom al Begyndelse er svær, saaledes ogsaa denne. Vinteren 1847—48 var rigtignok saa mild, at den tillod Colonisterne at fortsætte deres Markarbeider, men de medbragte Levnetsmidler vare næsten alle fortærede, og for ikke at sulte ihjel, maatte man spise Huderne af de slagtede Dyr og grave efter Rødder ligesom Landets Urindvaanere. Næste Foraar kom en endnu skrækkeligere Hjemsøgelse over Guds Folk. Da den under saa sørgelige Omstændigheder nedlagte Sæd voxede frem, saa stærk og kraftig, at man var berettiget til de bedste Forhaabninger, kom uhyre Skarer af Græshoppesværme fra de nærliggende Timpanogabjerge og tilintetgjorde den. Disse Græshopper vare stygge, vingeløse, plumpe og sortfarvede Dyr, med tykke Hoveder og uhyre Oine. De stege paa deres traadagtige Been ned i Dalen — „liig uhyre Kæmpetæger“, som en Mormon i Liverpool udtrykte sig — og Strækning efter Strækning af det unge Korn forsvandt under deres Tænder som om det var bleven afmeiet med en Lee. Forgjæves omgave de ulykkelige Landmænd deres Marker med Vandgrave. Forgjæves forsøgte man at slaae den sorte Hær tilbage med Grene og Brande. Dyrene svømmede over Vandet, udbredte sig over alle Marker og anrettede umaadelig Skade. Det var ligeledes forgjæves, at man paa nogle Steder tre til fire Gange forsøgte at erstatte det Odelagte ved ny Udsæd og Plantning.

Man kunde nu ikke gjøre Andet end forsøge Bønnens

Kraft. Og see, den store Jehovah gjorde et Mirakel. Fra Derne i Saltsøen kom talløse Sværme af hvide Fugle med røde Næb og Fødder, og endnu hurtigere end Græshopperne fortærede Kornet, bleve de selv fortærede af Maagerne, som aade uophørlig fra den tidligste Morgen til den sildigste Aften. Naar de havde fyldt Maven, tømte de den igjen ved Opkastning ligesom forhen Vitellius, og vendte som denne Fraadser atter tilbage til det Bord, hvor Naturen havde forsynet dem med saa rigelig Føde, indtil det var aldeles tømt.

Dette Mirakel, som siden gjentog sig hvert Aar, reddede den største Deel af Høsten. Det maa være os tilladt at antage det for en naturlig Begivenhed, som har fundet Sted hvert Aar ogsaa før det nye Israels Ankomst i disse Egne. De forskaanede Marker gave et saa rigeligt Udbytte, at Udvandrerne til Californiens Guldgruber, som næste Aar droge igjennem Deseret i Masse, kjøbte deres Korn billigere her, end i Fort Laramie, der dog ligger Civilisationen 400 Miil nærmere.

Opdagelsen af Guldet i Californien havde imidlertid nær foraarsaget den unge Colonies Undergang. De Mormoner, som havde gjort Feldttoget til Mexiko under General Kearney, vare blevne hjempermitterede netop paa den Tid og i den Egn, hvor man fandt de første Korn af det kostbare gule Støv. Man paastaaer endog, at de Sutters Arbeidere, som gjorde den følgerige Opdagelse, vare aftakkede Mormonsoldater. I ethvert Fald havde flere af Sectens Medlemmer havt Leilighed til at grave Guld og vendte nu tilbage til deres fattige Brødre i Bjergene med de Skatte, som kunde opsamles med blotte Hænder i neppe 150 Miles Afstand fra Saltsøen. Det maatte da have været forunderligt, om „den gule Feber“, der rasede i hele Amerika, ikke ogsaa skulde have indsneget sig her og skyndt paa Afreise til Ophir. Dette skete virkeligt ogsaa. Men Førerne vare altfor kloge og indflydelsesrige til at lade Lysten modnes til Handling. De udstedte en

Proclamation, hvori de advarede mod et Opbrud til the diggings, som vilde have foraarsaget hele Menighedens Opløsning. Og denne Opfordring virkede, skjønt Fristelsen var stærk, og den simple Mand ikke kunde see den Fare, der skjulte sig bag Lokkemaden. Kun nogle Hundrede reiste, og disse gav man det venskabelige Raad, aldrig mere at reise tilbage igjen. Men senere bød Mormonguden de Hellige gjennem sin Prophet Young at sende Tropper til Minerne fra Tid til anden, hvilke da efter nogle Maaneders Forløb vendte tilbage med et rigt Bytte.

Mormonerne staae sig nu ret godt med deres Naboer, Utah-Indianerne og de andre Stammer i Bjergene. Men i Begyndelsen var dette langt fra ikke Tilfældet. Det Sted, hvor Mormonerne først nedsatte sig, ligger paa „Slangegravernes" og Utah-Indianernes Krigsgrund, og var altsaa neutral, det vil sige, tilhørte Ingen. Men da Mormonerne udbredte sig mod Syd og Nord, kom de til Steder, der betragtes af Indianerne som deres Eiendom, hvor ingen Anden, end de, har Ret til at fiske og jage. De klagede da over, at man fratog dem Pladserne til deres Vinterleire og bortjog Vildtet. Schoschonerne truede med et Angreb, men vedbleve dog at holde Fred. Derimod begyndte Utah'erne i Vinteren 1849 med alle Slags Drillerier, skjøde Mormonernes Qvæg, trængte ind i eensomt liggende Gaarde for at forskrække Fruentimmerne og røve Levnetsmidler og tvang endelig Colonisterne til at trække sig tilbage til Fortet i Utahdalen. Mormonerne forsøgte først fredelige Midler, men da disse ikke vilde hjælpe paa Rødhuderne, blev Krigen besluttet.

To Compagnier af Zions Legion tilligemed alt det vaabendygtige Mandskab i Utahdalen rykkede først mod Indianerne. Disse havde opstillet sig i Timpanogaflodens udtørrede Leier, hvor de vare dækkede af Cottonwood- og Pilebuskene, der voxede der. Efter en tre Dages Skjærmydsel, hvor Mormonerne hver Aften trak sig tilbage til

Fortet, bleve de drevne ud af deres Skjul ved Mormonernes Bøsser og en Kanon. Mormonerne havde kun een Død og flere Saarede. Rødhuderne tabte derimod under deres Tilbagetog til de høiere Bjergegne mange Folk, da Børnekopperne ogsaa paa den Tid grasserede mellem dem. Iblandt Andre døde ogsaa en Høvding, den „Gamle Kjæmpehjort", der længe havde været en Skræk for Utahdalen. En Deel af de Slagne bleve drevne op ad Tavlebjerget, men man formaaede dem til at komme ned og overgive sig. De bleve bevogtede om Natten, og man befalede dem om Morgenen at nedlægge deres Vaaben. Da de vægrede sig og udstødte Trudsler, gave Mormonerne Ild og dræbte dem næsten Alle. Resten forsøgte efter at have gjennembrudt Forpostkjæden at frelse sig over Søens Iis. De bleve imidlertid nedhuggede af de forfølgende Ryttere.

Næste Aar bleve Utaherne igjen tugtede og deres Høvedsmand Patsewitts blev fangen og hængt. Denne summariske Afstraffelse gjorde et saadant Indtryk paa dem, at de siden forholdt sig rolige. De havde i det Hele 40 Døde og den gamle „Stick in the head", en berømt Høvedsmands Hær var saa svækket, at han saae sig nødt til at bede om Fred. Der blev gjort en stor Mængde Fanger, meest Koner og Børn. Man bragte dem til Telte under Fort Utahs Kanoner, indtil de kunde blive fordeelte mellem Familierne i Dalen. Man rakte dem rigelige Levnetsmidler, som de slugte med Graadighed. Men Forsøget paa at optage dem i Familierne og vænne dem til et civiliseret Liv slog ganske feil. Saasnart Sommeren kom, forlode de Gaardene og flygtede tilbage til deres Hjemstavns sneedækkede Bjerge.

Efter Mormons Bog og Smiths Lære ere Indianerne Efterkommere af Lamaniterne og vel en affalden og vanartet Slægt, men dog en Slægt, der engang ved Apostlene vil blive omvendt til den sande Kirke og da gjenindsat i sine Arverettigheder. Det er derfor besynder-

ligt, at Mormonerne, hvis Mission det var at undertvinge Rødhuderne ved Aandens Sværd, saa hastig greb til Vaaben for at betvinge dem. Men desuagtet blive de ved deres Paastand, at disse Folk engang ville opfylde Prophetens Spaadom, efter hvilken „et Folk skal fødes i een Dag", og Indianerne ved Guds Naade forvandles til en Nation af smukt Ydre og hvid Hudfarve.

Virkelig har ogsaa Omvendelsen, om end ikke Hudskiftningen, taget sin Begyndelse. Den af Utahs Høvdinger, som nu har det største Krigsfølge og derfor udøver den største Indflydelse paa alle de øvrige Stammer, er en Ven af Mormonerne, og hans Halvbroder Walker, der ved flittige Hestetyverier i Mexiko havde forhvervet sig Formue og Anseelse blandt sit Folk, er nylig ved Daaben bleven en af „de sidste Dages Hellige". Det er en smuk, kraftig Mand, en fuldendt Rytter, en fortræffelig Jæger og en ualmindelig god Hestekjender. En Mængde unge Rødhuder havde udvalgt ham til Befalingsmand og fulgte ham, da han besluttede sig til at opgive sin Omstreifen og Røven for at nedsætte sig i Colonien San Pete som Landmand og Qvægopdrætter. Mormonerne betragte ham som en Trophæ eller som Førstegrøden af deres Religions overbevisende Kraft og vise ham al optænkelig Ære. Men han vil let falde tilbage i sine gamle Synder og saaledes tilintetgjøre sine Venners Hensigt at udnævne ham til Stammens Overhoved.

Imidlertid grundede Mormonerne stadig nye Colonier. Den første af disse forblev imidlertid Hovedsædet. Den ligger paa den høire Side af en smuk klar Flod, som Sectens Anførere have kaldet den vestlige Jordan, fordi de ikke ganske uden Aarsag troede at see en Gjentagelse af Begivenhederne og Forholdene hos det jødiske Folk i deres egen Historie. Jordan danner Udløbet for en Ferskvandssø, som Mormonerne have døbt Tiberias, i den hundrede Fod dybere liggende Saltsø. Man kaldte denne Hovedcoloni Nyjerusalem. Den var i Begyndelsen kun et

Fort, omgiven af en Teltleir, men forvandlede sig snart til en Stad af Blokhuse og smaa Steenbygninger. Hvor hurtigt og ufortrødent Colonisterne arbeidede, viser den Omstændighed, at Fortet, som dannede en Fiirkant, hvis Sider tilsammen vare 7788 Fod, kun behøvede sex Maaneder til sin Fuldendelse, og at man til samme Tid pløiede og besaaede 6000 Agre Land og indhegnede dem med et 13 engelske Mile langt Gjerde. Dette skete i Aaret 1847, i hvilket Aar tillige blev anlagt 5 Saug- og Kornmøller, flere Gader bleve banede og store Strækninger af Omgivelsen undersøgte. 1849 toge Mormonerne den forhen nævnte Utahdal, saavelsom Tuilla- og San Pete-Dalene i Besiddelse, sendte talrige Missionairer til Frankrig, Danmark, Sverrig og Italien og bleve forstærkede ved flere Tilreisende fra Staterne i Østen og fra Storbrittanien. 1850 blev der stiftet et Universitet, fire Skoler bleve aabnede, flere Stæder grundede, Landbrug anlagte i Dalen ved den lille Saltsø, 2 Jernbjergværker aabnede, et stort Raadhuus og 2 Magaziner til Opsamling af Tienden fuldendte og Landets Overrisling fortsat paa mange Steder.

Snart efter at have overvundet de første Besværligheder ved Coloniseringen, skred man til at ordne Menighedens Forhold til de forenede Stater. Under Forsæde af Præsterne udkastede man en Territorialforfatning, som imidlertid blev lagt tilside og et andet Udkast vedtaget. Heri blev den nydannede Stat kaldet Deseret, hvis Grændse skulde indbefatte en Strækning af det stille Havs Kyst. Ogsaa blev det forbudt at holde Slaver indenfor det betegnede Gebeet, men forresten var der ikke opstillet Noget, som afveeg fra de andre Staters Constitutioner. Centralregjeringen i Washington, som skulde gjennemsee og antage Udkastet, fandt sig imidlertid ikke foranlediget til at bevilge Mormonernes Ønsker i deres hele Udstrækning. De forkastede det nyægyptiske Navn Deseret, idet de sandsynligviis fandt det indianske Utah mere velklingende og

troede at maatte forholde Andragerne den Kyststrækning, som de havde forlangt for at staae i Forbindelse med Havet og være uafhængige af de andre Stater. I Billen, som gik igjennem paa Congressen 1850 til Svar paa hiint Forslag fra Beboerne i Deseret, hedder det, at det nye Territorium skulde være begrændset „mod Vest af Staten Californien, mod Nord af Gebetet Oregon og mod Øst og Syd af de Vandskjel, der skille Floderne til det store Bækken (Saltsøens) fra de Floder, som falde i Rio Colorado og den mexikanske Golf". Ved samme Congresbeslutning blev indsat en Territorialregjering over Gebetet og i October 1850 udnævnte Præsident Fillmore de 7 Embedsmænd, af hvilke Præsidenten Brigham Young, der skulde være Gouverneur, tilligemed 3 andre var valgt blandt Mormonerne.

Med denne foreløbige Ordning af Tingene var man vel ikke tilfreds i Deseret, men man føiede sig i det Uundgaaelige, idet man efter Forfatningens Forskrift ordnede Congressens Delegater, og modtog høflig de ikkemormonske Territorialembedsmænd, da de omkom i Aaret 1851. Men snart opkom Tvistighed mellem disse og Sectens Anførere. Overdommer Brandeburg og Dommeren Brochus fandt Intet at bestille, idet Mormonerne vendte sig til Biskopperne med deres Retstrætter. Disse bleve da ofte bedømte ganske anderledes end den sædvanlige Ret forlangte det. Young anvendte som geistligt Overhoved Territoriets Indtægter til andre Øiemed, end han som Gouverneur var berettiget til. Gjentagne Gange lod man Herrerne fra Østen forstaae, at man kun føiede sig i Nødvendigheden, naar man underkastede sig Beslutningerne i Washington; ofte lod man dem mærke, at de kun bleve taalte og som „Hedninger" vare overflødige i den af Gud regjerede Kirke, der tillige var den sande Stat. De indsaae ogsaa selv dette og vendte hjem, hvorpaa deres Pladser forelobig bleve besatte med Mormoner.

Dermed var Tvedragten mellem Regjeringen i Washing-

ton og Præsteherskabet i Deseret bleven offentlig. Young vidste dog foreløbig at undgaae et Brud. Men for at undgaae deslige Conflicter i Fremtiden og saa hastig som muligt opnaae den største Selvstændighed for Theokratiet, satte man alle Kræfter i Bevægelse for at formaae de over hele Jorden adspredte Troende til Indvandring i Gebetet og derved gjøre Befolkningen saa fuldtallig, som de forenede Staters Constitution fordrer for at lade et Territorium antage Navn og Charakteer af en Stat. Fra Apostelcollegiet udgik Opraab til de Hellige i hele Verden ikke at unddrage sig den religieuse Pligt at vandre ud til det nye Zion i Vesten. Betydelige Summer bleve samlede, for ved Forskud at lette de Fattige Opfyldelsen af denne Pligt. Det Udvandringsbureau, som i længere Tid havde bestaaet i Liverpool under en Apostels Præsidium, blev udvidet og bragt til en kraftigere Virksomhed. Endelig blev der overalt paa Veien gjennem de forenede Stater og gjennem de vestlige Ørkener oprettet Stationer med Befuldmægtigede for at understøtte Pillegrimmene og befordre dem videre.

Følgen retfærdiggjorte Forventningerne. De Troende i England, Skotland og Wales adløde skareviis Opraabet fra deres Ypperstepræst i Amerika. Skib efter Skib seilede fra Liverpools Rhed med de tilkommende Borgere i Deseret, og Karavane efter Karavane af disse Kirkens lydige Sønner oversteg Klippebjergene for at slutte sig til deres Brødre i Forjættelsens Dal.

For at erstatte Udvandringerne fra Hjemmet og hidføre nye Tog, blev Omvendelsen af de europæiske Hedninger dreven endnu ivrigere. Brigham Youngs Missionairer søgte overalt at sætte sig fast og gjøre Proselyter, og naar dette ikke altid lykkedes dem, ligger Skylden ikke i deres Mangel paa Iver og Duelighed. De reiste til Frankrig, til Norge, til Rusland, endog til Italien, hvor Revolutionen havde aabnet dem Adgang. De kom til Palæstina for at lære Jøderne, at Messias og hans Rige

var nær. De prædikede paa Markederne i Kairo og Alexandrien, paa Torvene i Calcutta og Bombay og raabede Verden til at flygte for Guds Vrede. De gjorde dette uden først at forstaae Landets Sprog, uden at kjende Forholdene og uden at kunne afhjelpe denne dobbelte Mangel ved en fyldt Pengepung.

Mormonernes Missionairer henvendte sig ligesaavel til deres Tilhøreres Begjerlighed efter Rigdom, som til deres Længsel efter de aandelige Goder og lovede dem saavel Tilfredsstillelse af deres religieuse, som deres jordiske Fornødenheder. Ufortrødne og uafskrækkede ved grov Bortviisning, ved Spot og Haan, vandrede de fra Stad til Stad, besøgte de enkelte Huse, førte Samtale med Folk paa Gaden, arbeidede undertiden som Haandværkere i et Værksted og kom saaledes endelig frem med, hvad der laae dem paa Hjertet. I hvor udannede de end for det Meste ere, have de dog Alle en stor Øvelse i sophistiske Spørgsmaal og Slutninger og et ikke ringere Kjendskab til Bibelen. Den, som indrømmer, at Bibelen er Sandhedens Norm, er uundgaaelig fangen i deres Net og kan kun befrie sig ved et voldsomt Gjennembrud.

De begyndte sædvanlig deres Omvendelsesværk med det Spørgsmaal, om den christelige Urkirke har havt visse Naadegaver, som den nærværende ikke mere har. Derpaa fortælle de, hvorledes „de sidste Dages Hellige" paany ere blevne benaadede med alle disse Gaver, saasom Helbredelse ved Haandspaalæggelse, Spaadomsgave, Djævleuddrivelse, Talen i Tungemaal o. s. v. Efterat saaledes Grunden er lagt, udvikle de Sectens mindst anstødelige Læresætninger, bevise dem ved en Mængde Skriftsprog, meest fra det gamle Testamentes Propheter og Johannis Aabenbaring og anvende alle Forjættelser paa deres amerikanske Zion. Er Tilhøreren uformuende, fortælle de ham, at der er udgaaet et Kald til ham som til alle Mennesker at begive sig til Zion, der flyder med Melk og Honning, og hvor man kan faae det smukkeste Land for

en Spotpriis, som man ovenikjøbet ikke behøver at betale strax, men kan afbetale med Arbeide. Har Manden ingen Reisepenge, behøver han blot at lade sig omvende, og de blive ham strax udbetalte i Forskud fra det „Evige Velgjørenheds-Fond". Saaledes ere Hundreder og atter Hundreder blevne forlokkede. Den Lære, at enhver Kone i det hellige Land har en Mand, og at enhver Magdalene bliver reen ved Daaben, sikkrer den det smukke Kjøns Bifald. Med Folk af overlegen Dannelse vogte Apostlene sig for Samtale. Blive de nødte dertil, og man da viser det Urimelige i deres Paastande, saa klage de over lærde Sophister, som ikke have Aanden og derfor ikke kunne begribe, og naar de ikke mere kunne svare, tie de stille.

Hyppig bliver Omvendelsesværket begyndt med et Mirakel. Saaledes blev i Wales Aar 1845 uddrevet „to meget stærke og frække Djævle", og mange Sjæle bleve vundne derved. Ligesaa begyndte Apostelen Forsden sin Virksomhed i Sverrig i Aaret 1851 med at helbrede sin Ledsager, som naturligviis ligeledes var en Mormon, for Feber. Sagen gjorde Opsigt og drog flere Lettroende til det Huus, hvor Underet var skeet. Forsden fortalte nu disse paa sin simple Maade om den store Prophet og Martyr i Vesten og om hans Kirkes Gjenforlening med de urchristelige Gaver. Nogle af Bønderne troede ham, andre udbredte i det Mindste Efterretningen om det nye Evangelium fra Amerika. — Forsden prædikede nu paa Gadehjørnerne. Politiet lod ham fængsle og gav ham en Irettesættelse. Dette var netop efter hans Ønske, da det paa en nem Maade skaffede ham et Martyrdom. Han gjentog sine offentlige Foredrag og blev atter fængslet, straffet med en Pengemulct og alvorlig formanet til at afstaae fra saadanne Kjætterier. Han svarede ydmygt og roligt, at han kun havde prædiket Christum den Korsfæstede, og at han, da det var efter Guds Befaling, ikke vilde høre op, men adlyde Gud mere end Menneskene.

Desuden erklærede han Tilhørerne, at hverken Fangenskab eller Død skulde afholde ham fra at opfylde de Pligter, som Gud havde paalagt ham, — en Talemaade, som han let kunde bruge, da man nutildags ikke henretter Nogen for Troens Skyld, men som alligevel gjorde Indtryk paa Mennesker uden Eftertanke. Man satte ham et Par Dage i Fængsel. Da han blev frigiven, priste han paa Gaden Gud med Ord og Sang for at have holdt ham værdig til at lide for Ordets Skyld. Man vidste ikke at skaffe sig ham fra Halsen paa anden Maade, end ved at sætte ham i en Vogn, der bragte ham til Sundet, hvorefter man førte ham over til Danmark. Men det Ukrudtsfrø, han havde faaet, spirede frem, saa at flere af ham Omvendte nu som Apostle udbrede Joseph Smiths Lære i Sverrig.

Disse Gadeprædikantere følge i deres utrolige Iver bogstavelig Ordet: „Skrig høit og skaan ikke", og døbe i Dusinviis Alle, der ere villige til „at bøie Knæ i dette Navn". Mange komme efter saadanne Anstrengelser hjem med overanstrengte Lunger og nedbrudt Sundhed, men de blive holdte skadesløse ved deres Ry for særdeles Fromhed og den Ære, Brødrene vise dem ved at pege hen paa dem og sige: „See, det er den hellige Mand, som ved sin utrættelige Prædiken i Londons Gader har vundet saamange Sjæle."

Udbyttet af deres Anstrengelser har været forskjellig paa de forskjellige Steder. I Storbrittanien havde de Helliges Kirke ikke mindre end 30,747 Medlemmer i Aaret 1851, og i de fjorten forløbne Aar havde Mormonpræsterne døbt ikke mindre end 50,000 Personer, hvoraf over 17,000 vare sendte til Amerika. Disse Talangivelser vilde klinge endnu mere forbausende, naar man ikke vidste, at den lavere Befolkning i England og Wales lever i en uhyre Uvidenhed, og naar ikke ogsaa materielle Fordele droge Mange til Saltsøen. Mormonismens andet Hovedkvarteer er, som allerede bemærket, paa Sand-

wichs- og Venskabsøerne, og der skulle allerede 5000 Indvaanere bekjende sig til den mormonske Lære. Endelig er der 1853 fra Danmark og Norge reist nogle Hundrede, meest Folk fra Landet, til Staten Deseret. I Frankrig er der, saavidt vi vide, endnu kun 2 svage Menigheder i Havre og Paris, der virke for de Franskes Omvendelse ved at udbrede Mormons Bog — oversat paa Fransk af Apostelen Taylor — og ved deres Blad „Etoile du Deseret". I Schweiz og Rusland have de kun havt liden Held. Derimod turde Mormonbibelens Oversættelse paa Italiensk være et Beviis for, at man der har Haab om et større Udbytte.

Mormonemissairerne have endelig ogsaa ladet sig see til forskjellige Tider og paa forskjellige Steder i Tydskland. men deres Forhaabninger ere snart blevne tilintetgjorte ved Politiets Mellemkomst. Taylor kom 1851 til Hamborg for at grunde et Blad, der førte Navn af „Zions Banner", men der udkom kun 4 Nummere, før Bladet maatte gaae ind af Mangel paa Subskribenter. 1852 ankom fra Saltsøen et andet Sendebud, Daniel Cairn, som imidlertid ved det første Forsøg paa offentlig Fremtræden blev udviist af Staden. Ligesaalidt opnaaede Mormonerne i Syd og Vest noget godt Resultat, og den imidlertid oversatte Indianerbibel finder neppe nogen Afsætning. Vi maae endelig her omtale et Tilfælde, som viser, hvor høit Mormonanførernes Forventninger ere stegne. Præsidentskabet i England havde erfaret, at Kongen af Preussen interesserede sig for Mormonerne og havde udbedet sig Oplysninger om dem af sin Gesandt i Washington. De udtydede denne Interesse som Indcest, og saaledes kom et formeligt Gesandtskab fra Sectens Midte for at overrække Kongen en Adresse. Men de vare ikke saa snart stegne ud paa Banegaarden, før Politiet kom og nødte dem til at vende tilbage.

Vi ville slutte dette Kapitel og overhovedet Mormonernes Historie med et Tilbageblik paa Saltsødalen og de

der fremblomstrende Colonier. Disse have fra en forholdsviis lille Plet Jord udbredt sig over en Strækning af mere end 50 Miles Længde, fra Box-Elder-Creek i Nord til den lille Saltsø mod Syd og derfra indtil San Diego. Hvor Sjerra Nevada bøier om mod Sydvest er kjøbt en Rancho, som er forvandlet til Station, og derfra til det stille Hav skal oprettes en Kjæde af Poster. Ni Mile Nord for Hovedstaden ligger Ogden City, ogsaa kaldet Brownsville i en yndig Egn ved 2 smukke Aaers Forening, og 14 Mile mod Syd ved Timpanoga Bjergene er opstaaet en anden smuk lille Stad. Tredive Mile længere mod Syd staaer den blomstrende Stad Manti. Desuden findes talrige enkelte Gaarde i Dalen San Pete. Paroan eller Jernstaden, kaldet saaledes paa Grund af den store Masse Jernerts, der her bliver opgravet, ligger i Dalen ved den lille Saltsø, hvor der blev fundet en betydelig Strækning frugtbart eller dog dyrkeligt Land. Endelig maa nævnes Colonien i Tuilladalen, som ligger syv Mile fra Hovedstaden og bestaaer af flere Gaarde, 10 Saugmøller og 8 Kornmøller.

Den nuværende Hoved- og Centralstad*), som Mormonerne kalde Nyjerusalem, men de Profane simpelthen Saltlake-City ɔ: Saltsøstaden, ligger, som forhen nævnt, paa det Sted, hvor Fortravet for Udvandrerne fra Nauwoo først gjorde Holdt, da de den 24. Juli 1847 stege ned fra Bjergene i Dalen. Den nedre Deel ligger paa en neppe mærkelig Skraaning, den nordre derimod paa en Slags Terrasse, der strækker sig mellem Wasatch-Bjergenes Hovedkjæde og en mægtig Sidegreen, der gaaer lige mod Vest og ender en halv engelsk Miil fra Jordan. Staden indbefatter nøiagtig et Rum af 4 engelske Qvadratmile, hvilken betydelige Udstrækning i Forhold til Ind-

*) Man er i Begreb med at bygge en anden Hovedstad i Paroandalen, der skal hedde Fillmore, og være Sædet for den verdslige Øvrighed.

byggerantallet kun bliver forklarlig ved, at enhver Borger foruden Byggeplads fik ¾ Acre Land; at de enkelte Huse som en Følge deraf ere adskilte ved betydelige Mellemrum, og at der kun er en kort Afstand mellem de 132 Fod brede, snorlige Gader, der skjære hinanden i rette Vinkler. Husene, som ere byggede af Adobes eller Steen af blaaligt Leer, tørrede i Solen, have et behageligt Udseende, som endnu bliver forhøiet ved, at de ere omgivne af Haver. Paa begge Sider af Gaden findes 20 Fod brede Gangstier, ved hvilke ere Canaler med Vand fra en lille Bjergbæk for at vande de nyplantede Alleer og til Brug i Haverne. Mod Vest gaaer Staden ned til Flodbredden. Offentlige Bygninger af nogen Betydenhed har det nye Jerusalem naturligviis endnu ikke. Raadhuset, hvor Territorialregjeringen har sit Sæde, Kirken og det til Optagelse af Skatterne in natura bestemte Forraadshuus ere rummelige Bygninger, som imidlertid ikke kunne gjøre Fordring paa Skjønhed. Men Menighedens Anførere have de meest storartede Planer ogsaa med Hensyn til Stadens Forskjønnelse. Det nuværende Universitet, for hvilket Staten har udsat 5000 Dollars aarlig, er kun en svag Begyndelse til, hvad det engang vil blive. Saasnart man faaer Tid, skal der oprettes en storartet Bygning for Lærere og Elever. Den skal staae paa den første Terrasse i den nordlige Deel af Staden. Bækken danner der en dyb Canal, og dens Vand skal ledes hen paa Pladsen foran Universitetet for at danne Vandspring, vande Hækkerne, Blomsterbedene og de botaniske Haver og forsyne Bassinerne til udstrakte Bade- og Svømmeanstalter. En stor Fiirkant skal indrettes til Gymnastik- og Fegteplads, saavelsom til Ridebane. Tillige vil man med dette Universitet forbinde et astronomisk Taarn, til hvilket man allerede har samlet de nødvendige Instrumenter; en Anstalt til Dannelse af Ingenieurer og Landmaalere og en Bjergværksskole, samt et Landvæsensinstitut.

Men man skal ikke alene lære mange Slags, men

ogsaa Meget paa denne Høiskole. Mormonphilosopherne ville afsløre en Mængde Hemmeligheder og løse en Mængde Gaader. De ville „hidføre en fuldstændig Revolution i Videnskabernes Rige og overbevise de største Lærde om Vildfarelser, navnlig i Mathematik og de physikalske Videnskaber. Geologen og Chemikeren vil faae Belæring af dem over Dybets Undere og Botanikeren og Zoologen vil hos dem hente Oplysning om Principerne for Dyr- og Plantelivet."

Thi efter at de have søgt Guds Rige, vente de Opfyldelsen af den Forjættelse, at al anden Kundskab skal tillægges dem; dog tilføie de klogeligt, at Herren kun hjelper dem, der hjelpe sig selv, og at Aanden kun ved udholdende Flid bliver skikket til at modtage Viisdommen fra det Høie. Den største Omvæltning skal foregaae paa Astronomiens Gebeet. Her vil det hele nuværende Verdenssystem blive aldeles modificeret ved andre Regler for Planeternes, Fixstjernernes og Kometernes Antal, Orden og Forholde. Hvad for en Belæring vi have at vente i denne Henseende, finder Sandhedsvennen antydet i Abrahams Bog, der engang skal være bleven bragt til Nauwoo tilligemed nogle ægyptiske Mumier. Her fandt Propheten Joseph dette Skrift, som skal være bleven skrevet af den troende Stamfader under hans Ophold ved Nilen, og oversatte en Deel deraf. En anden Prøve paa, hvad Videnskaben kan vente sig af Deserets Lærde, finde vi i et Skrift af en af deres Mathematikere, der under sit Ophold i England i al Alvor gjorde Forsøg paa at omstøde de Newtonske Theorier om Tyngdekraften, Attractionen og Repulsionen og vilde i deres Sted stille en „Grundstoffets Intelligents" eller en „Indgydelse og Tilstedeværelse af den Hellig Aand i Atommassen". Vi have ikke Plads til at anføre hans Grunde derfor og kunne kun bemærke, at man rigtig kan see af hans Exempel, hvor overordentlig Meget vi endnu kunne lære af Bibelen.

Mormonerne have fattet den forunderlige Tanke, at

anvise „de gammelsachsiske og celtiske Classikere" en Plads paa Universitetet ved Siden af de græske og romerske. De gammelsachsiske have maaskee Ret dertil, men hvorfra man vil faae gammelceltiske Classikere, kunne vi endnu ikke begribe, medmindre man mener Maupherson Ossian, der som bekjendt er ligesaa ægte som Mormons Bog.

Hvad Kirkens Anførere tænke om dette Universitet, viser sig tydeligt i Apostelen Phelps Tale ved 24. Juli-Festen 1851. Stedet er saa charakteristisk, at vi ville meddele et Uddrag deraf. Taleren siger blandt Andet med den ham særegne Salvelse: „Vi bede hele Kirken at bønfalde vor himmelske Fader om at sende nogle af Forstanderne for det store Universitet i Himlen til os, ligesom han har sendt dem til Moses, Noah og Andre, for at aabenbare sine Tjenere Viisdommens og Videnskabens inderste Grund og Begyndelse. Alle Tiders Herligheder, alle menneskelige Opfindelser, alle historiske Beretninger om Menneskeslægten fra Japhet i Arken til Jonathan i Congressen, hele den samlede Vid og Aand, hele Udbyttet af den menneskelige Forstand med al dens Methode: — Alt dette vil være værdiløst for Mormonerne, naar vor Fader i Himlen sender sine Viismænd, sine Engle fra det himmelske Zions Bibliothek ned til os med Skrifter om det evige Livs- og Verdens-Historie, om Gudernes Stamtavle, Sandhedens Philosophie, vore Navnes Optegnelse i Livsens Bog paa Lammets Skjød og de hellige Aanders Lovsange."

Det er muligt, at disse her antydede Manuscripter fra Mormongudens Bibliothek engang ville vise sig i Deseret; men foreløbig maa man ogsaa der holde sig til menneskelige Bøger. Derfor modtog man med stor Taknemmelighed Congressens Gavmildhed, da den i Aaret 1851 forsynede Dr. Bernhisel, den Delegerede fra Utah, med Midler til at anskaffe og udvælge et godt Bibliothek for den nye Colonie. Skjønt Mormonerne see saa fornemt ned paa Videnskabens Resultater og give sig Mine

af at ville corrigere dem ved deres smagløse Indfald, forstaae de dog meget vel at skatte dem. Dette seer man allerede af Universitetets Oprettelse, men ogsaa af forskjellige andre Forholdsregler og Kundgjørelser.

Et eiendommeligt Træk i Mormonernes Skolevæsen er Oprettelsen af en Skole til at danne Familieoverhoveder. Præsidenten og Propheten Brigham Young har selv besøgt denne Skole, og var dette end kun en Demonstration for at forjage Folkets Fordomme mod Skoler for de Voxne, saa viste det dog en rigtig Anskuelse af Forholdene og en vis Agtelse for Dannelse. Man seer ellers overalt en herskesyg Præstestand bestræbe sig for at holde Folket i Uvidenhed og Barbari, men her følger man en anden Politik.

Men af dette Slags Folk kan man ikke forlange, at de skulle elske Videnskaben for dens egen Skyld. Man ønsker Kundskaben, fordi Kundskab er Magt og giver Berømmelse. Derimod synes man i Tillid til det hidtil havte Held ikke at ane, at man derved skaber sig en Fjende, som om kortere eller længere Tid vil omstyrte det hele Korthuus. Det synes ogsaa — at dømme efter deres Skrifter —, at de kundskabsrigeste og klogeste af Sectens Overhoveder blot ere Autodidacter, uden i Ordets egentlige Forstand at være Mænd af Dannelse. Man vil ligesaavel drage Videnskaben, som dygtige Pottemagere, Laasesmede og Uhrmagere ind i Landet. Saaledes maa man forstaae det, naar det hedder i den næstsidste „Proclamation fra Præsidentskabet til de Troende i hele Verden:“

„Det er høist ønskeligt, at Brødrene, som udvandre til os, medbringe i det Mindste eet Exemplar af enhver værdifuld Afhandling over Opdragelse og af enhver nyttig eller morende Bog. Vi have her et Trykkeri og derfor ville Alle de, som medtage godt Tryk- eller Skrivpapir, gjøre sig selv og Kirken en Tjeneste. Desligeste ønske vi alle Slags mekaniske og mathematiske Instrumenter,

saavelsom alle Kunstværker og Natursjeldenheder, som kunne føres med, og dersom de Hellige vise Iver i dette Anliggende, ville vi snart have det bedste, nyttigste og seeværdigste Museum paa Jorden."

Paa en fri Plads i Stadens Midte skal opreises et Tempel, smukkere og større end noget andet paa Jorden, naar undtages det, som Guds Folk skal bygge mod Dagenes Ende, naar Herren har ført dem tilbage til Forjættelsens Land ved Missouri. En 4 engelske Mile lang Træ- eller Skinnevei til Steenbruddene ved Red-Butte er allerede fuldendt. Derfra skal nemlig hentes en smuk rød Sandsteen til det mægtige Tempels Bygning. Ogsaa har Young paalagt Missionairerne i Europa, Asien og Polynesien at samle sjeldne Træer, Blomster og Frøkorn til den Have, der skal omgive Kjæmpebygningen. Nord for Tempelpladsen hæver „Bannerets Bjerg" sig over Staden. Med det ender den forhen omtalte Sidegreen af Wasatch-Bjergene, og det kan sees langt borte i det omkringliggende Land. Paa Toppen af dette Bjerg skal nu dernæst „udfoldes den prægtigste Fane, som nogensinde har vaiet, en Fane, sammensat af alle Folkeslags Nationalfarver til Tegn paa alle Menneskers fremtidige Forening i Tro og Kjærlighed". Naar da dette Symbol paa Nationernes Broderskab vaier over det hellige Tempel, da er Prophetens Ord Jes. 18, 25 opfyldt, og den Tid er kommen, om hvilken det der hedder: „Alle de, som boe paa Jorden, og som sidde i Landet, ville see, hvorledes man vil opkaste Banneret paa Bjergene, og høre, hvorledes man vil blæse i Trompeterne, og det vil begive sig i de sidste Dage, at Herrens Huses Bjerg vil blive oprettet paa Bjergenes Top og over Høiene, og alle Folkeslag skulle strømme derind."

Vende vi os fra denne phantastisk udmalede Fremtid, saa finde vi allerede i Nutiden et Tilfælde, der kan tjene os til en glædelig Slutning af Historien om dette selsomme Folk, saaledes som vi have beskrevet den i de foregaaende

Kapitler. I Aaret 1852 sendte Menighedens Førere Bud til alle Smaacolonier i Bjergene for at erkyndige sig om, hvormange Hellige der vilde lade sig optage i det Fattighuus, som skulde bygges. Og see, man fandt blandt 30,000 Mennesker, der først for nogle Maaneder siden vare indvandrede i Dalen som Fattige, kun 2 Fattiglemmer, og Præsidentskabet kunde saaledes lade sig nøie med at forbeholde sig en Fattigmark paa 40 Acre for en forandret Tilstand.

Femte Kapitel.

Mormonernes Tro. — Dens Oprindelse og dens Princip. — Sectens Metaphysik. — Den store Hovedgud og Gudernes Fader i Universets Midte. — Skabelsen og Syndefaldet. — Krig i Himlen. — Menneskesjælens Tilværelse før Jordelivet.

Ligesom de ydre Forholde siden Sectens Opkomst for 24 Aar siden have forandret sig aldeles, saaledes ogsaa dens Troeslære. Fra Aar til Aar blev æltet nye Ingredientser i den Deig, hvoraf Præsidentskabet bagte Livsens Brød til de Troende. Alle Nutidens christelige Secter, Nyplatonikerne og Gnostikerne, Islamiter og Perser, ja endog Braminere have maattet levere Bidrag til en Budding, hvortil Prophetens Phantasie har føiet Resten, men som i Ufordøielighed overgaaer Alt, hvad der hidtil i religieus Henseende er buden Menneskeheden. Vi beklage, at vi paa Grund af dette Skrifts Øiemed og det os tilmaalte Rum ikke kunne gaae ind paa at analysere denne forunderlige Blanding, og give i det Følgende kun Hovedtrækkene, hvorhos vi bemærke, at den stedsevarende Omdannelse af Mormonismens Grundlærdomme — af de Troende tilskreven den Hellig Aand, som stadig aabenbarer dem nye Sandheder — hidrører hovedsagelig fra Orson Pratt, som i sin Eklekticismus ikke engang har for-

smaaet at kaste Udbyttet af den nyeste Philosophi i sin Sammenblanding. Smith synes kun at have givet sit Navn dertil, thi det Vildeste og Dristigste er først efter hans Død kommet for Dagen.

Som deres Religions Hovedkilder maa man ansee følgende Bøger: Mormons Bog, Bogen om Læren og Pagten, Advarselsstemmen (af Peter Parley Pratt), Evangeliets Speil, Abrahams Bog (skal være forfattet af Smith paa Grund af en guddommelig Aabenbaring, men er sandsynligviis af senere Oprindelse, da den først er nævnt i de nyere Skrifter), Spencers Breve, Bladene „Times og Seasons“ (udgivet af Taylor fra 1839—44 i Nauwoo), „Millenial Star“ (udkommet i England), „The Seer“ (udgivet siden 1853 af Orson Pratt i Washington), endelig Generalepistlerne fra Præsidentskabet i Deseret. De følgende Meddelelser ere et Udvalg af denne Vilkaarlighedens og Daarlighedens Samling.

Mormonernes Troesbekjendelse, saaledes som „Frontier Guardian“, een af Apostelen Orson Hyde i Kanesville udgiven Tidende, meddeler den, afviger betydelig fra vor Dogmatiks Bestemmelser. Den lyder:

„Vi troe paa Gud, den evige Fader, paa hans Søn Jesus Christus og paa den Hellig Aand. Vi troe, at Menneskene straffes for deres egne Synder og ikke for Adams Overtrædelse. Vi troe, at Menneskene formedelst Christi Sonoffer kunne blive salige, naar de lyde Guds Bud og Evangeliets Befalinger. Vi troe, at disse Befalinger ere følgende: 1. Tro paa Herren Jesus Christus. 2. Bod. 3. Daab ved Nedstigning i Vandet til Syndernes Forladelse. 4. Haandspaalæggelse ved den Hellig Aands Naadegave. 5. Nadveren. Vi troe, at Menneskenes Kald til Salighed kommer ved Inspiration og Haandspaalæggelse af dem, der have faaet Beskikkelse paa rette Maade til at prædike Evangelium og uddele Guds Naadegaver. Vi troe, at Urkirkens Organisation i Apostle,

Præster, Propheter, Lærere og Evangelister paany maa indstiftes. Vi troe paa det evige Evangeliums Kræfter og Gaver, saasom Troens Gave, Evne til at kjende gode og onde Aander, Forudsigelser, Aabenbaringer, Syner, Helbredelser, Talen i Tunger og Forstaaelsen af Tungemaal, Viisdom, Barmhjertighed og Broderkjærlighed. Vi troe, at Guds Ord er opskrevet i Bibelen, men ogsaa, at det findes i Mormons Bog og andre gode Bøger. Vi troe Alt, hvad Gud har aabenbaret og endnu aabenbarer, og vi troe, at han endnu vil aabenbare mange og store Ting med Hensyn til det guddommelige Rige og Christi Gjenkomst. Vi troe, at Israel virkelig vil blive samlet, vi troe paa de ti tabte Stammers Gjenfindelse, paa Zions Oprettelse i den vestlige Verdensdeel, paa Christi tusindaarige Rige paa Jorden og paa Jordens Fornyelse i paradisisk Herlighed. Vi troe paa Legemets Opstandelse og paa, at Gud efter de tusinde Aars Forløb vil igjen kalde alle Mennesker til Live. Vi fordre Ret til at tilbede Gud efter vor Samvittigheds Bydende og tilstaae alle Mennesker samme Ret. Vi troe at skylde Konger, Fyrster, Herskere og Øvrighed Lydighed og Ærbødighed, og at vi skulle følge de borgerlige Love. Vi følge Pauli Formaning, vi troe Alt, vi haabe Alt, vi have taalt Meget og haabe at kunne taale Alt. Alt, hvad der er elskeligt, hvad der er priseligt, stræbe vi efter, idet vi rette vort Blik paa Gjengjeldelsens Dag. Men en Dagdriver eller Lediggjænger — saaledes slutter det curieuse Symbol pludselig — kan ikke være en Christen eller blive salig. Han er en Drone og bestemt til at blive slaaet ihjel og kastet ud af Bikuben."

Dette er nu Mormonlærens Omrids, Hovedsagen kommer først for Dagen, naar man hører deres Forklaring over Troesbekjendelsen. Folk af svag Forstand og ringe Tro modtage kun disse i det Hele ikke meget anstødelige Lærdomme. Men de Stærke i Troen fjerne sig næsten aldeles fra Christendommen. Man lærer dem med

Hensyn til Bibelen, at den engelske Oversættelse, som er foranstaltet af Kong Jacob, har „i Almindelighed" truffet den rigtige Mening af det af den Hellig Aand dicterede Grundskrift, men at den indeholder flere Misforstaaelser og Forfalskninger. Disse ere — sige Mormonerne — berigtigede af Seeren Joseph, hvem „Nøglen til alle Sprog" var givet, og vi kunne snart vente en Udgave af den paa denne Maade omdannede og forøgede Bibel. Orson Hyde giver en Prøve deraf i sit Blad. Det angaaer første Kapitel i Genesis, hvor det — som det lyder i Kalbalah — maa hedde i Begyndelsen af Skabelseshistorien: „Overguden kaldte Guderne frem. Han kaldte dem derpaa sammen til et Raad, som blev holdt i Himlen, og som raadslog om Verdens Skabelse."

Bibelen skal altsaa gjælde som Grundbog, kun maa den lide nogle rigtignok temmelig væsentlige Forandringer. Men Ingen maa tage den i billedlig Betydning. Indholdet maa overalt tages bogstaveligt; thi „Gud er ærlig, naar han taler med Menueskene, og fjern fra ham er al Ordspil og Tvetydighed." Men Guds Ord findes efter Mormonernes Mening ikke blot i Bibelen, men ogsaa i andre hellige Skrifter, fornemmelig i Mormons Bog og Bogen om Læren og Pagten, hvilken sidste indeholder en Afhandling af Sidney Rigdon om Begrebet Tro og et Antal saakaldte Guds-Aabenbaringer til Joseph Smith. Disse Bøger danne imod Bibelen „en tredobbelt Snor" af Guds Kundgjørelser paa Jorden, en Snor, der med hver Dag bliver længere, idet Smiths Efterfølger i Mæglerembedet endnu fra Dag til Dag efter Kirkens Behov modtager Lærdomme og Befalinger fra Himlen. Dette er efter Mormonernes Paastand Grunden til, at de ere saa langt forud for den „hedenske" Verden i Kundskab og Oplysning om de guddommelige Ting. Eders Professorer og Doctorer, sige de, kunne ikke mere lære Eder noget Nyt, os derimod leder Herren ved sin Aabenbarer uophørlig til høiere Erkjendelse. Man kan altsaa sætte som

særegent Kjendetegn for deres Kirke, at dens Dogmatik kun er provisorisk, dens Princip — hvis dette Ord ellers kan anvendes her — en Phantaseren uden Øiemed, og at den „Klippe, hvorpaa Joseph Smith har bygget sin Kirke", er Guds aabenbarede Virksomhed, hvorved uophørlig nye Dumheder træde istedetfor de gamle. At der ikke kan være Tale om nogen Klippe, og at Aabenbaringerne hyppig modsige hinanden, anfægter dem ikke i mindste Maade, idet de beraabe sig paa de forandrede Forholde, under hvilke Herren taler til sine Tjenere.

Det vil altsaa blive besværligt at finde en saadan Proteus's rette Skikkelse, og Læseren vil deraf kunne forklare sig, hvorfor mange af de følgende Fremstillinger ere usikkre og forskjelligtfarvede.

Vi betragte først Mormonernes Lære om Gud. Guddommen er efter de nævnte Kilder en Treenighed eller rettere en Eenhed af to Personer. „Gud Fader er et fuldkomment Menneske, men ved sin Naturs Attributer, sin Tro, sin Viden og sin Magt saa uendelig ophøiet over os, at man kan kalde ham den Uendelige." Men Mormonphilosopherne vide endnu mere. De kjende Guds Oprindelse og Urophavet til alt det Værende kalde de „det evige Evangelium." Deres Philosophie her lyder snart som den Schelling'ske Identitetsphilosophie, snart som Gnostikernes Aeonelære. Før Tingenes Begyndelse, sige de, gaves der to ved sig selv existerende Principer: Forstand og Grundstof, Intelligents og Legemlighed. Resultatet af deres Samvirken var „Loven", hvorved Urguderne opstode. Hvorledes Overguden blev til, forklarer Propheten ikke. Han siger blot, at Gud ikke har kunnet skabe sig selv. Hans Efterfolgere udtrykke sig saaledes over dette vanskelige Punkt: „I den fjerne Evighed sammenlignede to af Materiens Grunddele deres Intelligents og kaldte da et tredie Atom til deres Raadslagning. Disse tre forenede sig derpaa til een Villie, der var den første Magt. Som saadan forenede sig flere og flere Atomer, og deraf

opkom en Fylde af Magt, der betvang alle andre Atomer efter sin Lov. Af denne Intelligents (vi oversætte Stedet ordret) blev efter Loven frembragt, ikke danhet en Gud, og de øvrige Guder fremkom som Børn af ham. Efter Loven for den almindelige Orden blev Kjønsdelingen frembragt som lige evig med al sædelig Tilværelse og Liv, og saaledes opstode ikke blot Konger, men ogsaa Dronninger i Himlen. Disse formælede sig og bleve Mødre til andre Guder og Aander, af hvilke hver har sin bestemte Sphære i Universet." En saadan Gud er nu ogsaa den, vi nærmest tilbede. Den anden Person i Guddommen er Sønnen Jesus Christus, født af Jomfru Marie. „Den evige Fader steeg ned paa Jorden, friede ved sin Heroldsengel Gabriel og traf sammen med sin Brud i Palæstina. Det hellige Barn, som blev født, var Legemstemplet (tabernacle) for den aandelige Søn, og deraf blev en Gud." Den Hellig Aand er „Faderens og Sønnens forenede Villie, som virker i Tankens, Forstandens og Væsenets almindelige Harmonie gjennem deres hele Rige. Han adskiller sig fra Gud Fader og Gud Søn derved, at han kun har en aandelig Tilværelse, men aldrig er blevet legemlig saaledes som de andre Guder."

Vi kunde nu ansee os færdige med dette Thema, hvis det Følgende ikke stod i nøie Sammenhæng med Sectens øvrige Læresætninger, og hvis disse ikke vandt i Vigtighed ved, at allerede Hundrede Tusinde bekjende sig til dem. Saaledes vedblive vi da den piinlige Opgave, at rense denne Ørken saameget som muligt fra Hjernespind.

Vi have seet, at der gives flere Guder, og at enhver af dem er formælet og har Børn af guddommelig Slægt. Vi have ligeledes seet, at enhver Gud har sin bestemte Sphære i Universet. Naar han nu har befolket denne Sphære, eller, for at tale tydeligere, dette Verdenslegeme i en saadan Grad, at hans himmelske Arv bliver for lille til at anbringe og ernære dem Alle, saa skaber han en ny Stjerne, hvortil de unge Guders Aander

blive sendte som Beboere. Disse tilbede da deres Fader som Gud, netop ligesom denne med sine Brødre i Universet ærer sin Fader som Gud, og saaledes videre indtil Hovedguden, der throner i Verdens Centrum paa sin Stjerne Kolob. Saaledes er da den Gud, vi nærmest tilbede, vore Aanders Fader.

For at gjøre denne Materie, eller snarere Mormonernes Maade at phantasere over denne Materie tydeligere, maae vi bede Læseren at skjænke følgende Uddrag af Orson Pratts Afhandling om Menneskenes Præexistents sin Opmærksomhed: Det hedder der:

„Antallet paa de af Guds Sønner og Døttre, som før denne Verdens Skabelse bleve fødte i Himlen, er os ikke bekjendt. Det maa imidlertid have været overordentlig stort, hvilket vi see af den uhyre Mængde Menneskeaander, som i Løbet af de sidste sex- eller syvtusinde Aar ere komne ned fra Himlen for at befolke vor Jord. Antage vi, at i et Aarhundrede fødes og døe omtrent tusinde Millioner Mennesker, saa vilde dette i 7000 Aar give 70,000 Millioner. I Begyndelsen var der nu rigtignok betydelig færre Mennesker, men i det tusindaarige Rige vil der utvivlsomt gives langt flere Mennesker end nu. Omtrent 70,000 Millioner vilde altsaa være Antallet af Guds Sønner og Døttre, der ere fødte i Himlen og, fordi de holdt sig rene og syndefrie, bleve af Faderen fundne værdige til at beboe en ny Verden og der indgaae i en anden Tilstand i kjødelige Tabernakler. Man maae imidlertid huske paa, at disse 70,000 Millioner kun ere de to Trediedele af den hele gudefødte Aandefamilie. Den sidste Trediedeel forblev ikke i Uskyldighedens Tilstand, men faldt, og blev da udstødt af Familiekredsen. De ere dog alligevel Guds Børn, og saaledes beløber disses hele samlede Antal sig til ikke mindre end hundrede og femtusinde Millioner."

„Den Tid, der var nødvendig til disse Aanders Opdragelse, maa have været saare lang. Nogle af de ældste

maa have været Millioner Aar i deres oprindelige Tilstand, før de traadte ind i Jordelivet. I dette Tidsrum have de uden Tvivl havt Leilighed til at faae grundig Kundskab om alle Love for den aandelige Tilværelse. Det maatte være dem let at tilegne sig de gediegneste Kundskaber, da de boede hos deres Fader og ved ham kom i Samqvem med hans Brødre, de andre Guder. Paa denne Himlens Hoisskole lærte de sandsynligviis fremfor Alt, hvoraf Verdenerne bleve skabte, hvorledes deres Grundstoffer skulle sammensættes, og hvorledes de skulle regjeres. Men hvor megen Viisdom de end samlede, gaves der dog Noget, hvorover de ikke kunde modtage nogen Belæring: — de kunde nemlig ikke tilegne sig de Følelser og Forestillinger, som de Aander, der boe i Legemstempler (tabernacles), have. Intet Sprog kunde give dem endog kun den fjerneste Forestilling derom. Det var som om man vilde forlange, at et Menneske, der var født og opdraget i et mørkt Fængsel, skulde kjende Synet, Lyset, Grønt, Blaat, Rødt eller Guult. Saadannne Følelser kunne kun forstaaes af Aanderne ved Erfaring. De kunne saaledes i nogle Ting naae den høieste Grad af Viden, medens de i andre forblive fuldkommen uvidende. Men nu gives der mange Sandheder, uden hvis Besiddelse et forstandigt Væsen ikke kan være fuldkommen lykkelig, og som dog kun kunne faaes ved sandselig Erfaring og Jagttagelse. Det er derfor nødvendigt, at hine Aander maae iføre sig Kjødet og leve Menneskelivet. De, der i deres første Tilstand have været lydige, faae Tilladelse dertil; de, der have overtraadt Lovene, maae blive i Ufuldkommenhedstilstanden."

„Med Opstanden i Himlen forholdt det sig saaledes: I Tidernes Begyndelse holdt Guderne under deres Faders Forsæde en Raadslagning i Himlen, hvor der blev talt om Jordens Skabelse. Da Gud forudsaae Menneskenes Syndefald, saa spurgte han sine Sønner, hvorimellem begge de ældste, Christus og Lucifer, Morgenens Søn,

befandt sig, hvorledes de skulde blive reddede og forløste. Lucifer svarede: See, send mig til Jorden; jeg vil komme som din Søn og forløse Menneskene, saa at ingen Sjæl skal tabes. Derfor giv mig din Ære! — Men Christus, den Eenbaarne og fra Begyndelsen Udvalgte, svarede: Fader, skee din Villie, og din være Herligheden i Evighed.*) Gud Fader overdrog derpaa Forløsningsværket til Christum, og derover fortørnedes Morgenens Søn, saa at han gjorde aabent Oprør mod den guddommelige Villie. En Trediedeel af Guds Sønner og Døttre fulgte hans Exempel. Men de andre to Trediedele kæmpede under Erkeengelen Michaels Anførsel mod ham og hans Tilhængere, og Enden paa Krigen i Himlen blev, at Satan, som Lucifer nu kaldes, blev nedstyrtet paa den imidlertid „af Guderne“ skabte Jord.

Iblandt de Tilbageblevne vare mange, der ikke havde taget Parti i Kampen, men maaskee vare meest tilbøielige til at holde med Satan. Deres Synder vare imidlertid af en saadan Art, at de kunde faae Tilgivelse ved Troen paa den Eenbaarnes Lidelser og ved oprigtig Anger og Forbedring. Dersom alle Tilbageblevne havde været lige tro og tappre, hvorfra skulde da Forskjellen paa de Mennesker, hvortil de senere omskabtes, hidrøre? — Naar Aanderne komme til Jorden, ere de uskyldige, det vil sige, de have gjort Bod for den i det forrige Liv begangne Synd og have faaet Tilgivelse ved Troen paa Lammets Lidelser. Med Hensyn til Sjælereenheden ere de altsaa lige ved deres Ankomst til Jorden. Men de komme under forskjellige Omstændigheder. Een Klasse kommer i Kjødet, naar Guds Præster og Guds Rige hersker paa Jorden, og har altsaa Leilighed til at høre og modtage Evangeliet; Andre komme til Verden i Mørkets Tider og

*) Efter en anden Version lovede Lucifer at forløse Menneskene i deres Synder, medens Christus vilde forløse dem fra deres Synder.

blive opdragne i alle Slags vildfarende Meninger. Nogle Aander komme i de udvalgte Slægters Legemer, der forplante Præsteskabet og ere Guds Propheter; andre fare i africanske Negeres eller Canaans Slægts Legemer og blive derved meddeelagtige i den Forbandelse, aldrig at kunne optages blandt Præsterne. Hvoraf kommer dette? Hvorfra denne Ulighed, der lader Nogle blive Kirkens Ledere og Herskere og opnaae den himmelske Herligheds Fylde, medens Andre blive opdragne i al Slags Ryggesloshed og Overtro, høre ikke Evangeliet før i Fangenskabet efter Døden og bringe det ikke til den himmelske, men kun til den jordiske Herlighed efter Opstandelsen? Svaret er, at de forskjellige Omstændigheder, under hvilke Aanderne betræde Jorden, ere en Følge af deres forskjellige Forhold i deres oprindelige Tilstand før dette Liv, aldeles ligesom vor Tilstand efter dette Liv vil beroe paa vort Forhold her paa Jorden."

Vi vende nu tilbage til Tiden før og under Verdens Skabelse, efter at Satan med sine Engle var beseiret, og Klagen over ham: Vee, han er falden, han er falden, Morgenens Søn! — var forstummet. Gudernes første store Værk var da at skabe Legemer af Kjød og Been paa den nye Jord til Aanderne, som nu skulde gjennemgaae en ny Række af Prøvelser, og ved det Ondes seirrige Bekjæmpelse opsvinge sig til lige Herlighed med Faderen. Det første Legemstempel blev skabt af Jord, den første Aand, der boede i dette Legeme, var den, der havde anført Guds Børns Hærskarer mod Satan og de frafaldne Aander; han, som i Skriften bliver kaldet: „Michael, den Gamle af Dage med Haar som Uld." Han hed som Menneske Adam. „Tre Aar før Adams Død", siger en Aabenbaring af Smith, „kaldte han Ypperstepræsterne Seth, Enos, Kainan, Mahalaleel, Jared, Enoch og Methusalem til sig for at meddele dem sin sidste Velsignelse. Dette var i Dalen Adam-On-Diahman. Og Herren aabenbarede sig for ham og kaldte ham Michael, Fyrsten,

Erkeengelen. Og Herren trøstede Adam og sagde til ham: Jeg har sat dig til Menneskenes Fyrste, en Mængde Folkeslag skulle udgaae fra dig, og du skal være deres Fyrste til evig Tid."

Den Oversættelse af Bibelen, som vi bruge, er efter Smiths Forklaring unøiagtig. For det Første bleve Planterne og Dyrene ikke skabte i de sex Dages Skabelsesperiode, men kun forberedte, eller, som Mormonerne udtrykke sig, „aandelig skabte". For det Andet hvilede Gud ikke paa den syvende Dag, men skabte det legemlige Menneske først, derpaa Eva og Dyrene. For det Tredie er det ikke Dage paa 24 Timer, men Gudsdage, der blive maalte efter Planeten Kolobs Omdreininger og omfatte tusinde Aar. Da Jorden, Dyrene, Planterne og alle Ting vare fuldendte, kaldte Herren det Hele „saare godt". Og saaledes var det virkelig. Det tørre Land var en eneste uhyre Ø i Midten af et eneste uhyre Hav. Det var en smuk Slette med blidt bølgende Høie og yndige Dale. Afvexlingen af Hede og Kulde, Varme og Væde var regelmæssig og overordentlig behagelig. Paa blomsterrige Strandbredder svævede en sød Duft, og hele Skabelsen aandede Sundhed, Fred og Glæde. Mennesket talte med Gud Ansigt til Ansigt og kjendte ligesaa lidt som alle Dyr Døden. Et Fluidum, hvorved Legemet blev bevaret for Døden, strømmede igjennem Aarerne istedetfor Blod.

Men nu voxede der i Edens Have et Træ, hvis Frugter havde den Egenskab at fordærve dette Fluidum og forvandle det til dødeligt Blod. Adam, som ved sin Indgang i Kjødet havde tabt al sin tidligere Kundskab om Godt og Ondt, lod sig forføre af Satan til at spise af denne giftige Frugt og tabte derved Udødeligheden. Istedetfor dette Tab fik han imidlertid Kundskaben om Smerte, Lidelser og Død, saa at man kan sige, at Faldet tillige var en Stigen, Tabet tillige en Gevinst. De nærmeste Følger vare imidlertid sorgelige, ikke blot for Men-

nesKene, men ogsaa for Jorden. Denne sukkede med det ulydige Par under sin Forbandelse at bære Tidsler og Torne, og Synden fødte Synd, indtil Herren fremtraadte som Hevner og Revser og bortskyllede ved Syndfloden alt det Onde fra Jorden. Som Mindesmærke om og Tegn paa denne Katastrophe forblev Jorden efter Oversvømmelsen sønderreven i forskjellige Dele, mellem hvilke Oceanet strømmede. Ved Christus blev gjort et Forsøg paa at føre Menneskene og Jorden tilbage til deres oprindelige Tilstand. Det tabte Præstedømme blev gjengivet dem; først paa det østlige og dernæst paa det vestlige Continent. En Fylde af guddommelig Kraft blev udgydt over Menneskeheden. Men denne guddommelige Tilstand vedvarede ikke. I Amerika kom store Straffedomme, Jordskjælv, Pest og Krig over de Frafaldne. I Asien og Europa tabtes idetmindste alle Charismata fra den urchristelige Tid. Da forbarmede Herren sig endelig i Aaret 1827, og han forlenede paany den af ham opvakte Prophet med Præstedømmet efter Melchisedeks Orden og befalede ham, igjen at oprette den sande Kirke og derved forberede Verden paa Christi og det tusindaarige Riges Gjenkomst, som er nær forestaaende.

Sjette Kapitel.

Endnu et Ord om Menneskenes Natur. — Sjælevandring og Opstandelse. — Naadegaver og Naademidler i den fornyede Kirke. — Gudstjenesten i Deseret. — En Mormonconventikel i Dayton. — Aarons og Melchisedeks Præstedømme.

Vi have i det Foregaaende fortrinsviis fulgt Afhandlinger af Orson Pratt, der gjelder for Sectens Hoveddogmatiker, og i det Hele ikke er uden en vis Begavelse, ligesom han synes at besidde temmelig gode Kundskaber i de for-

skjellige Videnskabsgrene. Men hist og her hylde andre Mormoner afvigende Meninger. Saaledes hedder det i Smiths sidste Prædiken, at Mennesket ikke er skabt, men født, at enhver enkelt Aand eller Gud i Himlen har Lov til at stige ned paa Jorden og ved at iføre sig Legemet erhverve sig en større Herlighed, end den himmelske. Naar Aanden tager Besiddelse af sit Legemstempel, opstaaer et Menneske eller en levende Sjæl. Det er en Dualitet, sammensat af grovere Materie, Legemet, og finere, Sjælen eller Aanden. Den sidste gjennemtrænger og levendegjør den første. Den er ikke synlig for legemlige Dine uden ved et Under, ikke underkastet Tyngdekraften og desuagtet Materie. Den gjennemtrænger Legemet som det elektriske Fluidum Jorden. Den er trods sin finere Natur mere substantiel og varig end Legemet, ja den er udødelig som Gud selv. Døden „skiller den kun i et nyttigt Øiemed fra Legemet; den vaager nemlig efter Døden over ethvert Atom af sin elskede fordums Bolig, indtil Opstandelsens Bliv lyder, Aanden igjen forenes med Legemet og paa denne Maade hæver Mennesket til en Gud.“ De Guder, hvortil de opstandne Fromme forvandles, have Magt til at skabe sig en ny Planet og befolke den. Dette bliver betegnet som „Magten til endeløs Livsuddeling.“ De Ulydige og Vantroende ville i Himlen „kun blive deelagtige i en ringere Herlighed“, de skulle bære de himmelske Dronningers Slæb, være Brændehuggere, Skopudsere, Kjøkkendrenge o. s. v.; thi den kommende Verden er kun en forherliget Gjentagelse af denne.

Endvidere hedder det i Modsigelse til det Foregaaende, at Adam var falden efter Guds Forudbestemmelse eller efter en nødvendig Bestemmelse af Frelseroeconomien og havde spiist Æblet med fuld Bevidsthed om de deraf flydende Følger. Dette kunde da være skeet for at dødelige Legemer i Fremtiden skulde fødes af Qvinder til Bolig for Aanderne. Opfylder en saadan fra Himlen nedstegen Aand ikke sin Bestemmelse, opfylder den ikke de

nærede Forventninger, bestaaer den ikke Prøvetiden, forskjærtser den — efter Kunstudtrykket — sin Arv ved slet Opførsel: saa faaer den efter sin Død et ringere Legemstempel og en lavere Tilværelsesgrad. Er den heller ikke der lydig, forbander Gud den til en endnu lavere og saaledes videre, indtil den underkaster sig og lyder Herrens Bud, hvorpaa det bliver den tilladt at stige Grad for Grad igjen til Guds Børns Herlighed.

Som et Exempel hertil maa anføres den Begivenhed, der eengang tildrog sig med en af deres største Hellige. Han var geraadet i Tvivl og tænkte allerede paa at træde ud af Kirken. Da aabenbarede sig en Dag et Budskab fra det Høie og advarede ham mod den Fare, der truede ham. Engelen sagde nemlig, at der forestod ham en snarlig Død og efter denne hans Aands Forbandelse i et Negerlegeme. Kun ved øieblikkelig Omvendelse til den rette Vei kunde han befries fra Straffen. Den fromme Mand forskrækkedes og gik i sig selv; thi en Sort kan som bemærket efter deres Lære ikke faae Præsteindvielsen, men maae altid, ogsaa i det tilkommende Liv, indtage en tjenende Stilling og kan kun gjøre Krav paa en ringe Deel af Saligheden og Herligheden hisset. Betydeligt høiere staaer den kobberfarvede Race. Rodhuderne have kun foreløbig denne stygge Farve, og den Dag vil komme, da de, efter at være gjenindsatte i deres Rettigheder, ville være værdige til deres Nedstammelse fra Abrahams Sæd. Ere disse Nedværdigelsens Grader ikke tilstrækkelige til at bringe den oprørske Aand til Omvendelse, saa bliver den forbandet i et Dyrs Legeme, og naar altsaa en lumsk Hest, en bidsk Hund eller en giftig Slange vil gjøre Fortræd, kan man erindre sig, at maaskee en ulydig Aand udstaaer sin Prøvetid i dette Dyrs Legeme.

Med Satan og hans Engle kunde en saadan Renselsesproces ikke foregaae, da de „ikke syndede i Legemet." Morgenens eneste Søn er efter Mormonernes Lære overhovedet ikke saa slem, som man almindelig antager. Han

har endnu mange af sine tidligere noble Egenskaber og er endnu stedse Miltons: „Archangel ruined and a perfect gentleman“. De Anecdoter, som Mormonerne fortælle om denne „fuldendte Gentleman“, vilde imidlertid ikke rigtig passe til vore Begreber om en værdig Holdning, ja undertiden opfører han sig rigtig uopdragen og usømmelig.

Sidney Rigdon, den værdige Medstifter af Secten, kom med en intet mindre end opbyggelig Fortælling derom. Han laae en Aften i Sengen og sov, da pludselig en stærk Haand greb ham i Nakken og rystede ham saaledes, at han strax mærkede, at han ikke havde at gjøre med nogen jordisk Magt. Det var ingen Ringere, end Hans Majestæt fra Helvede, som, ikke tilfreds med at have vækket den ulykkelige Rigdon paa en saa ublid Maade, trak Sengetæppet af sit Offer og gjennempryglede ham paa det Afskyeligste. Derpaa greb han den ærværdige Rigdon ved Fødderne, slæbte ham ud af Værelset og ned ad Trapperne, uden at bryde sig om at det graa Hoved ynkelig stødtes mod hvert Trin, og kastede ham tilsidst udenfor Huset i Rendestenen, hvorefter han forsvandt „som Røg“. Paa denne Maade mishandlede han Rigdon to Nætter. Onde Tunger vilde rigtignok paastaae, at en menneskelig Haand, maaskee en til Optøier hengiven Mormon, vistnok var med i Spillet, men denne Formodning blev viist tilbage med et spodsk Smiil. Man havde jo dog den første Gang nøie erkyndiget sig om Haarfarven, Ansigtstrækkene og de andre Kjendetegn, hvorved Smith havde lært sine Disciple at opdage den onde Aand, og Rigdons Beskrivelse passede nøie, endog paa de mindste Enkeltheder.

De Opstandnes Legeme vilde være aldeles de samme, som de her i Livet have havt. Kun Blodet vil mangle, ligesom i den opstandne Christus's Legeme, der er Forbilledet for Menneskenes. Men ganske som Menneskene gaae ogsaa Dyr og Planter en Opstandelse og Ophøielse i den himmelske Herlighed imøde. „Naar Verden bliver forløst,

bliver ogsaa Plante- og Dyreskabningen det; thi ogsaa den havde jo en aandelig Tilværelse før dens legemlige paa Jorden. Naar Planten bliver omflyttet til den himmelske Jord, saa drager den sin Næring af samme, og det Fluidum, som den indsuger paa denne Maade, circulerer gjennem dens Porer og Celler, bevarer den derved for Forraadnelse og Visnen og frembringer en aandelig Sæd, som efter Nedlæggelsen opvoxer til et aandeligt Straa, Busk eller Træ, der adskiller sig fra Moderplanten ved, at den ikke har noget Legeme. Disse aandelige Planter eller Planteaander, blive sendte fra Himlen til Jorden, hvor de faae Legemlighed og ligesom Dyrene tjene til Næring for en Deel af den dyriske Skabelse. Saaledes ere da" — slutter Orson Pratt denne fortræffelige Beviisførelse — „saavel Planternes som Dyrenes Aander Efterkommere af mandlige og qvindelige Forældre, som ere blevne opvakte fra de Døde og tilligemed den Verden, de beboede, forløste fra en falden Tilstand."

Hermed være vor Uddrag af Mormonernes Metaphysik sluttet. Det er unødvendig at fælde nogen Dom derover, og vi kunne altsaa strax gaae til mere begribelige og nærliggende Gjenstande.

Naadegaverne, som Latter-Day-Saints rose sig af at have modtaget som et Slags guddommeligt Vidnesbyrd for deres Læres Sandhed og deres Kirkes Ægthed, bestaae — som forhen bemærket — i Spaadomsgaven, som ene Seeren og Propheten har, Helbredelse ved Haandspaalægning, de onde Aanders Uddrivelse af Besatte (navnlig i Wales spøgede hele Skarer af dem, næsten lige saa mange som i Weinsberg), Talen i Tunger og Udtydningen af denne moderne Glossolalie. Denne sidste Gave, som er givet til alle Hellige, medens de øvrige Naadegaver ere Præsterne forbeholdte, og som ogsaa forekommer hos andre af Amerikas Secter, — er ikke den samme, som i den bogstavelige Fortolkning af Pintseunderet satte Apostlene istand til at tiltale den foran Huset forsamlede

Mængde i forskjellige Sprog, — de vare, sige Mormonerne, — fulde af sød Viin. Den bestaaer meget mere i bedste Tilfælde af en Slags Stammen, Lallen eller Strubelyd uden Mening og Sammenhæng, fremkommen af en sygelig Sindstilstand, stundom liig en Febersygs Phantasier, stundom en Række usammenhængende engelske eller indianske Ord, men endnu hyppigere en blot Fremstøden af vilkaarlig sammenblandede Vocaler og Consonanter. Den i Tunger Talende veed ikke selv, hvad for Ideer han har udtalt. Men Andre vide det desto nøiere, og de forbausede Tilhørere erfare ofte ved disse Fortolkere de vidunderligste Ting. Men man har Grund til at formode, at Sectens Theologer ikke altid have været ærlige Phantaster i deres Skrifter og Prædikener, men hyppig sammenhobet den meningsløse Snak, vi finde hos dem, forsætlig og i en bestemt Hensigt. Der drives ogsaa mange Skuffelser med deres Talen i Tunger. Smith holdt af at udsmykke sine Prædikener dermed, og følgende af hans Ord klinge næsten som en Anviisning til Bedrageri: „Naar Nogen føler Trang til at tale i Menigheden“ — siger Propheten — „men ikke finder Ord til at udtrykke sit Hjertes Tanker, saa kan han trøstig reise sig, støtte sig til Christum i Tanken, aabne sine Læber og synge en Sang i hvilken Toneart og paa hvilken Maade, det behager ham. Herrens Aand vil da forvandle det til Tale og skaffe en Tolk dertil.“

Denne Forjættelse opfyldtes ogsaa ved følgende Tildragelse, om end den Tolk, som sendtes af Herren, vistnok ikke ganske har truffen det Rette. I en af deres Forsamlinger sprang en Kone op, greben af den Hellig Aand, talte i Tunger og raabe: „Melai, Melei, Meli!“ Dette blev strax saaledes oversat af en ung Mand, som følte at have modtaget Fortolkningsgaven: „My leg, my thigh, my knee“ (Mit Been, mit Laar, mit Knæ). Man anklagede ham for det høie Raad som skyldig i Synd mod den Hellig Aand. Men han blev haardnakket

ved sin Paastand, at hans Udtydning var den rigtige, og slap saaledes for Straf. Man formanede ham imidlertid til at være paa sin Post, for at Satan ikke skulde fange ham i sine Strikker.

Af Naademidlerne eller Sacramenterne kjende Mormonerne kun Daaben og Nadveren. Den første maa forrettes ved Neddyppelse og Haandspaalæggelse, ellers er det en tom Ceremonie. Den skal foretages i den Hensigt at faae Syndernes Forladelse, hvilket maa nævnes ved Handlingen. Saaledes har kun den Daab, der bliver foretaget af en Mormonpræst efter Melchisedeks Orden, Gyldighed som et Sacrament. Barnedaaben bliver forkastet. Man antager, at Gjerningerne blive tilregnelige ved otte Aars Alderen. Da maae Forældrene lade Barnet døbe.

Et besynderligt Sidestykke til den katholske Kirkes Sjælemesser er Mormoninstitutet til „de Dødes Daab“. Berettigelsen til denne Ceremonie udlede de af et Bibelsprog, hvor Apostelen efter Mormonernes Opfattelse opkaster det Spørgsmaal: „Hvad skulde ellers de gjøre, som ere døbte for de Døde, hvis de Døde ikke opstaae? Hvorfor ere de da døbte for de Døde?“ Ifølge dette paastaaer Joseph Smith: „Enhver, der har en Ven i det evige Liv, kan forløse ham, medmindre han har begaaet den ene Synd, der ikke kan forlades. Saaledes kunne I see, hvorvidt vi kunne være Forløsere, thi Apostelen siger: „De formaae ikke at naae Fuldkommenhed uden ved os.“

Vi kunne endvidere bemærke om denne Sag: Mormonerne troe, at Ingen kan komme i Himlen uden at være døbt paa tilbørlig Maade. Naar nu en Hellig nærer det Ønske at frelse en Ven eller Slægtning, som, enten paa Grund af Omstændighederne eller ved at ringeagte Sacramentet, er gaaet ud af Verden uden den ægte og sande Daab, da maae han lade sig døbe istedetfor den Afdøde. Beboerne af den tilkommende Verden befinde sig i en Prøvestand liig Catholikernes Skjærsild. De have angret og gjort Bod og længes nu blot efter Daaben til

deres Synders Forladelse. Det er da en Pligt for deres Slægtninge paa Jorden at underkaste sig denne Ceremonie istedetfor dem. De tilfredsstille derved de Afdødes Ønske og erhverve sig tillige den Fortjeneste at formere Guds Rige. Saaledes blive da Enkelte døbte et Dusin Gange, engang for Fader og Moder, derpaa for Bedsteforældrene og endelig for de ubekjendte Forfædre indtil den ældste, som man antager har levet i den hellige, præstelige Tid. Andre lade sig døbe for at erhverve den Magt, der er forbunden dermed, og træde da ogsaa i Stedet for Døde, som ikke have hørt til deres Familie. Det hedder nemlig, at de Døde, som blive forløste af Stedfortrædere i Opstandelsen skulle høre til dennes Tjenere og Følge. Gudfaderen (sponsor) vil først stige af sin Grav, og da gjøre som Christus ved Lazarus: vække sine Forløste af Dødssøvnen. Da vil han være den Fornemste blandt dem og herske over dem som Patriarch, og hans Rang blandt Guderne og de kongelige Hellige vil beroe paa Antallet af dem, han har forløst.

Det hellige Aftensmaaltid bliver nydt „til Erindring om Sønnens Legeme og Blod“, paa det at de Hellige „altid erindre sig ham og holde hans Bud og stedse have hans Aand hos sig“. Saaledes udtrykker Mormons Bog sig i det Mindste. Brød og Viin skulle bruges som Symboler ligesom i den reformeerte Kirke. Men en Aabenbaring forbyder, at betjene sig af den Viin, som er dyrket og opbevaret af Hedningerne (dette Forbud udkom først i Deseret og paa en Tid, da Viin, ligesom alle Luxusartikler, endog Kaffe og Sukker, næsten ikke kunde faaes, og „Aabenbaringen“ var da kun et Middel til at berolige samvittighedsfulde Folk, som vare vante til at tage det nøie med Opfyldelsen af de kirkelige Ceremonier), og saaledes drikke Mormonerne Vand istedetfor Druesaften, „indtil de kunne forskaffe sig Viin af selvdyrkede Ranker“. Aabenbaringen siger nemlig: „Det er ligegyldigt, hvad I spise eller drikke ved Sacramentets Nydelse; naar I kun

nyde det saa, at I blot have min Herlighed for Die; derfor skulle I ikke drikke Viin, medmindre I selv have avlet den". Man nyder altsaa Nadveren saaledes: Biskopperne gaae omkring i Bedehuset mellem de Forsamlede med Brød og en Vandkrukke, hvorved hænger et Glas eller Blikbæger, og tilbyde saaledes Enhver Sacramentet. Det er ikke Skik at afslaae dette Tilbud, og Mormonerne nyde da Nadveren hver Søndag paa denne Maade.

Naar Tiden til Templets Fuldendelse i Zion er forløben, kunne de Dødes Daab kun finde Sted her og i Jerusalem i Palæstina. I Herrens Huus skal opstilles et uhyre Døbefont; „thi denne Daab blev indstiftet før Verdens Skabelse og andetsteds, siger Herren vor Gud, kan den ikke være mig velbehagelig; thi i den er nedlagt Nøglen til det hellige Præstedømme, paa det at I kunne modtage Ære og Herlighed" (Book of Doctrine and Covenants). Templet har overhovedet i en vis Henseende sacramental Betydning, ja man kan betragte Bygningen selv som en Slags Sacrament efter den sædvanlige Definition af Begrebet. Den sjette almindelige Epistel fra Præsidentskabet til de Hellige i hele Verden opfordrer dem paa det Kraftigste til at indvandre til deres sande Hjem, til at give Tiende og til at opbygge Templet. Det hedder deri: „For at være forberedt til den himmelske Himmel, behøver man en jordisk Himmel, og naar nogle forskaffe sig Naademidlerne uden at have givet de befalede Tiender, saa vil Jesus engang erklære dem, at de ere Tyve og Røvere, som ere stegne til Himlen ad en anden Vei, end den anordnede. Templets Oprettelse er ligesaa nødvendig for det Heles Frelse, som Daaben for den Enkeltes. Men den gode Hyrdes Stemme raaber endnu stedse: Kommer hjem, alle I Hellige!"

De Aabenbaringer, som Seeren modtager ved Guds Engle, angaae nu kun de almindelige Anliggender, men det baade verdslige og geistlige. De blive opskrevne, for at forkyndes for Kirken i det rette Øieblik, naar Brødrene

kunne taale at høre dem; thi „Mange vilde føle sig saarede og vende Sandheden Ryggen, naar den blev dem meddeelt pludselig." Nogle modtage Aabenbaringer om deres Privatanliggender. Disse faaer man ved „Bøn i mægtig Tro", dog kun, „naar naturlig Kløgt og Skarpsindighed, styrket ved Flid og Eftertanke, ikke kan være tilstrækkelig; thi hvor Gud kan virke paa en naturlig Maade, gjør han ikke Mirakler.".

Den Maade, hvorpaa Mormonerne om Søndagen holde Gudstjeneste, er ikke meget forskjellig fra andre Secter i Amerika. Man indfinder sig i Bedehuset til bestemt Tid. Den øverste Præst, i Deseret sædvanlig Propheten, aabner Festen med en Velsignelse over hele Forsamlingen og deres fromme Foretagende. Derpaa synges en Sang af deres Psalmebog, som oftest efter en meget livlig og munter Melodi. Derpaa fremsiges Bønnen af en Præst og nok en Sang afsynges. Nu prædiker den af Præsterne, som i Forveien er udvalgt dertil, og derpaa lader sædvanlig et eller andet Medlem, „opfordret af Aanden", høre alle Slags korte Formaninger og Lærdomme. Til Slutning oplæses Forordninger og Bekjendtgjørelser om almindelig interessante Foranstaltninger med Hensyn til offentlige Bygninger, Skattebetaling, Militairøvelser o. s. v., hvorpaa Forsamlingen hæves med en Velsignelse.

Medens Menigheden forsamler sig og ligeledes medens den forlader Kirken spiller Musikchoret, som er meget talrigt, og som der siges godt indøvet, alle Slags lystige Viser, Marscher og Dandse, hvorved alle mørke Tanker fordrives og Sindet opmuntres. Da der i Deseret ere mange fra Wales, som enten slet ikke eller kun tildeels forstaae det engelske Sprog, bliver Hovedtalen almindelig oversat for dem ved en Tolk; ligesom ogsaa Forsamlingen i Reglen bliver opmuntret ved, at et Chor synger en af deres vildromantiske, selsomme Melodier.

At det ikke altid gaaer ordentlig til ved deres guds-

tjenstlige Sammenkomster, kan ikke forundre os. Deres Talen i Tunger kan ikke holdes tilbage, og ikke sjelden bliver Præsten afbrudt ved saadant forrykt Snak. Noget Lignende forekommer dog ogsaa hos andre Secter, navnlig hos Methodisterne. En Følge af deres Dannelse, da de Fleste oprindeligt vare Bønder eller Haandværkere, er, at Talerne som oftest holde lange, sjeldent gode, høist sjeldent udvalgte Taler. Men een Ting fortjener at dadles: — Mormonpræsterne bande og sværge som Hedninger fra Prædikestolen, og selv Brigham Young krydrer sine Taler, naar han kommer i Iver, med de største Eder og Forbandelser.

Menighederne udenfor Deseret holde deres Gudstjeneste paa en simplere Maade og komme sjelden regelmæssig sammen til Prædiken og Bøn. I Cincinnati, hvor der i Aaret 1851 befandt sig en Mormonmenighed paa omtrent 12 Familier, blev der kun holdt Gudstjeneste 3 Gange i October, November og December, og Bimenigheden i Dayton, bestaaende af to Mænd og tre Koner, havde ved vort Besøg ikke været forsamlede i et halvt Aar. Men nu fik Forstanderen, den vakkre Skomager Winthrop Genwes, Leilighed til nok engang at sammenkalde sin Hjord for at føre den til de himmelske Marker.

Vi mødtes hos en af de Troende. Han var Forpagter og boede i Udkanten af Skoven i en stor, sorttilrøget Steenbygning, der var omgivet med en uordentlig, mosbevoxet Hæk. De gamle Ege- og Ahorntræer, der stode omkring Huset, og hvis bladløse Grene stønnede ynkelig i Vinden, Tagets og Murenes forfaldne Tilstand, det Præg af Tomhed og Kulde, der hvilede over denne eensomme Bolig: gjorde et sørgeligt, ubehageligt, næsten uhyggeligt Indtryk. Husets fattige, mørke Præg svarede til Beboernes Udseende. Manden var en af hine magre, sjudskede Skikkelser, som saa hyppigt træffes i Skovene der. Konen syntes at lide af Feber. Datteren, en Pige i den Alder, da Fruentimmerne pleie at glemme deres Fødsels-

dag, saae med sine gule, visnede Kinder og graagrønne Øine saa udeeltagende og suurmulende ud, som om hun havde spiist Skovæbler til Frokost. Det eneste venlige Syn var en ung Enke, der ved sine fine Manerer og sin behagelige Stemme dannede en eiendommelig Modsætning til de forhen Nævnte. Vi holdt Gudstjeneste i Kjøkkenet, der, som sædvanlig hos de lavere Klasser i Amerika, tillige var Dagligstue. Skomageren opslog Mormons Bog, lagde den paa et Bord foran sig, fremsagde en Bøn og holdt derpaa en improviseret Tale, hvori han udviklede Grundtrækkene af de Helliges Tro, og hvorved han udtrykte sig saa passende, og paa enkelte Steder saa ophøiet, at mange af vore Præster kunde lære ved at høre ham. De fortrædelige Miner hos de forhen beskrevne Tre begyndte at faae et ganske andet Udtryk. Manden syntes at have forglemt sine Sorger, Konen sin Feber. Datterens grønne Øine lyste af en selsom Ild, og da nu en Sang — til vor Forbauselse efter den gamle Melodie: Du, du liegst mir am Herzen — blev afsungen, hvori Prophetens Død beklagedes og Brødrenes Lidelser i Ørkenen skildredes, var hele Forsamlingen saa bevæget, at den syntes aldeles forvandlet.

„Weep, weep not for me, Zion
Rejoice now and sing ye aloud.
Pray, pray, that Judahs fierce lion
May quickly descend in a cloud.
Haste, haste, o quickly descend in a cloud!

To smite with a rod of his power,
To lay Zions ennemies low,
While frowns on his countenance lower,
They sink to perdition and woe,
Yes, yes to perdition and woe!“*)

*) D. e. Græd, græd ikke for mig Zion; juble nu og syng høit. Beed, beed at Juda's grumme Løve maa stige hurtig ned i en Sky. Iil, iil, o stiig hastig ned i en Sky! At han kan slaae dem med sit Magtens Riis, at han kan nedkaste Zions Fjender

Saaledes sang Mormonerne. Og Iveren steeg stedse høiere. Fruentimmernes Kinder fik en livligere Farve, Mændene bleve stolte og glade, og stedse gladere og stoltere, jo mere de i de følgende Vers bleve erindrede om Kirkens glorrige Historie. Den unge Enke sank paa Knæ og fremsagde en Bøn, der under andre Omstændigheder vilde have havt en gribende Virkning endog paa os. Forpagteren fulgte hende og talte paa en raa, men ikke mindre oprigtig Maade. Vi ventede, at Datteren skulde tale i Tunger, men Konen gav hende ikke Leilighed dertil, idet hun sprang op og sang med velklingende Stemme en Triumphsang, hvorved de Tilstedeværende stemmede i med af alle Kræfter. De sang:

„The spirit of god like a fire is burning
The latter day glory begins to come forth,
The visions and blessings of old are returning,
The angels are coming to visit the earth.
We'll sing and we'll shout with the armies of heaven:
Hosannah, Hosannah to God and the Lamb!
Let glory to them in the highest be given.
Henceforth and forever. Amen and Amen!“ *)

Festen blev sluttet med Velsignelsen, udtalt af Skomageren. Derpaa spiste Brødrene og Søstrene med hinanden, og vi erindre ikke at have seet gladere Ansigter eller en kjærligere Opførsel, end ved dette simple Maaltid. Saaledes forklarer og adler det virkeligt Religiøse endog det taabeligste Affind, og saaledes gaaer Massens redelige Eenfoldighed stedse ved Siden af deres Anførers Bedragerier.

Medens Vredens Skyer mørkne hans Ansigt, synke de i Vee og Fordærvelse. Ja, ja til Vee og Fordærvelse.

*) Det er: Guds Aand brænder som en Ild, det tusindaarige Riges Herligheder begynde at aabenbares, Synerne og Velsignelserne fra forhen vende tilbage igjen, Englene komme at besøge Jorden. Vi ville synge og juble med Himlens Hære: Hosiannah, Hosiannah til Gud og Lammet. Ære være given til dem i det Høieste, nu og i Evighed. Amen, Amen.

Slutningen af dette Afsnit vil danne en Oversigt over Mormonernes Kirkeforfatning. Denne beroer i det Væsentlige paa en eiendommelig Opfattelse af Præstedømmet. Præsteskabet er, efter Joseph Smith og andre Dogmatikere, saasom Peter Parley Pratt, Spencer og Orson Pratt, nødvendig for en Kirke, der gjør Fordring paa at være den sande. Den er indstiftet umiddelbart af Gud og deles i to Ordener, hvoraf den første er opkaldt efter Abrahams hemmelighedsfulde Ven, Præstekongen Melchisedek, medens den anden hedder, efter Israëls første Ypperstepræst Aaron, den aaroniske eller den levitiske.

Præstedømmet af første Classe blev efter „Book of Doctrine and Covenants“ forlenet til Adam i Tidernes Begyndelse og af denne (som man seer, have vi her en Liighed med den katholske Lære om Pneumo-Meddelelsen) forplantet paa Noah, Abraham, David, Salomon o. s. v. Dens Magt og Embede er af mystisk Natur. Den har „Noglen til alle geistlige Velsignelser“ i Hænderne og besidder den Forret at modtage Himmelens Hemmeligheder, lade Livet hiinsides aabenbare for sig og sætte sig i Forbindelse med Gud Fader og Mægleren Jesus.

Præsteskabet af den aaroniske Orden gjør derimod ikke saa høie Fordringer; den er kun anbetroet Besørgelsen af Kirkens verdslige Anliggender. Oprindelig skulde Medlemmerne af denne Classe være af Levi Stamme, sandsynligviis for at bevæge Joderne til Indtrædelse i Menigheden. Men da man ingen ægte Leviter kunde finde, nøiedes man indtil videre med at besætte deres Pladser med Ikke-Joder. Men naar Templet er færdigt, ville talrige Leviter slutte sig til Mormonerne og da, foruden de for det aaroniske Præstedømme sædvanlige Forretninger, ogsaa komme til at bringe Dyroffre for Folkets daglige Synder.

Hver af disse Classer deles nu igjen i forskjellige Grader, hvoraf igjen hver har sit ledende Overhoved eller sin Forstander. Overbestyrelsen over den samlede Kirke

er i Hænderne paa Præsidentskabet. Dette bestaaer af Propheten og to andre Præsidenter, af hvilke kun den ene (Heber Kimball) nu opholder sig i Deseret, den anden (Francis Reinhards), som leder den store engelske Filialkirke, lever i Liverpool. Dette geistlige Triumvirat bliver kaldet et Afbillede af den himmelske Treenighed, undertiden ogsaa sammenlignet med den første christne Kirkes tre Herskere, Peter, Jacob og Johannes. Efter dem indtager Apostelcollegiet, ogsaa kaldet de Tolv, den fornemste Plads. Dette hører ligeledes til Melchisedeks Orden og har den Ret eller den Pligt, at gjøre Inspectionsreiser til nystiftede Menigheder i Udlandet og føre Forsædet over dem. Derefter folge Ypperstepræsterne, Præsterne, de Ældste, Biskopperne, Lærerne og Hjelperne eller Diakonerne ligesom ogsaa de tre Halvfjerdsindstyve-Collegier, en Erindring om de 70 Sendebud, som Jesus udvalgte til sit Evangeliums Udbredelse foruden de tolv Apostle. Enhver Grad danner et fuldstændigt „Quorum" eller Collegium, for at opretholde Disciplinen blandt sine Medlemmer og besørge de i dens Sphære forefaldende Forretninger. Ved afvigende Meninger appellerer man til den nærmest overordnede Classe, medens samtlige Kirkemedlemmer, forsamlede til et Generalconcilium, skulle danne sidste Instants.

Saaledes er foreskrevet i Lærens og Pagtens Bog, men i Virkeligheden kommer det ikke til Udførelse, da nemlig Seeren og hans nærmeste Fortrolige holde Folket saa stramt i Ledebaand, at der ligesaalidt kan være Tale om Menighedens Dom i stridige Sager, som om noget Valg af de indflydelsesrigeste Embedsmænd. Det høie Raad, som er sammensat af tolv Ypperstepræster, og hvori hvert Medlem har Ret til at udtale sin Mening, staaer ved Siden af Præsidentskabet. Propheten, som præsiderer, samler de Meninger, han synes om, ved Slutningen af hvert Møde og fælder da sin Dom uden Hensyn til Pluralitetens Mening. En saadan Opførsel strider aldeles mod

al Skik og Brug hos Amerikanerne og Englænderne. Desuagtet har endnu Ingen vovet at klage over det nuværende Præsidentskab, naar Prophetens Dom var anderledes, end man havde ventet og tilraadet.

Dette høie Raad er for Præsidenten — vi sige Præsidenten, da de andre to paa Grund af Youngs Energie kun ere Skinregenter — hvad Øine, Øren og Hænder ere for Menneskene. Dets Medlemmer udspeide Alt, hvad der bliver talt, eller hvad der skeer paa Marken eller i Værkstedet, i Kirken eller i Familiekredsen, med al en Spions Iver og Snuhed. Saasnart en ny Mening fremdukker, eller en mistænkelig Plan lægges, bliver den strax opdaget af en af Raadets Medlemmer, og Præsidentskabet tager da sine Forholdsregler til at undertrykke enhver oprørsk Bevægelse. Ophavsmanden bliver betegnet som et uroligt Hoved, og førend han seer sig for, kommer Straffen over hans Hoved. Det er derfor ikke saa forunderligt, at mange af Deserets Beboere, som ikke kjende dette Spionsystem, tilskrive „Broder Brigham" en Slags Alvidenhed og see op til ham med sky Ærefrygt.

Mormonernes Propheter kunne være af alle Præsteskabets Grader. I Sectens Hovedqvarteer boer en Patriarch, der skal meddele Kirkens Medlemmer Velsignelsen „efter Jakobs og hans tolv Sønners Maade, og Israeliternes Brug paa Sygesengen." Biskopstitlen har ikke en saa høi Betydning hos Mormonerne, som i andre Kirker. Biskopperne høre til det aaroniske Præstedømme eller Leviterne. Enhver af Levi's Efterkommere, som tiltræder Mormonismen, har lovlig Fordring paa dette Embede, og kan da fungere uafhængig, uden medbeskikkede Raadgivere. Men i Mangel af en Levit kunne de biskoppelige Forretninger overdrages til en Præst. Disse bestaae fornemmelig i Opsigt over Tiende-Arbeidet, i Indsamling af Tiende, hvad enten den bliver leveret in natura eller i Penge, i Forvaltning af Magazinerne og — i det Mindste det første

Aar efter deres Bosættelse i Deseret — i Udjevning af underordnede Retstrætter.

„En Apostels Forretninger ere, foruden Stiftelsen af og Opsynet over fremmede Menigheder, følgende: Daaben, Præsteindvielsen, de Dobtes Confirmation ved Haandspaalæggelse, Prædiken, Bibelforklaring og Formaning. Desuden leder han de gudstjenstlige Forsamlinger, men i hans Fraværelse tilfalder denne Pligt Ypperstepræsten. Er denne heller ikke tilstede, overtages Ledelsen af en af de Ældste eller, dersom ogsaa denne mangler, af en Præst. Dennes Embedspligter bestaae ellers kun i Daab og Prædiken, samt Besøg hos sin Menigheds Medlemmer til huuslig Opbyggelse. Lærernes Pligt er at vaage over, at ingen Uretfærdighed, ingen Haardhed, ingen Løgn og Bagtalelse skal tage Overhaand, men at Menighederne flittig forsamle sig for Gud og yde den tilbørlige Tiende af Alt, hvad de eie. Læreren maa ogsaa overtage Menighedens Styrelse, naar Ingen af en høiere Grad er tilstede, og Diakonen skal understøtte ham i disse Pligters Opfyldelse; dog er hverken denne eller hiin berettiget til at uddele Sacramentet eller til Haandspaalæggelse."

Dette sidste Tilfælde indtræder imidlertid kun ved meget svage Menigheder, da Sectens Overhoveder ere yderst gavmilde med Gaver og Befordringer for at tilfredsstille Amerikanernes umaadelige Titelsyge. I Cincinnati var saaledes en Ypperstepræst, der af Profession var Skræddersvend. Hans Collega, der kaldte sig Biskop, ernærede sig i det daglige Liv ved en Handel med Huusmidler og Universalpiller. Her var altsaa 2 høie Embedsmænd i en Menighed paa 30—40 Sjæle, foruden de mange Præster og Ældste, og et lignende Forhold fandt Sted i St. Louis, hvor vi traf en Menighed paa over 1000 Sjæle.

Et eiendommeligt og temmelig betegnende Træk er den Forbindelse, hvori Smith satte Præsteskabet med Frimureriet. Han lærte, at den „kongelige Kunst" oprindelig

havde været en kirkelig Indretning, bestemt til at forplante og udtyde Evangeliets dybere Hemmeligheder; dens esoteriske Lære. Han paastaaer endvidere, at dette Institut er geraadet i Forfald ved Aftagelsen af den sande Fromhed i den christne Kirke, og at en Engel har aabenbaret ham de i Aarhundreders Løb tabte sande Tegn, Greb og Ord for de forskjellige Grader i Forbundet, samt at han derfor, ved at træde ind i Logerne i Illinois, var mere fortrolig med den rette Maade at arbeide paa, end de bedst Indviede. Men Statens Storloge var af en anden Mening og forbød ham paa Grund af hans Anmasselse og Ignorants at betræde de under den staaende Loger. Smith erklærede dette for en Følge af Misundelse, og stiftede nu selv en Loge i Nauwoo, der blev fortsat i Nyjerusalem, og engang skal have sit Værksted i Templet. Præsterne tilhøre forskjellige masoniske Grader. De særdeles Troende blive hurtig befordrede, medens de Lunkne og de, som ere efterladne i at betale Tiende, maae staae tilbage. Ved at lægge Templets Grundsteen, saavelsom ved dens Indvielse skal Frimurerbroderskabet spille en fremragende Rolle.

Til Slutning kunne vi bemærke, at der ogsaa engang skal gives Præstinder, som tillige til en vis Grad skulle indvies i Frimureriet. De Beretninger, som fortælle, at Mormonpræsterne skulle underholdes af Folket, beroe paa en Misforstaaelse: kun en Deel af den høieste Grad faae Lidt af den Tiende, som nyindtrædende Medlemmer maae betale af deres Formue, saavelsom af den sædvanlige Eiendomstiende; men de ere da ogsaa overlæssede med Forretninger af alle Slags, hvoraf mange ere til virkelig Nytte for Menigheden. Præstedømmets Udsigter i Fremtiden ere derimod saa meget desto større. Foruden Melchisedeks og Aarons Orden „gives der (dette stemmer ikke ganske med den ovenfor meddeelte Troesbekjendelse) aldeles ingen af Gud anerkjendt Magt paa Jorden, og Konger, Fyrster, Herskere, Præsidenter, Gouverneurer, Øvrigheds-

personer ere at betragte som Usurpatorer, saafremt de ikke ere lovligt indviede og beklædte med Fuldmagt til hiint Guds Søns Præstedømmé" — og, kunne vi vel tilføie, de ville ikke holde sig længere paa deres Plads, end saalænge de have Overmagten.

Syvende Kapitel.

Fleerkoneriet hos Mormonerne, dets Retfærdiggjørelse og dets Udøvelse. — Ogsaa Christus var formælet med 3 Koner. — Gifte og Beseglede. — Brigham Youngs Adoptivsønner.

Naar Reisende berettede os om Mormonerne, at de alle eller i det Mindste nogle af dem levede i Polygamie i Deseret, saa blev en saadan Beskyldning altid afviist af Mormonerne, og det syntes virkelig ubegribeligt, at Fleerkoneriet kunde være mulig i en nystiftet Colonie, da Statistikken udviser, at Mændenes Antal i Almindelighed er betydelig større end Konernes. Men Beretningerne vare fra sikker Kilde, nye Reisende fortalte, at man i Nyjerusalem selv ikke mere skjulte Kjendsgjerningerne, at mange Mormoner og navnlig Sectens Overste havde talrig besatte Haremer, og at man snart aabenlyst og uden Sky vilde prædike Fleerkoneriet for hele Verden. Dette skete da ogsaa Aar 1853, da Orsón Pratt i sit Blad „Seeren", udgivet i Washington, offentliggjorte et udførligt Forsvar for „Pluraliteten" eller „den himmelske Formæling", som man euphemistik kalder denne Indstiftelse.

Joseph Smith havde imidlertid allerede ti Aar i Forveien havt en Aabenbaring, hvori Jehovah bod ham at indføre Fleerkoneriet blandt sit Folk, og de Anklager, som da reistes mod Propheten, vare fuldkommen grundede. Vi meddele hiin Aabenbaring, som hidtil er bleven holdt hemmelig, til Exempel paa den barokke Stiil, hvori Mormon-

guden taler, og i et udførligt Udtog, som kun indeholder Prophetens egne Ord. Den blev meddelt Smith den 12. Juli 1843, er aftrykt i Nr. 1 af Pratts nysnævnte Ugeblad og lyder som følger:

„Sandelig, saa taler Herren til min Tjener Joseph, da du har ønsket at erfare af mig, hvori jeg Herren har retfærdiggjort mine Tjenere Abraham, Isak og Jakob, desligeste Moses, David og Salomon, mine Tjenere, med Hensyn til den Grundsætning og den Lære, at de have havt flere Koner og Medhustruer: see, saa vil jeg Herren din Gud svare dig i denne Sag. Derfor saa bered dit Hjerte til at modtage de Underviisninger, som jeg er i Begreb med at give dig, og at adlyde dem; thi Alle, for hvem denne Lov bliver aabenbaret, maae adlyde den. Thi see, jeg aabenbarer dig en ny og evig Pagt, og naar du ikke holder denne Pagt, saa er du fordømt; thi Ingen kan forkaste denne Pagt og indgaae i min Herlighed. Thi Alle, som ville modtage en Velsignelse af min Haand, skulle leve efter den Lov, som var bestemt for denne Velsignelse, og opfylde de Betingelser, som bleve fastsatte før Verdens Skabelse, og som tilhøre den nye og evige Pagt. Loven blev given, paa det at min Herlighed skulde være fuldkommen, og den, som modtager samme i dens Fylde, maa og skal følge Loven, eller han bliver fordømt, siger Gud Herren.

Og sandelig jeg siger Eder, at denne Lovs Betingelser ere følgende: Alle Pagter, Overeenskomster, Tilsagn, Forpligtelser, Ed, Løfter, Forbindelser, Foreninger eller Forventninger, som ikke af Forjættelsens hellige Aand, dens Aand, der er salvet, ere gjorte, indgangne og beseglede for Tid og Evighed ved Aabenbaring og Befaling, ved Mægling af en Salvet, som jeg har bestemt til at have denne Magt paa Jorden (jeg har overdraget min Tjener Joseph denne Magt, og der er kun een ad Gangen paa Jorden, til hvem Præstedommets Magt og Nøgle ere overgivne), ere ugyldige og kraftløse i og efter de Dødes

Opstandelse. Thi alle Overeenskomster, som ikke ere sluttede i dette Øiemeed, have en Ende, naar Mennesket er dødt.

See, mit Huus er et Ordenens- og ikke et Forvirrelsens-Huus, siger Gud Herren. Vil jeg modtage et Offer, siger Herren, der ikke er gjort i mit Navn? Eller vil jeg modtage af Eders Hænder, hvad jeg ikke har bestemt? Og vil jeg, siger Herren, bestemme Eder noget Andet, end ved den Lov, som jeg og min Fader forordnede Eder, førend endnu Verden var? Jeg er Gud Herren, og jeg giver dig dette Bud, at Ingen skal komme til Faderen uden ved mig eller ved mit Ord, som er min Lov, siger Herren, og Alt, hvad der er indsat i Verden, være det sig nu af Throner, Fyrstendommer, Magter af hvilkensomhelst forordnet Art, skal, naar det ikke er indviet af mig eller ved mit Ord, blive omstødt og ophøre i og efter Opstandelsen, siger Herren din Gud. Thi hvad der da bliver tilovers, er ved mig, og hvad der ikke er ved mig, skal blive forstyrret og tilintetgjort.

Hvis derfor saaledes en Mand tager sig en Kone i Verden og de ikke gifte sig ved mig og ved mit Ord, og han indgaaer et Forbund med hende saa længe, som han er i Verden, og hun med ham, saa er deres Ægteskab uden Kraft, naar de ere døde, og naar de have forladt Verden. Derfor naar de have forladt Verden, saa hverken ægte de, eller tage til Ægte, men ere som Englene i Himlen, hvilke Engle ere tjenende Aander for at betjene de, der ere blevne fundne værdige til en langt større, høiere og evig Herlighed. Thi disse Engle adløde ikke mine Love; derfor kan deres Antal ikke formeres, men de blive hver for sig og ugifte, uden Ophøielse i deres forløste Tilstand i al Evighed og ere i Fremtiden ikke Guder, men Guds Engle i Evighed.

Og atter, sandelig jeg siger Eder, naar en Mand tager en Kone ved mit Ord, som er min Lov, og ved den nye og evige Pagt, og naar det bliver dem beseglet

ved Forjættelsens hellige Aand, ved ham, som er salvet, hvem jeg har overdraget dette Præstedømmes Magt og Nøgle; saa skal det blive sagt til dem: I skulle gaae frem i den første Opstandelse, og naar det er efter den første, i den næste Opstandelse, og I skulle arve Throner, Kongeriger, Fyrstendømmer, Magter og Herskaber, alle Høider og Dybder. Da skal det blive skrevet i Lammets Livsens Bog, at han ikke skal begaae noget Mord og ikke udgyde uskyldigt Blod. Og naar de lyde min Pagt og ikke udgyde uskyldigt Blod, saa skulle de overgaae Englene og Guderne i Herlighed, en Herlighed, som skal bestaae i en Kraftfylde og en evig Forplantning af deres Sæd. Da skulle de være Guder, fordi de ikke have Ende. Derfor skulle de være fra Evighed til Evighed, fordi de vedvare; de skulle være over Alle, fordi alle Ting ere dem underlagte. Da skulle de være Guder, fordi de have al Magt, og Englene ere dem undergivne.

Sandelig, sandelig, jeg siger Eder, naar en Mand tager en Kone efter mit Ord, og deres Forbindelse er beseglet ved Forjættelsens hellige Aand efter min Forordning, saa ville de, om de end begaae alle Synder og Overtrædelser og alle Slags Gudsbespottelser, undtagen Mord og Udgydelse af uskyldigt Blod, desuagtet gaae frem i den første Opstandelse og blive ophøiede; men de skulle være ødelagte i Kjødet og overgivne til Djævelen indtil Forløsningens Dag, siger Gud Herren.

Jeg er Herren din Gud og vil meddele dig mit hellige Præstedømmes Lov, saaledes som den er bleven forordnet af mig og min Fader, før Verden endnu var. Abraham modtog Alt, hvad han modtog, ved mit Ords Aabenbarelse og Bud, siger Herren, og er gaaet ind til sin Ophøielse og sidder paa sin Throne. Gud bød Abraham, og Sara gav Abraham Hagar til Kone. Og hvorfor gjorde hun dette? Fordi det var Loven, og fra Hagar nedstammede mange Folk. Det var derfor Opfyldelsen af Forjættelserne. Skulde Abraham derfor fordømmes?

Sandelig jeg siger Eder: Nei, thi jeg Herren befalede det. Abraham fik Befaling til at offre sin Søn Isak, omendskjøndt der stod skrevet: Du skal ikke slaae ihjel. Men Abraham vægrede sig ikke, og det blev regnet ham til Retfærdighed. Abraham tog sig Medhustruer, og de fødte ham Børn, og det blev regnet ham til Retfærdighed, fordi de bleve ham givne, og han levede efter mine Love, ligesom ogsaa Isak og Jakob, der ikke gjorde Andet, end hvad der blev budet dem. De ere blevne ophøiede efter Forjættelsen og sidde paa Throner og ere ikke Engle, men Guder. Ogsaa David tog mange Hustruer og Medhustruer, desligeste Salomon og Moses min Tjener og andre af mine Tjenere fra Verdens Begyndelse.

Jeg er Herren din Gud, og jeg gav dig, min Tjener Joseph, det Paalæg, at bringe alle Ting i Orden igjen. Beed, hvad du vil, og det skal blive dig givet efter mit Ord. Og da du har spurgt mig med Hensyn til Ægteskabsbrud, sandelig, sandelig, saa siger jeg dig, naar en Mand tager en Kone efter den nye og evige Pagt, og hun pleier Omgang med en anden Mand, og jeg har ikke tilstedt det ved min hellige Salvede, saa har hun brudt Ægteskabet og skal udryddes af Jorden. Og naar hun ikke tilhorer den nye og evige Pagt og har Omgang med en anden Mand, saa har hun ligeledes brudt Ægteskabet, og naar hendes Ægtemand pleier Omgang med en anden Kone, saa har han brudt sit Løfte og begaaet Ægteskabsbrud. Og naar hun ikke har begaaet Ægteskabsbrud, men er uskyldig, og hun veed det, og jeg aabenbarer dig, min Tjener Joseph det, saa skal du ved mit hellige Præstedømmes Kraft have Magt til at tage hende og give hende til den, der ikke er skyldig i Ægteskabsbrud.

Og sandelig, sandelig jeg siger dig, hvad du besegler paa Jorden, skal være beseglet i Himlen, og hvad du binder paa Jorden i mit Navn og ved mit Ord, det skal for evig være bundet i Himlen og hvilke Synder du for-

lader paa Jorden, de skulle evindelig være forladte i Himlen, og hvem du beholder Synderne paa Jorden, dem skulle de være beholdne i Himlen. Den, du velsigner, vil jeg velsigne, og den, du forbander, vil jeg forbande, siger Herren; thi jeg Herren er din Gud.

Sandelig, jeg siger dig, jeg giver et Bud til min Tjenerinde Emma Smith, din Ægtehustru, hvilken jeg har givet dig, at hun skal afholde sig fra og ikke nyde, hvad jeg lader dig tilbyde hende. Thi jeg gjorde det, siger Herren, for at prøve Eder, ligesom jeg gjorde med Abraham. Og lad min Tjenerinde Emma Smith tage venlig mod Alle, som ere forlenede min Tjener Joseph, og som ere dydige og rene for mig. Og de, som have udgivet sig for rene, og ikke ere rene, skulle forgaae. Og jeg byder min Tjenerinde Emma Smith at boe hos min Tjener Joseph og høre ham til og ingen Anden. Men naar hun ikke lyder denne Befaling, saa skal hun ødelægges. Thi jeg er Herren din Gud og vil ødelægge hende formedelst Overtrædelse af min Lov. Men naar hun ikke vil følge dette Bud, saa skal min Tjener Joseph gjøre Alt for hende, som han har sagt, og jeg vil velsigne og formere ham og give ham hundredefold i denne Verden, Fædre og Mødre, Brødre og Søstre, Huse og Landeiendomme, Koner og Børn og det evige Livs Kroner hisset. Og atter, sandelig jeg siger Eder, lad min Tjenerinde Emma Smith tilgive min Tjener Joseph hans Skyld, da skal hende tilgives den Skyld, hvormed hun har forsyndet sig imod mig, og jeg Herren din Gud vil velsigne og formere hende og gjøre, at hendes Hjerte jubler."

De sidste Sætninger have Hensyn til, at Prophetens Kone, kjed af hans Utroskab, ønskede at skille sig ved ham for at gifte sig med en Anden og allerede havde forladt Smiths Huus. Aabenbaringens egentlige Kjerne ligger imidlertid i Paragrapherne 23 til 25, som danne Slutningen, og hvor Jehovah taler saaledes:

„Sandelig, naar Nogen er kaldet af min Fader, som

Aaron var, ved min Stemme og ved hans Stemme, som har sendt mig, og jeg har forlenet ham med Nøglen til dette Præstedømmes Magt, saa maa han i mit Navn og efter min Lov og mit Ord gjøre Alt uden at begaae nogen Synd, og jeg vil retfærdiggjøre ham. Derfor maa Ingen angribe min Tjener Joseph. Thi jeg vil retfærdiggjøre ham; thi han skal frembringe det Offer, der er ham mulig, for sine Overtrædelser, siger Herren Eders Gud.

Og atter, hvad angaaer Præstedømmets Lov, naar Nogen gifter sig med en Jomfru og ønsker at ægte en anden, og den første indvilliger deri, og naar han ægter den anden, og de ere Jomfruer og ikke have forlovet sig med nogen Anden, da er han retfærdiggjort. Han kan ikke begaae noget Ægteskabsbrud, thi de ere ham givne. Thi han kan ikke bryde Ægteskabet med den, som tilhører ham og ingen Anden. Og om der endog blev givet ham ti Jomfruer ved denne Lov, kan han dog ikke begaae noget Ægteskabsbrud; thi de tilhøre ham og ere ham givne, og derfor er han retfærdiggjort. Men naar en eller anden af de ti Jomfruer, med hvilke han er formælet, pleie Omgang med en anden Mand, saa har hun brudt Ægteskabsløftet og skal udryddes af Jorden. Thi de ere ham givne, at han skal formere sig og fylde Jorden efter mit Bud og gjøre den Forjættelse sand, som blev given af min Fader før Verdens Skabelse og til deres Ophøielse i den evige Verden, paa det at de skulle bære Menneskenes Sjæle under deres Hjerter; thi heri bliver min Faders Værk fortsat, at han bliver forherliget.

Og atter, sandelig, sandelig, jeg siger Eder, naar Nogen, som har dette Præstedømmes Nøgle, besidder en Kone, og han lærer hende mit Præstedømmes Lov med Hensyn til disse Ting, saa skal hun troe ham og tjene ham, eller hun skal ødelægges, siger Herren Eders Gud. Thi jeg vil ødelægge hende og forherlige mit Navn paa Alle, som antage min Lov og ere den lydige. Derfor saa

skal det være Lov, naar hun ikke antager dette Bud, skal hun antage det, Alt, hvad jeg Herren vil give ham. Og hun bliver da en Synderinde og er udelukket fra Saras Lov, som tjente Abraham efter Loven, da jeg bød Abraham at tage Hagar til Kone. Og nu, hvad angaaer denne Lov, sandelig, sandelig, jeg siger Eder, jeg vil senere aabenbare Eder endnu mere; derfor maa dette være nok for denne Gang. See, jeg er Alpha og Omega. Amen!"

Dette Document, udsprungen af det skjændigste Hykleri, blev, som forhen omtalt, holdt hemmelig indtil Aar 1853, og alle Mormoner, med hvilke vi havde Leilighed til at tale om Beskyldningen for Fleerkoneri, afviste den med Forbittrelse. Nogle gjorde det med Rette, da de, i hundrede Miles Afstand fra Centralcolonien og uindviede i Præsteskabets Mysterier, ikke kunde vide, hvad der blev forberedt og tildeels allerede udøvet; men Nogle med mindre Ret, da de vidste, at i Deseret var Polygamiet Skik og Brug, om end ikke en kirkelig Lære. Nu vilde ingen Mormon mere have den Frækhed, at nægte Sagen. Ja man roser sig endog af Fleerkoneriet, betragter det som en hellig Indstiftelse, og fremstiller det, som i Smiths Aabenbaring mere viser sig som en Guds Tilladelse og en Forret for Præsteskabet, som en religiøs Pligt, man ikke maa undlade at opfylde.

Lader os høre de Beviser, som Orson Pratt fremfører for denne Paastand. De ere meget lærerige for den, der ønsker at skaffe sig Oplysning om den Maade, hvorpaa Sectens Forsvarere tænke og slutte, omendskjønt de naturligviis have liden Beviiskraft. Et udførligt Udtog af Afhandlingen i „Seeren" om denne Gjenstand vil derfor maaskee være passende.

Pratt begynder med at vise, at fire Femtedele af de nulevende Mennesker hylde Fleerkoneriet, og eftervise dernæst, at de forenede Staters Forfatning ikke giver Centralmagten Ret til at skride ind mod Polygamiet i Deseret,

da det er en Samvittighedssag for Mormonerne ikke blot paa Grund af hiin Aabenbaring af 12. Juli 1843, men ogsaa fordi Bibelen intetsteds indeholder et Forbud derimod og endog paa mange Steder billiger det og omtaler det som en guddommelig Indstiftelse. Til Beviis herpaa fortælles først den Omstændighed, at Abraham blev værdiget en nærmere Omgang med Herren, omendskjønt han havde flere Koner. Ligeledes anføres som en Kjendsgjerning, at David, skjønt han allerede havde flere Koner, tilegnede sig ogsaa Sauls Hustruer ved Guds Bistand. Derpaa gaaer Fleerkoneriets Forsvarer over til at omtale Ægteskabets Øiemed, som han finder i det Guds Bud: „Værer frugtbare og formerer Eder."

„Det første Øiemed" — vedbliver Pratt — „var altsaa at opfylde Skabelsen med Myriader af intelligente Væsener, begavede med fri Villie, skabte i Lighed med Gud og efter hans Billede, og værdige til at skride frem ad Erkjendelsens og Lykkens store Stige til Fuldkommenhed, da de skulle blive som Gud, eet med ham i Magt, Herlighed og Herredømme. Den Almægtiges Riger blive herved formerede, idet der fremkomme nye Verdener, som ere beboede af Væsener af samme Skabning og Skikkelse som han; og herved voxer Glæden og Saligheden til Fuldkommenhed i Skaberens Bryst." — Naar altsaa Menneskenes Formerelse forstørrer den Almægtiges Herredømme, forherliger hans Navn og forhøier hans Salighed: saa maae vi fornuftigviis antage, at han vilde give en Lov angaaende en saa vigtig Sag. Dette er virkelig ogsaa skeet. Kjønnenes vilkaarlige Omgang med hinanden er forbudt, og Ægteskabet er indstiftet som det eneste Middel, hvorved Menneskeheden kan formere sig og opfylde Jorden. Derfor indeholder saavel Bibelen som Mormons Bog en Mængde Forbud mod Utugt og Ægteskabsbrud, hvilke Forbud atter ere blevne indskjærpede af Herren i Joseph Smiths nyere Aabenbaringer. Man seer heraf, at de sidste Dages Hellige have endnu mere Grund end andre

Mennesker til at afholde sig fra al kjødelig Lyst, alle urene, udydige Begjærligheder, al utilladelig Tilfredsstillelse af deres Sandselighed. De ere advarede ved den hellige Skrift, ved Amerikas gamle Propheter og ved hiin Nutidens store Prophet og Aabenbarer, Joseph Smith. Og de have adlydt disse Advarsler og Forbud, som man seer af et Blik paa det Gebeet, hvor Kirken nu har sit Hovedsæde. Der er ingen uægte Børn, intet ildeberygtet Huus, ingen Retsklage over Forførelse og intet Tilfælde af Ægteskabsbrud.

„Men" — siger Pratts Afhandling endvidere — „have nogle af de Hellige i Utah ikke flere Koner end vi? Jo vel, og de tage sig ogsaa vel i Agt og lære dem og deres Børn Dydens og Hellighedens store Grundsætninger, saavel ved deres Exempel, som ved deres Ord. Men er det ikke Synd, naar Nogen har flere Koner paa eengang end vi? — Bibelen siger os ikke Noget om, hvorvidt det er Synd. Men strider det ikke mod den christelige Religion? Det aabenbarer den christelige Religion os ikke Noget om. Men troe I da virkelig ikke, at det er imod Guds Villie, naar en Mand i vore Dage tager flere Koner? Jo, det er Gud imod, medmindre han har givet ham dem ved en Aabenbarelse gjennem en hellig Prophet. Troe I, at Mormons Bog er en guddommelig Aabenbaring? Ja. Lærer denne Bog Fleerkoneriet? Nei, thi Herren forbyder endog de gamle Nephiter at have mere end een Kone. Men dette Forbud var kun en nødvendig Følge af Omstændighederne, idet der paa den Tid var et ligestort Antal af Mænd og Qvinder — ikke som nu, da det qvindelige Kjøn er betydelig stærkere repræsenteret — og idet der dengang ikke var Udsigt til nogen Forandring i disse Forholde, og den Ene ligesaa vel var istand til at opdrage en Familie paa en Gud velbehagelig Maade, som den Anden. Og Herren føier til: Naar jeg vil opvække min Sæd, saa vil jeg

give mit Folk Befaling dertil, hvis ikke, saa skulle de være disse Ting lydige."

Heraf see vi, at Mormons Bog endog er strengere i dette Punkt end Bibelen, og at det er strengt forbudt de sidste Dages Hellige at tage mere end een Kone, medmindre Gud anordner det anderledes ved en umiddelbar Befaling.

Nu gav Herren i denne Kirkes første Tid ikke nogen saadan Befaling til sine Tjenere, men befalede dem tvertimod at rette sig efter det, som var forordnet i Mormons Bog. Først tretten Aar efter Kirkens Stiftelse gav han Joseph Smith hiin Befaling. Men selv denne forandrede ikke de bestaaende Love for det simple Folk, og de sidste Dages Hellige ere endnu indskrænkede til een Kone, hvis Herren ikke bestemmer det anderledes for enkelte Tilfælde. „Ingen i Utah, som har en Kone og nærer det Ønske at tage en anden, er berettiget til at gjøre en Dame Giftermaalsforslag, før han har spurgt Præsidenten til Raads og modtaget Aabenbarelse om, hvorvidt hans Forehavende er velbehageligt for Gud. Bliver det ham forbudet ved Aabenbaringen, saa har Sagen en Ende, og bliver det ham tilladt, saa har han endnu ikke Ret til at skaffe sig Vished om den unge Dames Følelser, men maa først forskaffe sig Forældrenes Indvilligelse, saafremt disse leve i Utah; kan han ikke forskaffe sig denne, er Sagen dermed til Ende. Først naar Forældre og Formyndere have samtykket, kan han frie til Damen, som da kan afslaae hans Tilbud. I modsat Fald fastsættes en Dag til Bryllupet. Desuden maa bemærkes, at Enhver, som ønsker at tage en anden Kone, maa have den førstes Tilladelse, før han gjør noget Skridt til at opnaae sit Ønske.

Paa Bryllupsdagen forsamle Brudgommen, Konen og Bruden sig tilligemed deres Paarørende og de øvrige Bryllupsgjæster paa et dertil udvalgt Sted. Skriveren indfører derpaa Brudeparrets Alder, Navne, Fødselssted, Grevskab, Stat og Fædreland i sin Bog, og Præsidenten,

som er Prophet, Seer og Aabenbarer for hele Kirken i al Verden, og som alene har Magtens Nøgle med Hensyn til denne guddommelige Aabenbaring, byder Brudgommen, Konen og Bruden at reise sig og træde frem for ham. Ved Mandens venstre Side staaer hans Kone, ved hendes venstre Side igjen Bruden. Præsidenten forelægger derpaa Konen dette Spørgsmaal? „Er de villig til at give deres Ægtemand denne Pige, paa det at hun kan være hans lovlig formælede Ægtehustru i Tid og Evighed? Saafremt de er villig dertil, skal de lægge hendes høire Haand i deres Ægtemands høire Haand.“ Naar Brudeparrets Hænder paa denne Maade ere sammenføiede, tager Konen sin Mands venstre Arm, som om hun vilde gjøre en Spadseretour med ham. Nu gaaer Præsidenten videre, idet han sporger Brudgommen: „Tager de, Broder N. N. Søster N. N.s (Brudens) høire Haand for at gjøre hende til deres lovlige Ægtehustru, og for selv at være hendes lovlige Ægtemand for Tid og Evighed, og lover de paa deres Side at opfylde alle Love, Skikke og Anordninger, som høre til dette hellige Ægteskab i denne nye og evige Pagt, idet de gjør dette efter fri Villie og eget Valg i Guds, Englenes og disse Vidners Nærværelse?“ Brudgommen svarer Ja! Præsidenten stiller nu det samme Spørgsmaal, afpasset efter Forholdene, til Bruden, som ligeledes maa svare Ja. Derpaa siger han: „Nu, saa erklærer jeg Eder i Jesu Christi Navn og ifølge mit hellige Præsteembede at være lovlig forbundne Ægtefæller for Tid og Evighed, og jeg giver Eder den hellige Opstandelses Velsignelser med Magt til at fremgaae paa den første Opstandelsens Morgen, beklædte med Herlighed, Udødelighed og et evigt Liv. Og jeg besegler Eder med Throners og Herskabers og Fyrstendømmers og Magters og Ophøielsers Velsignelser og med Abrahams, Isaks og Jakobs Velsignelse, og jeg siger til Eder: Værer frugtbare og mangfoldige og opfylder Jorden, paa det at I kunne have Glæde og Jubel over

Eders Efterkommere i den Herres Jesu Dage. Alle disse Velsignelser og alle andre Velsignelser, som høre til den nye og evige Pagt, besegler jeg paa Eders Hoveder, naar i ere troe til Enden, i Kraft af det hellige Præstedømme og i Faderens Sønnens og den Hellig Aands Navn. Amen!"

Skriveren indfører derpaa Bryllupsdagens Sted og Datum i sin Bog, tilligemed nogle af Vidnernes Navne. — "Lærer en Mand sin Kone Guds Lov, saaledes som den er forkyndt for de gamle Patriarker og bekræftet ved nyere Aabenbarelse, og nægter hun ham alligevel sin Tilladelse til at gifte sig med en Anden, saa maa hun aflægge Præsidenten Regnskab over Grundene til sin Vægring. Ere disse tilfredsstillende, og bliver Manden fundet skyldig, saa faaer han ikke Tilladelse til sit andet Ægteskab. Men kan Konen ikke anføre nogen fornuftig Grund til at modsætte sig den Lov, som engang blev given til Sara; saa kan Manden, naar han faaer Tilladelse ved Prophetens Aabenbaring, tage andre Koner uden den førstes Tilladelse, og hun vil paadrage sig Fordømmelse, fordi hun ikke vilde give sin Mand Medhustruer, saaledes som Sara gav Abraham Hagar, og Rachel og Lea gave deres Mænd Bilha og Zilpa."

"Men det er Pligt for den Mand, som tager en anden Kone, at sørge lige saa godt for hendes Velfærd og Lykke og gjøre hende Livet ligesaa behageligt som den første, saaledes som der ogsaa befales i 2. Mos. 21, 10. Med Hensyn til, hvor de forskjellige Grene af Familien skulle boe, er ikke fastsat nogen Regel. Undertiden bygger Manden forskjellige Boliger for sine Koner, ligesom Jakob opstillede fire forskjellige Telte for sine fire Hustruer. Det er dog hyppigst Tilfældet, at de Alle boe i samme Huus og i Forening besørge Huusholdningsforretningerne med den største Munterhed, spise ved det samme Bord og gjensidig søge at gjøre hinanden til Behag, medens den skjønneste Fred og den hjerteligste Eendrægtighed altid hersker

blandt dem. Deres Børn lege i Kjærlighed med hinanden som Brødre og Søstre, medens enhver Moder viser lige saa megen Kjærlighed og øm Opmærksomhed for de Andres, som for sine egne Børn. Og Morgen og Aften, naar Familiefaderen sammenkalder sin Familie for at tjene Herren og udraabe hans Navn, bøie de deres Knæ i Forening og bringe den Allerhøieste deres Andagtsoffer."

Den paa dette idyllisk-yndige Billede af de Følger, som Fleèrkoneriet skal have havt i Deseret, følgende Eftersætning: „Hvor alle Koner ere lige troe, bestræber Manden sig i Almindelighed for at behandle dem Alle lige godt": synes imidlertid at antyde, at denne Bestræbelse ikke overalt er tilstede eller er kronet med Held. Ingenieur Gunnison, som levede flere Maaneder i Deseret, og ellers ikke bedømte de Hellige ugunstigt, beskriver det som et meget sædvanligt Tilfælde, at Konerne — ligesom Jakobs Hustruer — maae anbringes „i forskjellige Telte", og da ved Syning og andre qvindelige Arbeider selv sørge for deres Underholdning.

„Vist er det" — vedbliver Gunnison — „at Konerne hyppig finde disse Forholde ubehagelige og byrdefulde, omendskjønt de i det offentlige Liv vise et tilfreds Udseende, og Aaget er let for de, der indvillige af Pligtfølelse og Sværmeri. Naar Konerne ikke ville give deres Samtykke, gaaer man meget summarisk tilværks mod dem, og den offentlige Mening tager Parti mod dem til Gunst for Manden. En meget agtværdig Dame i „Dalen" gjælder for en Ægteskabsbryderske og bliver ikke taalt i Selskab, fordi hun har forladt den med hende Beseglede, der ikke var tilfreds med een Kone, men tog sig en anden, og fordi hun atter har giftet sig.

Vi saae selv ved Bjørnefloden et Exempel paa deres summariske Fremgangsmaade. En udvandret Socialist fra Monsieur Cabets Menighed i Nauwoo havde tilbragt Vinteren i Saltsøstaden og var om Foraaret reist videre til Californien. Tilligemed ham reiste en Kone med et

omtrent to Aar gammelt Barn. Den geistlige Embedsmand, med hvem hun var bleven „beseglet“, havde nemlig efter hendes Sigende hverken besøgt hende eller bidraget til hendes Underholdning i de sidste tre Aar, hvorimod en ung Mand i Californien, som hun havde forlovet sig med, vilde gifte sig med hende efter Landets Love, naar hun kun kunde komme til ham i Guldlandet. Socialisten var bleven rørt ved hendes Fortælling og havde venlig tilbudet hende Midler til Reisen. De vare allerede komne omtrent hundrede Mile bort, da en Skare Politibetjente fra Nyjerusalem indhentede dem og stillede den Fordring, at den unge Kone skulde vende tilbage til sin lovlige eller beseglede Ægtefælle. — Socialisten spurgte os tilraads, om hvad han skulde gjøre; men Overmagten forbød enhver Vægring, og saaledes maatte Damen trods al sin Modstræben vende tilbage.

Vi oplevede flere lignende Tilfælde, og maae altsaa slutte, at Ordningen af den nye „Pluralitetslov“ endnu ikke er fuldendt, og at de Dyder, man tilskriver den, endnu ikke staae i fuld Blomstring. Vi maae imidlertid tilføie, at der overalt i Menigheden synes at herske gode Sæder, saa at et lige Antal Mennesker i de forenede Stater intetsteds bedre bevarer sit Decorum.“

Vi have imidlertid endnu langtfra seet den stridbare Pratt, Fleerkoneriets Forkæmper, gjøre alle de Vendinger og Finter, hvormed han bestræber sig for at afparere Angrebene paa Troen, idet han bruger Bibelen som Skjold. Vi ville derfor endnu for et Dieblik vende tilbage til ham. Efter hiin idylliske Skildring paastaaer han endvidere for at fuldende Billedet, at man hos Mormonerne ikke kjender Jalousi, og sammenligner derpaa deres patriarkalske Uskyldighed og Reenhed med den uhyre sædelige Fordærvelse i alle Amerikas store Stæder. Han finder da, at de „hedenske Nationer“, som i den „celestial marriage“ troe at see en Splint i de Helliges Dine, vilde gjore bedre i at tænke paa den Bjelke, som de vilde see i deres eget Die

ved et Blik paa de mange Hundrede liderlige Huse i New=York og paa de 90,000 Prostituerede i London. Derpaa gaaer han over til Ægteskabets Betydning som en Pagt for al Evighed, og paaviser derpaa ved en hensigtsmæssig Forvanskning af Jesu Ord, at i Opstandelsen skulle de hverken ægte eller tage til Ægte; hvorledes de, der ikke her paa Jorden have ladet sig besegle paa rette Maade d. e. ved Mormonernes Prophet, skulle i det tilkommende Liv leve eensomt uden deres elskede Ledsagerinde, saafremt de ved et fromt Liv fortjene sig en vis Grad af Salighed. Alle Ægteskaber ere ugyldige for Gud, saafremt de ikke ere velsignede af en inspireret Person, og alle Børn, som fødes i saadanne Ægteskaber, ere Bastarder, hvad enten de borgerlige Love ansee dem derfor eller ikke.

Det er i Sandhed klassisk, naar Pratt paastaaer, at den, der anerkjender Ægtefællernes Formæling for Evigheden, ogsaa er nødt til at tillade Fleerkoneri. Han siger: „Antag det Tilfælde, at Hr. A. ægter Frøken B. for Tid og Evighed. Nu døer i Tidens Løb hans Kone, født B., og efterlader adskillige Børn. Enkemanden A. ægter nu en Frøken C. Spørgsmaal: Hvorledes vil Bruden C. kunne faae en Mand for al Evighed? Enten maa hun naturligviis leve alene i det tilkommende Liv eller være gift med Hr. A. baade for Tid og Evighed. I det sidste Tilfælde vil altsaa Hr. A. i Opstandelsens Morgen have 2 Koner. Men det er ogsaa muligt, at Hr. A. ogsaa er saa ulykkelig at miste sin anden Kone, født C., og at Forholdene nøde ham til at indgaae et tredie Ægteskab med Frøken D. Han vilde da have ikke mindre end tre Koner. Vi kunne ogsaa tænke os det Tilfælde, at A. døer før sin Kone, født B., og at denne da gifter sig med en ung Mand ved Navn C. blot for dette Liv, eftersom hun er forbunden med sin afdøde Ægtefælle A. for al Evighed. — Spørgsmaal: Naar Hr. A. i Opstandelsen fordrer sin Kone, hvorfra skal da

Hr. C. faae en saadan? Svar: Han maa enten hjælpe sig uden Kone eller allerede i dette Liv gifte sig med en anden, som ikke har nogen Forpligtelse for Evigheden. Men han maa da allerede i dette Liv have to Koner."

Ved at læse en slig Sophistik fristes man til at troe, at Mormonerne vare gaaede tilbage ikke til Stamfædrenes Tider, men til de Dage, da man i Paris var beskjæftiget med at løse de dybsindige Spørgsmaal: Kunde Christus ogsaa have forløst Verden i et Græskars Skikkelse? Hvordan skulde da Græskarret have prædiket? Hvorledes vilde han da have seet ud paa Korset og ved sin Himmelfart?

Men lader os høre den mormonske Skolastiker videre.

„Det skeer hyppigt, at Fruentimmer ikke faae Ægteskabstilbud uden fra Mænd, med hvem de ikke ønske at forbinde sig for al Evighed. Spørgsmaal: Skulle nu disse Piger være uden Ægtefæller i Evigheden? Vilde det ikke være meget bedre for enkelte af dem at gifte sig med en from Mand som Abraham, om han endog allerede var formælet, end at de skulle være eensomme for al Evighed? Vilde det ikke være en langt større Salighed for dem at være anden, tredie eller fjerde Kone og derved sættes istand til at faae et uendeligt Afkom og fryde sig med sin Mand i al hans fremvoxende himmelske Kongeriges Glorie og Herlighed, end forblive hele Evigheden uden Efterkommere, i Skikkelse af en simpel Engel eller Tjenestepige?

Og atter gives der mange Enker, hvis Mænd ere døde som Vantroende. Disse Enker faae muligviis ikke noget Ægteskabstilbud fra ugifte Mænd. Skal der ikke bæres Omsorg for dem? Og hvilken dydig Kone vilde ikke foretrække at blive en Troendes sjette eller syvende Kone for at leve i al Evighed i den tilkommende Verden uden Ægteskabets Velsignelser?"

„Og endvidere: Naar — i disse sidste Dage før det

tusindaarige Riges Begyndelse — Folk skal reise sig mod Folk og Rige mod Rige, og Sværdet skal fare ødelæggende frem fra den ene Ende af Verden til den anden, saa ville mange Millioner Fædre og Brødre falde paa Valpladsen, medens Mødre, Søstre og Døttre ville blive tilbage for at begræde deres Tab. Hvad skal der blive af disse Koner? Svar: Evangeliet skal prædikes for dem, og Flygtende fra alle Folkeslag skulle forsamle sig hos Zions Hellige. Da vil Qvindernes Antal være langt større end Mændenes. Men hvorledes skulle de da Alle blive forsørgede med Mænd for Evigheden? Vi ville besvare dette Spørgsmaal med Jesaias Ord: I hine Dage skulle syv Koner gribe een Mand og sige: Vi ville spise vort eget Brød og klæde os med vort Eget, lad os blot bære dit Navn, paa det at vor Skjændsel kan tages bort. Saaledes see vi da, at det vil være en større Skam, ikke at have nogen Mand, end at syv Koner have een Mand. Ja det sidste vil være saa langt fra at kunne bebreides dem, at det meget mere vil være et Middel til at undgaae Bebreidelser. Det vil som en guddommelig Indretning blive søgt med Begjærlighed, omendskjønt der kan være Fare for, at Konerne selv maae sørge for deres Næring og Klædning."

„Men ligesom ugift Stand er en Skam for ethvert qvindeligt Væsen, saaledes ogsaa et barnløst Ægteskab. Dette er i alle Tilfælde en Ulykke, da Ægteskabets Hensigt, at formere Menneskeslægten, ikke kan opnaaes. Ufrugtbare Koner kunne imidlertid afhjælpe denne Ulykke, naar de følge Leas Exempel, som gav sin Mand Zilpa til Kone, hvorefter Herren hørte hendes Bøn og skjænkede hende en Søn. Saaledes vil Herren ogsaa endnu lade det gaae de Koner, som adlyde hans Lov."

Vi ville ikke anføre Bibelens Beviser for denne Sandhed, lige saa Lidt som Beviset for den Paastand, at det ikke er tilladt Konerne at have flere Mænd, samt nogle andre Paastande, som kun er af Vigtighed for den grun-

dige Pratt. Han anstiller dernæst vidløftige Undersøgelser over Leviratsægteskabet, hvoraf han drager uimodsigelige, men som bekjendt unødvendige Beviser for Fleerkoneriet blandt Jøderne. Derpaa øver han sin Skarpsindighed paa det ikke mindre overflødige Spørgsmaal, om de første Christne ikke ligeledes have været Polygamister. Han beviser dette ved en Mængde Sprog af Pauli Breve, navnlig af det, hvori Apostelen tilskriver Timotheus, at en Biskop skal være een Kones Mand. Naar han kun stiller denne Fordring til Biskopper — raisonnerer Pratt —, maa det have været Lægfolk og simple Kirkebetjente tilladt at have flere Koner. Det blev imidlertid kun forbudt Biskopperne, fordi Tidsomstændighederne ikke vare gunstige dertil, og fordi Kirkens Forstandere skulde være befriede for Omsorgen for en talrig Familie; derimod aldeles ikke, fordi det paa nogen Maade var Synd at leve i Fleerkoneri.

„Men hvorfor har man ikke senere bibeholdt den Skik at tage flere Koner?“ spørger Pratt. „Fordi“ — siger han — „der neppe gives et eneste Træk af den oprindelige Christendom, som har overlevet den mørke Tids Fordærvelse og holdt sig til vore Dage. Hvor ere nu de af den Hellig Aand opfyldte Apostle? Hvor er den Mængde Propheter, der engang vare i den christne Kirke? Hvor ere de Visioner, Aabenbaringer, Spaadomme, Aabenbarelser af tjenende Engle, Helbredelser, Vidundere og den guddommelige Magt, som forhen forherligede Christi Kirke paa Jorden? Ja hvor er Christi Kirke selv? Den er allerede i Aarhundreder ikke mere at finde paa Jorden. Og naar alle den christelige Religions store og herlige Grundtræk ikke mere findes; naar Kirken selv ikke er vedligeholdt til vore Dage, men er deelt i en Mængde Secter, som ikke er mere berettigede til Existents end de afgudiske Hinduer: hvorledes kan man da vente, at Fleerkoneriets Lov, som gjaldt i den oprindelige Kirke, skulde have vedligeholdt sig. Intet Under, at de gamle Christnes

Skikke tabte sig, naar Evangeliets vigtigste Embeder, Naadegaver og Velsignelser ere forsvundne!

Dette Frafald fra den ægte Christendom begyndte allerede i Apostlernes Levetid og viste sig blandt andet i Forbudet mod Ægteskab, et af de virksomste Midler, som Djævelen kunde opfinde for at forstyrre Selskabets Grundvolde, berøve Guds Folk deres forjættede Arvepart af Børn, hindre den Almægtiges Hensigt at befolke Jorden med et rigeligt Antal af Beboere og bringe Menneskeheden i samme sørgelige Forfatning som de frafaldne Engle, der ikke have Magt til at forstørre deres Herredømme ved at formere deres Slægt. Den trædske Frister og hans Engle vide meget vel, hvad de have tabt ved deres Ulydighed, og kunde de nu forføre Menneskene, som de misunde, til at forbyde Ægteskabet, da vilde det være dem en stor Fornøielse; thi vi vilde da være uden Koner og Børn ligesom de og berøvede Midlerne til at stifte os Kongeriger i Himlen. Saaledes forsøgte de alt Muligt, for at overtale Menneskene til Afskaffelse af det rette Ægteskab, og det lykkedes dem kun altfor vel, om end ikke fuldstændigt. Da de ikke kunde bringe hele Kirken til at opgive Ægteskabet, vendte de sig til det frafaldne Præsteskab og bestræbte sig for at tvinge dem til at leve ugifte. Dette lykkedes, og der udstedtes en Lov, som gjorde Coelibatet til en Pligt for Præsterne. Ligeledes byggedes Nonneklostre, hvori qvindelige Væsener bleve indespærrede for deres hele Levetid og derved forhindrede i at følge det største og ældste Bud at formere deres Slægt. Det næste Skridt, som Djævelen gjorde, var at forlene denne frafaldne Kirke og Præsterne med verdslig Magt. Dette fik han snart udrettet og saae sig nu bevæbnet med dobbelte Kræfter. Hvad han ikke tidligere kunde opnaae ved de geistlige Domstole, satte han nu igjennem ved den borgerlige Øvrigheds Magt. Efter at have forbudt Præster og Nonner at formæle sig, frarev han nu alle Kirkens Medlemmer deres Ret til at have mere end een Kone og for-

styrrede derved en guddommelig Indstiftelse, som i alle foregaaende Verdensaldere under hellige Patriarker, Propheter og Gudsmænd havde været saa nyttig for at formere Guds Folk og gjøre det saa talrigt som Sand i Havet. Havde han kunnet udrydde Ægteskabet aldeles, vilde hans Hævngjerrighed have været fuldkommen tilfredsstillet; thi — her gaaer den gode Orson Pratts Naivitet til Komikens Toppunkt — han erindrede sig vel, hvormegen Skade Abraham, Jakob, Moses, Gideon med sine 72 Sønner og talrige gamle Polygamister havde tilføiet ham." — Man kommer herved til at tænke paa de fødende Guder i Indien, hvorfra denne Theori synes at være laant, paa Qvindevennen Zeus og paa den stærke Overvinder af Thespios's halvtredsindstyve Døttre. — „Han erindrede sig, at Gud havde kaldt sig Abrahams, Isaks og Jakobs Gud og havde forjættet deres talrige Koners Børn sin Velsignelse og lovet, at formere dem som Støv paa Jorden. Han huskede endelig, at hans største Fjende Jesus havde yndet denne guddommelige Indretning saa meget, at han indtraadte i en lang Rækkefølge af jødiske Polygamister ved at lade sig fødes af en Qvinde*). Djævelen ønskede derfor at kjøle sit Had til denne guddommelige Indretning og om muligt ganske udrydde den. De Folk, som bekjendte sig til den udartede christelige Lære, stode ham bi i hans Bestræbelser og udgave Love, som forbød Fleerkoneriet iblandt dem. Saaledes blev det Guds Bud, hvorved de tolv Israels Stammer vare blevne grundede, og hvorved Christus havde kunnet komme i Kjødet; det Bud, som lod den udvalgte Sæd formere sig som Stjernerne paa Himlen, og som lod Velsignelsen komme over alle Jordens Slægter; det Bud, som gjorde, at en

*) Andre Mormoner f. Ex. en af de tolv Apostle, Orson Hyde, paastaaer, at Jesus selv hyldede den „divine institution", idet han ved Brylluppet i Kana formælede sig med ikke mindre end tre Koner paa engang, nemlig Lazarus's Søstre, Martha og Maria, samt den anden Maria.

barnløs Afdød kunde faae sit Navn foreviget gjennem utallige Slægter; — saaledes blev dette hellige, guddommelige Bud omstødt og afskaffet ved menneskelige Forholdsregler og Magtsprog. Den udartede Christendom maa rødme over sine tempelskjænderiske Gjerninger og skamme sig i sit Hjerte over sine sneverhjertede, bigotte Love!"

Med dette Udraab ville vi slutte vort Udtog af Pratts sælsomme Forsvarsskrift, og vi ville nu kun anføre nogle Kjendsgjerninger fra andre Kilder for at have udtalt os tilstrækkeligt over denne Gjenstand.

Vi see af det her Meddelte, at det maa være en religiøs Pligt for enhver Borger i Deseret at gifte sig i det Mindste eengang. Mormonerne angive som Grund dertil, at det overhovedet ikke vilde være muligt for en ugift Kone at komme i Himmeriges Rige. Naar nu forsigtige Mormonhustruer have faaet Tvivl om, hvorvidt deres Ægtemænd selv havde Udsigt til at komme i Himlen, skal Følgen have været, at de søgte at komme i Forbindelse med en Ypperstepræst eller en Apostel, der naturligviis maatte have bedre Udsigter til at blive Konge i hiint Liv. Man maa imidlertid foreløbig ikke tro disse Rygter, da næsten alle Efterretninger stemme overeens i, at kjødelige Forseelser blive straffede overordentlig strengt, og da man endvidere ved Territoriets Overgang til Stat har tænkt at ville straffe ethvert Ægteskabsbrud med Døden, ligesom man ogsaa allerede nu holder det for fuldkommen tilladeligt, ja endog for en Pligtopfyldelse, naar en Mand dræber sin Kones, Søsters eller Datters Forfører. Man kalder dette „common mountain law" og støtter det paa mosaiske Anordninger, saa at ingen Domstol vilde vove at idømme den Mand, der paa en saadan Maade hævner sine qvindelige Beslægtedes Ære, den mindste Straf. Et Beviis herfor have vi i Processen mod en vis Egan i Saltsøstaden Aar 1851. Han var anklaget for at have myrdet en vis Morgan, der under hans Fraværelse havde forført hans Kone. Edsvorneretten frikjendte ham, og den

øverste Dommer erklærede, da han forkyndte Dommen, at naar andre Regjeringer idømte Pengebøder for en saadan Forseelse, var dette et Tegn paa Fordærvelse, samt at den øverste Grundsætning hos alle Beboere af dette Territorium lød ganske simpelt saaledes: „Den Mand, der forfører sin Næstes Hustru, maa døe, og hendes nærmeste Slægtning skal dræbe ham.“

Med Hensyn til „Beseglingerne“, som Giftermaalet med den anden og tredie Kone kaldes, maa bemærkes, at Propheten ikke behøver at fuldbyrde dem personlig, men kan lade en Anden træde i sit Sted ved Ceremonien. Endvidere kan tilføies, at ethvert ugift Fruentimmer har Ret til at udbede sig en Ægtemand af Præsidentskabet, som da ikke tør nægte hende en saadan, da hendes fremtidige Salighed er afhængig deraf. Præsidenten uddeler da Befaling til den Første den Bedste, der synes ham passende, at tage den Eensomme til Kone. Imidlertid har denne ogsaa Lov til at „besegle“ hende med sig, det vil sige uden Euphenisme: optage hende i sit Harem. Derimod maa han ikke vægre sig ved at tage mod den paatvungne Hustru uden at kunne anføre gyldige Grunde for sin Vægring, da han ellers let kan blive anklaget for det høie Raad og straffet for Opsætsighed. Undertiden gjør Young ogsaa Indsigelse mod en Ansøgning om Besegling, naar den er fremgaaet af uværdige Bevæggrunde.

„Disse Indblandinger i Cupidos Regjering“, siger Gunnison, „udfordre overhovedet stor Forsigtighed. Thi om end Retsdommene ere nok saa forstandige, vil Lidenskaben dog altid finde Noget at udsætte paa dem. Men ligesom Præsidenten har Magten til at binde, saaledes og til at løse. Han kan adskille de Ægteviede eller Beseglede, efterat han først har formanet dem til Eendrægtighed og Taalmodighed og sat dem en Prøvetid, og de da troe at have indseet Umuligheden af at leve med hinanden. Ved denne Magt til at binde og løse faaer han

en stor Indsigt i og et noie Kjendskab til hele Coloniens huuslige Anliggender. Den Fortrolighed, man er nødt til at vise ham i saadanne delicate Anliggender, avler Ærbødighed og Frygt, og, hvor Ægteskabet er lykkeligt, Kjærlighed og Taknemmelighed til Raadgiveren og Vennen. — Young, som vel veed, at Menighedens Fred væsentlig beroer paa et fredeligt huusligt Samliv, vaager over sine Rettigheder med skinsyg Omhyggelighed og nøder saavidt muligt begge Parter til at opfylde deres Forpligtelser.

At Leviratægteskabet ogsaa er indført i Deseret, synes at vise sig af følgende Anekdote hos Gunnison:

„Biskop J. foiede endnu en Sidebygning til sit temmelig rummelige Huus, og da han ikke havde nogen stor Familie, spurgte vi forundrede om Aarsagen til denne Udvidelse. „„Ak!““ var Svaret, „„veed De da ikke, at han skal tage sin Broders Enke til Hustru om kort Tid?““ Vi huskede nu paa Fortællingen om den jødiske Kone, der havde ægtet syv Brødre efter hinanden, men da vi vare uvidende Lægfolk, turde vi ikke nærmere erkyndige os om, hvad denne Præst af Melchisedeks Orden havde til Hensigt.“

Det er bekjendt, at det høiere Præsteskab hos Mormonerne med Hensyn til Ægteskabet opfylde den Pligt, som er dem paalagt ved Patriarkernes Exempel, paa en fuldkommen værdig Maade, idet de have talrige Koner og Børn.

En anden Maade, hvorpaa Kirkens Overhoveder forstørre deres Familier, er ved at antage flere Personer i Børns Sted. Det skeer nemlig meget hyppigt, at Apostle eller Ypperstepræster indlemme hele Familier i deres egen Familie. Overhovederne for disse sætte en Ære i at kaldes „Prophetens Børn“ eller „adopterede Sønner af Præsidenten“. De boe enten hos deres Adoptivfader eller ialfald i Nærheden af ham, arbeide for ham, faae Næring og Klædning af ham og ere i et aldeles barnligt Forhold til ham, omendskjønt de i Almindelighed ere

Mænd i en modnere Alder. Det egentlige Diemed med denne Indretning, som saa temmelig ligner Slaveri, har vel været, at Sectens Anfører har villet sikkre sin Magt ved at fængsle en Mængde Taknemmelige til sine Interesser. Han har imidlertid skjult dette Diemed, der passer saa slet til Amerikanernes og Englændernes Frihedskjærlighed, ganske godt, ved at give det Hele et patriarkalsk Anstrøg. Ogsaa har Forholdet faaet en religiøs Indvielse ved den Lære, at det skal fortsættes i den anden Verden, og Mormonerne forglemme da i deres Fanatisme Kjærlighed til Frihed og Lighed.

Det selskabelige Liv i Deseret synes efter alle Beretninger at være ligesaa hjerteligt som behageligt og morende. „Man modtager", siger Gunnison, „et usædvanligt behageligt Indtryk i Deseret ved at see de hjertelige, tilfredse Miner og høre den hjertelige Tiltale med Broder og Søster, samt de muntre Zions Sange, der lyde fra de med deres huuslige Arbeider beskjæftigede Koner." Alle Reisende rose Mormonernes Gjæstfrihed, som kun indskrænkes af deres Mangel paa Huusrum. Udvandrerne til Californien have der fundet mangen Hjælp og mere end een syg og fattig Guldsøger har fundet barmhjertige Samaritanere, hvor han ikke vilde have ventet det, naar han huskede paa tidligere Begivenheder hos Joseph Smiths Disciple.

Vi have allerede gjentagne Gange antydet, at „de sidste Dages Hellige" ere intet mindre end mørke, suurtseende Fromme. Intetsteds bliver der under lige Forholde musiceret, dandset og spøget saa meget som i det nye Zion. Naar derfor Mange afholde sig fra Nydelsen af berusende Drikke, skeer dette ikke fordi man hader det første Led af Kløverbladet Viin, Qvinder og Sang, men fordi det er vanskeligt at forskaffe sig i Klippebjergenes Dale og derfor er meget dyrt. De Helliges „Evening-Partier" ere efter alle Beskrivelser overordentlig muntre og blive hyppig beærede med den øverste geistlige Embeds-

mands Nærværelse. Han aabner da Festligheden med en Bøn, hvori han nedbeder den Almægtiges Velsignelse over sine Børns Fornøielser. Efter denne Pligts Opfyldelse istemmer Musikken en Valts eller Galop, og Alle uden Undtagelse, fra Apostelen og Ypperstepræsten til den simpleste Lægmand, deeltage med lige Iver i Dandsen. Det maae uden Tvivl være et komisk Syn at see en ærværdig Prælat hvirvle sig i Hopsatact, eller en anden Kirkelærer figurere i en Contradandses forvildende Toure og udføre den bedre lærte „Doubleshufle“. Imidlertid vil maaskee den Efterretning, at disse Baller engang, naar det store Tempel er fuldendt, skulle danne en integrerende Deel af Mormonernes Gudstjeneste, synes endnu mere komisk for de Herrer Overkirkeraader. Vi for vor Part finde det ogsaa komisk, men ikke forbausende, naar vi huske paa, at David dandsede for Pagtens Ark og at Shakerne, Amerikas Dervischer, ikke blot dyrke Gud med Mund og Tunge, men ogsaa ved taktmæssig Bevægelse af Foden og Legemets planetariske Rotation.

Ottende Kapitel.

De sidste Ting. — Sandhedens fire Vidner. — Det tusindaarige Riges Begyndelse baade i den gamle og den nye Verden. — De tabte ti Stammers Gjenkomst. — Gjenformæling af de ved Havet adskilte Verdensdele. — Dommedag.

Alt, hvad vi i det Foregaaende have meddeelt om Mormonernes Lære og Sædvaner, kan om kort Tid maaskee være falsk, idet deres Lære og Skikke kan have forandret sig. Som ovenfor viist, er deres Tro en uophørlig Revolution, en Proteus, der i Dag er dette og i Morgen det Modsatte, en uophørlig Tillempning efter Omstændighederne eller Anførernes Ønsker. Hvad der nu

kun er en Forret, kan om nogle Aar være noget Befalet og atter om kort Tid noget Forbudet, dersom Forholdene udkræve det saaledes. Man indseer nok, ifølge de indledende Bemærkninger i første Kapitel, at der kan gives Mennesker, som finde Behag i en saadan Chamæleonsreligion, og det skulde slet ikke undre os, om Young modtog en Aabenbaring, hvorved der blev de Troende tilkjendegivet, at Polygamiet, efter at have opfyldt sin Hensigt, igjen var ophævet, og at man nu for at behage Jehova skulde lade sig nøie med een Kone.

Det Punkt i deres Troeslære, ifølge hvilket de kalde sig Latterday-Saints, er imidlertid uforanderligt. De vide, at de danne Grundstammen for det hellige Folk, over hvilket Herren vil herske efter sin Gjenkomst og Oprettelsen af det tusindaarige Rige „i disse sidste Dage". De leve i den urokkelige Overbeviisning, at de ere sendte for at reformere Jorden, og at denne Sendelse meget snart vil finde sin Opfyldelse efter en større Maalestok. De holde endog Regnskab over Forbrydelser og Daarskaber, Naturphænomener, Opstande og Omvæltninger i Verden, idet de ansee disse som Kjendetegn paa Christi Gjenkomst, som „Messias's Veer". Disse opskrevne Beretninger opbevare de omhyggelig i deres Archiver. Saaledes have de fulgt Choleraens Historie, Omvæltningen af 1841, Kirkernes og Secternes Stridigheder med Opmærksomhed og optegnet Alt med største Omhyggelighed. De sende deres Emissairer til Lastens smudsigste Skjulesteder i store Stæder for at blive bekjendte med Forbrydelsernes Statistik. Ligeledes iagttage de saavidt muligt uredelige Lovgiveres og Dommeres slette Handlinger og efterspore paa enhver Maade Geistlighedens Svagheder og Synder. De Bøger, de føre over Udbyttet af deres Forskninger, ville engang paa Dommens Dag blive fremlagte ved Siden af de, hvorpaa Guds Engle optegne Menneskenes Gjerninger, og have lige Gyldighed med dem.

Naar nu Tiden er forløbet og „Broder Josephs"

Evangelium prædiket for alle Folkeslag og Tungemaal, saa begynder den store Underens og Skrækkens Tid. Da fremstaae hos Mormonerne de „fire Sandhedens Vidner“, som aldrig have smagt Døden: St. Johannes, Evangelisten, hvem det blev tilladt at blive til Herrens Gjenkomst, og tre nephitiske Hellige af den Kirke, som Christus ifølge Mormons Bog har stiftet i Amerika. Disse vandre nu rundt om paa Jorden i Skikkelse af middelaldrende Mænd, antage det Lands Dragt og Sprog, hvori de befinde sig, og have allerede flere Gange aabenbaret sig for Enkelte af Brødrene. Men i Tidens Fylde skulle de aflægge deres Incognito og fra Prædikestolen forkynde Latterday-Saints, hvad de skulle gjøre. Endvidere skulle Israels ti Stammer paa Gjennemreisen til Palæstina aflægge de Hellige i Amerika et Besøg. Disse Længesavnede boe paa en endnu uopdaget Ø, eller, som Andre troe at vide, i et hemmelighedsfuldt Nordland, der hiinsides Polarisen som en Slags Planet følger med Jorden omkring Solen. Deres Ankomst skal være Signalet for en almindelig Omvendelse af Lamaniterne, det vil sige Amerikas oprindelige Beboere, „denne Rest af Josephs Sæd“. „Skovens foragtede Søn“ — hedder det i en Proclamation, der udstedtes kort efter Prophetens Død ved en af hans tolv Apostle —, „som i lang Tid har gjennemvandret Vildnissene i Kummer og Elendighed, skal da lade Masken falde og tilraabe Hedningerne med mandig Værdighed: Jeg er Joseph, lever min Fader endnu? Han bliver da indviet og vasket og salvet med hellig Olie og hyllet i fine Linnedklæder, som ere bestemte for Præsteskabet af Guds Søns Orden. Herrens Aand vil da nedsænke sig paa ham ligesom den Dug, der falder paa Bjerget Hermon, og ligesom den forfriskende Regn, der vander Paradisets Blomster, og den Arveløse vil atter faae den ham eengang forjættede Deel.“

Og nu ville Herrens Krige begynde. Mange Hedninger ville omvende sig, mange holde fast ved deres

Vantro. Begge Parter ville ruste sig til Kamp, det ene under Romerpavens Banner, det andet under „alle Nationers Fane“. De Helliges Hærskare vil, under Anførsel af deres Prophet, der bærer det af Joseph Smith i Bjerget Cumorah fundne Brystharnisk og svinger Labans Sværd, storme frem mod de Vantroende og overvinde dem i det store Slag, som Skriften saa mystisk kalder Slaget mellem Gog og Magog. Herren vil hjælpe sit Folk ved at hjemsøge Modstanderne med Ildregn, Pest og Hungersnød. De ville blive fuldstændigt udryddede, og deres Marker og Eiendomme ville tilfalde Seierherrerne, som da have opbygget det rette og sidste Zion i Jackson County i Staten Missouri. Dette Zion, hvorom Propheten Joseph spaaede allerede i Begyndelsen af sin Løbebane, skal være Hovedstad for det vestlige Fastland. Det vil med sit store Tempel og sit Præsteskab være som en Standard, hvis Oprettelse vil gjøre en hurtig Ende paa alle Spaltninger af religiøs og politisk Art, og omskabe alle Nord- og Sydamerikas Republikker, Kongeriger, Provindser, Folkeslag, Stammer og Sprog til eet stort Forbund.

Medens Christi tusindaarige Rige saaledes danner sig i Vesten, skal det østlige Continent være en Skueplads for ikke mindre Omvæltninger og Dannelser. Israels ti Stammer vende tilbage til Jerusalem tilligemed de adspredte Jøder og gjenopbygge Templet. Derpaa vil hele den gamle Verden, som ikke hører til de Troende, reise sig imod dem, drage til Jerusalem med en Krigshær og beleire den hellige Stad. Men Herren vil udgyde Naadens og Bønnens Aand over Jerusalems Indvaanere, og Christus, som deres Fædre korsfæstede, vil stille sig i Spidsen for dem. Under hans Anførsel skulle de da overvinde Hedningerne i et stort Slag ved Oliebjerget. Paa denne Jødernes Triumph skal følge en almindelig Omvæltning af Tingene saavel i Europa som i Asien. Christus bliver da Konge over Israels Børn, og Je-

rusalem skal være hans Hovedstad og Midtpunktet for den gamle Verden. Hofferne i Paris, London, Petersborg, Rom og Vien — Berlin synes ikke at have været bekjendt for den Gud, der gav Aabenbaringen — skulle underkaste sig Christus som deres Overlehnsherre. Vægre de sig derved, blive deres Throner omstødte og deres Riger tilintetgjorte.

Ligesom der skal foregaae en Forening af Folkeslagene, saaledes ogsaa af de hidtil adskilte Verdensdele. Havet vil drage sig tilbage til andre Egne af vor Planet, og alle Øer og Continenter ville, som det hedder paa Nyægyptisk, blive „Beulah" d. e. ægteviede, saa at den mægtige Hærvei, som „Løven ikke har betraadt og Ørnens Øie ikke har seet", kan bygges fra det østlige til det vestlige Jerusalem, hvor Christus vil have sin anden store Helligdom og sin anden Throne. Endelig ville utallige Hellige fra Fortiden opstaae af deres Grave ved Jordskjælv for at tage Deel i Milleniets Lyksalighed.

Og ved Enden af det tusindaarige Rige „ville de, som have været af et slet Sindelag og ulydige mod Herrens Villie — de onde Aander nemlig — faae Tilladelse til at gjøre Oprør under Anførsel af deres Hovedsmand Satan, den store Drage. Men tilsidst ville de blive overvundne i et stort Slag og blive kastede ud af de Retfærdiges Rige."

Og nu følger den anden Opstandelse og Dommedag. Men Jorden vil, efter at være bleven luttret ved Ild, fremgaae i forklaret himmelsk Skjønhed, til en Bolig for dem, der ere ydmyge og rene af Hjertet.

Niende Kapitel.

Mormonstatens politiske Forholde og dens Fremtid. — Usandsynligheden af, at den vil gaae til Grunde ved ydre Omstændigheder. — Indre Aarsager til Forfald. — Slutningsbetragtninger.

Det foregaaende Afsnit har viist os Mormonernes forventede Fremtid i Billeder, malede med Overdrivelsens Pensel. Vi ville nu vise, hvilken Fremtid der efter al Sandsynlighed venter Mormonerne. Derfor føie vi først nogle Betragtninger til dem, vi allerede have anstillet over Menighedens borgerlige Forfatning ved at omtale dens Kirkeregjering.

Colonisterne i Utah ere nu ordnede til et Samfund, som forener i sig alt Nødvendigt til en velordnet Stat. Den lovgivende, dømmende og udøvende Magt er givet til Embedsmænd, aldeles i Lighed med andre Stater i den nordamerikanske Union. Om faa Aar, maaskee allerede næste Aar vil Territoriet Utah, som endnu er afhængig af Washington, blive til den uafhængige Stat Deseret, idet det da vil have naaet det bestemte Antal af 60,000 Indbyggere. Endnu har vel Congressen ikke anerkjendt Deserets Souverainitet, men man trøster sig let over denne Formalitetsmangel, da man i Virkeligheden er aldeles uafhængig paa Grund af Landets store Afstand fra Forbundets øverste Embedsmand, og dennes Utilbøielighed til at vaage over sine Befalingers nøiagtige Efterlevelse.

Mormonerne kalde deres Samfundsvæsen et Theo-Demokratie. Det vilde være rigtigere at kalde det et fuldkomment Theokratie, der kun med Hensyn til Nabolandene og nogle fremmede Elementer i det Indre bestræber sig for at bevare Skinnet af en demokratisk Republik. Derfor har man ladet sig give en Gouverneur af Præsident Fillmore, indrettet Domstole i Lighed med de østlige Stater og udvalgt en lovgivende Forsamling ligesom de andre

Territorier. Men Herrens Regler og Befalinger, som gik forud for Alt, hvad man nu nødtvungen anerkjender, ere givne for alle Tider og omfatte ligesaavel de timelige og verdslige som de geistlige Anliggender. Kun de, for hvem Gud umiddelbart aabenbarer sin Villie, kunne give Love overeensstemmende med Sandheden, og saaledes er Brigham Young i Mormonernes Øine den ene berettigede borgerlige Gouverneur, fordi han er Herrens Prophet. Havde Præsidenten i de forenede Stater sendt Territoriets Beboere en anden Gouverneur, da „vilde man have modtaget ham med al skyldig Agtelse og Ærbødighed som Centralmagtens Stedfortræder, men have ladet ham aldeles uændset som Gouverneur og Styrer af de offentlige Anliggender.“ Et Mormonblad siger ved at omtale Muligheden af et saadant Tilfælde: „He would be let severely alone“. Havde han villet forordne et Valgmøde eller sammenkalde en lovgivende Forsamling, saa vilde Ingen have læst hans Indbydelse, og han vilde have været nødt til at lade de gamle Statuter gjælde eller at see en Legislatur fremstaae og raadslaae uden at være sammenkaldt af ham. Med et Ord, man vilde have gjort passiv Modstand mod ham, ligesom i Aaret 1851 mod de tre ikkemormonske Embedsmænd, der vare sendte fra Centralregjeringen. Han vilde da „ikke have havt anden Forretning end den rigtignok temmelig moisommelige at hente sin Løn 2000 Mile borte fra Skatkammeret i Washington.“

De sidste Dages Helliges Stat staaer saavel som deres Kirke i alle Henseender under Præsidentskabs-Triumviratet, der vel er sammensat af tre Personer, men har kun een Villie. Selv de saakaldte „Stakes of Zion“ eller Filialmenigheder, der ere udbredte over hele Jorden, skulle adlyde Propheten og Præsidenten; i høieste Grad i geistlige Anliggender, i de verdslige derimod kun forsaavidt, som hans Befalinger ikke modsige den Stats Love, hvori Menigheden befinder sig. Alle Trætter blive af-

gjorte af Kirken, med Hensyn til Religionen af Propheten, med Hensyn til verdslige Anliggender af Fredsdommere, Overretter og i sidste Instants af Gouverneuren. Men Biskoppen over hvert Stad- eller Grevskabsdistrict er tillige Fredsdommer, Udvalgte af Ypperstepræsternes, de Halvfjerdsindstyves eller Apostlenes Midte danne Dommerne i „Superior-Court", og hans Excellence Gouverneuren er ingen Anden end Propheten og Aabenbareren. Selv den lovgivende Forsamling, som til end større Sikkerhed er valgt under Præsteskabets Indflydelse, kan ikke træffe saadanne Foranstaltninger, som omstøde Kirkeoverhovedets Befalinger. De skulle blot søge at bringe dem i Samklang med Forholdene, saa at de kunne være mere anvendelige.

Retspleien er af simpleste Slags. Den er baseret paa Grundsætningen om almindelig Lighed og støtter sig i mange Punkter til Anordningerne i den mosaiske Lov, hvis Straffebestemmelser ogsaa anvendes saavidt muligt. Amerikanske Efterretninger finde det meget roesværdigt, at Vidnerne sjeldent blive tagne i Eed ved Underretten, og at der gives saa faa af disse Bagdøre og Smuthuller for Retten, som skaffe Sagførerne i Østen saa rigelig Leilighed til Udflugter og til at udsætte Afgjørelsen, da man derimod her støtter sig mere til den sunde Menneskeforstand og den simple Retsfølelse.

Et eiendommeligt Træk i Deserets Lovgivning er, at Dovenskab er en strafværdig Forbrydelse. Arbeidet er en hellig Pligt. De Dovne blive noterede af Biskopperne og først formanede, derpaa dadlede offentlig efter Gudstjenesten, endelig banlyste. Der gives ingen Droner i den Bikube, som er Deserets Vaabenmærke. Den, der ikke bruger sine Hænder, maa sulte. Alene Propheten Joseph blev ved en guddommelig Aabenbaring fritaget for fysisk Arbeide, da hele hans Tid maatte helliges til hans Regjeringspligter. Brigham Young derimod fordrer ikke en saadan Undtagelse for sit Vedkommende, men foregaaer,

saavidt hans andre Forretninger ville tillade det, Brødrene med et godt Exempel, idet han arbeider paa det Kraftigste som Tømmermand i en Saugmølle. Præster og Biskopper gjøre det Samme, og Apostlene og Ypperstepræsterne kunne Alle uden Undtagelse ligesom Paulus rose sig af at fortjene deres Brød i deres Ansigts Sved og at udføre de Søgnedage, hvad de om Søndagen have paalagt deres Menighed med Hensyn til den Dyd, at være flittige. Dette har i mange Henseender gode Følger. Forskjellen mellem Præster og Lægfolk bliver ikke saa uhyre, som den ifølge deres Religion er; de enkelte Klasser blive nærmere forbundne, og det gjør Anførerne bedre bekjendt med deres Undergivnes Ønsker og Tænkemaade, ligesom det ogsaa forøger den offentlige Velstand; thi jo flittigere Arbeidere, desto større Resultater, og altsaa bliver Tienden saameget desto større. Af denne gaaer kun en lille Part i Præsteskabets Lomme; Resten bliver anvendt til offentlige Foretagender, til at bygge Gader og Broer, Skoler og kirkelige Anstalter, til at sørge for de Familiers Underholdning, hvis Mænd ere Missionairer og endelig til Tempelbygningen. Den tjener altsaa til de Skatteydendes eget Bedste, og det hele System faaer herved Præg af en maadeholden Communisme.

Criminaltilfælde skulle i Fremtiden bedømmes efter „Herrens Love", en Codex, som skal være opskreven efter Herrens Aabenbaring, men som endnu ikke er offentliggjort, da man fandt, at Guds Folk endnu ikke var modent til at modtage den. Nu skal den imidlertid snart træde i Kraft. Det, som allerede er bekjendt af den, leder til at tænke paa Dracos Lovgivning. Thi den bestemmer Dødsstraf for alle store Forbrydelser, hvortil blandt Andet ogsaa Ægteskabsbrud henregnes, fordi der „ikke er Syndsforladelse uden Blodsudgydelse". Ja man anseer endog Dødsstraffen som en Barmhjertighedsgjerning mod Misdæderen, der, naar han i sin Uklogskab eller ved Satans Fristelser har forskjertset sin Salighed ved Synden,

kan udsone sin Brøde ved at lade sig henrette, idet han da indtræder i en Tilstand, hvor han begynder en ny Prøvetid.

Man har anklaget Mormonernes Anførere for, gjentagne Gange at have udtalt sig paa en hadefuld og foragtelig Maade om de Personligheder, som staae eller have staaet i Spidsen for Regjeringen i Washington, og man har derfor villet forudsige et Sammenstød med Centralregjeringen. Men saadanne Angreb paa Unionens Statsmænd ere meget hyppige, saavel i den amerikanske Presse, som hos Talerne ved Folkeforsamlinger. — Alligevel vilde Ingen falde paa at forudsige, at Staterne Massachusett og Rhode Island skulde ville løsrive sig fra Unionen, blot fordi en abolutionistisksindet Gouverneur eller Senator fra disse Stater havde udskjeldt Herrerne i Washington for Forrædere paa Grund af deres Lov mod de flygtede Slaver. Desuden have Mormonerne i alle deres Taler og Skrifter søgt at lægge deres Agtelse for og Lydighed mod Unionen og Constitutionen for Dagen. Hos Nogle er det maaskee en blot Forsigtighedsyttring, en theatralsk Udsmykkelse, men hos det store Fleertal er det uden Tvivl oprigtig og ærlig meent. Colonierne havde i Aaret 1848 med et Skin af Ret, der let havde skuffet Folk uden diplomatiske Kundskaber, kunnet erklære sig uafhængige af Moderlandet. Paa Grund af en grusom og uretfærdig Behandling i Missouri og Illinois, maatte de, da de ikke kunde faae Congressens og Præsidentens Beskyttelse, indvandre til en Egn, som ved deres første Colonnes Ankomst var mexikansk Gebeet. Deres unge Mandskab hjalp til at erobre det, deres utrættelige Flid, deres Udholdenhed og Klogskab omskabte det fra en kun tildeels beboelig Ørken til et blomstrende Agerland. Efter et længere Ophold i Utah indtraf den Fredsslutning, hvorved Landet afstodes til de forenede Stater. Indvaanerne havde kunnet vægre sig; thi omendskjøndt en saadan Protest ikke vilde blive anerkjendt af Folkeretten, vilde den dog ikke have

været uden Exempel i Nordamerikas Historie. Men de havde ikke saasnart erfaret den Bestemmelse, der gjorde dem til Borgere i Unionen, før de grebe den første Leilighed til at erklære deres Kjærlighed for deres gamle Fædreland og anerkjende dens Forfatning.

At man endnu tænker saaledes, eller i det Mindste giver sig Udseende deraf, kan man see af Gunnisons Beskrivelse over Festen den tredie Aarsdag efter deres Ankomst til Deseret. Den er overeensstemmende med den Beskrivelse over fjerde Juli-Festen 1851, som vi have givet paa et andet Sted*), og der er ingen Tvivl om, at Mormonerne ville være og forblive Borgere i Unionen, om end deres Agtelse for Constitutionen kun maa tages cum grano salis. Gunnison fortæller:

„Klokken ti om Morgenen forkyndte Kanontordenen for Stadens Indbyggere, at det var paa Tide at forføie sig til Bowery, hvor deres Tempel engang skal bygges. Kirkens Embedsmænd og Medlemmerne af den af de forenede Stater udsendte Opmaalings-Commission indfandt sig i Præsidentens nye Bolig, hvor de bleve modtagne med al den Forekommenhed og Artighed, der udmærker Gouverneuren af Utah. Klokken elleve trak en stærk, vel udrustet Militairafdeling op foran Huset under Anførsel af General Wells og ledsaget af et Musikchor, saavelsom af 24 Biskopper i Embedsdragt, som bare Faner. Gjæsterne, Præsidenten og Embedsmændene ordnede sig derpaa til Toget og satte sig under „Marshal of the Day“s, Generalens og hans Adjutanters Befaling i Bevægelse under Musikkens Lyd og Kanonernes Torden hen til den store Plads, hvor Hovedfestligheden skulde finde Sted.

Her vare henved 6000 Personer forsamlede i den mønsterværdigste Orden og Rolighed, alle i nette Søndagsklæder og med glædestraalende Ansigter. Da Taleren,

---

*) I „Wanderungen zwischen Hudson und Missisippi“, 2 Bind S. 66 ff.

Præsidentskabet, Fædrene eller „de aldrende Mænd" og de fornemste Gjæster havde taget Plads paa Bænkene ved Siden af Talerstolen paa Forhøiningen; nedbad en af de tolv Apostle Himlens Velsignelse over Forsamlingen. Derpaa forelæste Marshallen Festprogrammet, og Taleren holdt et Foredrag, hvori han med veltalende Ord vendte sig til sine opmærksomme Tilhøreres Stolthed, Fædrelandskjærlighed og Retfærdighedsfølelse. Han opregnede deres mangfoldige Prøvelser, som dog havde faaet et hæderligt Udfald, opfordrede dem til at opretholde deres Ære og deres Ret lige over for enhver Forurettelse og erklærede i deres Navn, at ethvert ubeføiet Angreb vilde møde kraftig Modstand hos dem. Derpaa holdt Præsidenten og nogle andre Tilstedeværende Taler, hvori de søgte at henvende Tilhørernes Opmærksomhed paa Festens Betydning og bringe Hørerne til klarere Bevidsthed om, hvorfor og af hvilke Aarsager denne Dag var mærkværdig.

Nu fulgte Hovedsagen. De forenede Staters, samt Deserets Forfatninger bleve overrakte til Gouverneuren, paa det at han og hans Efterfølgere skulde vogte dem troligen. Fire og tyve „Bedagede", sølvhaarede Mænd, Efterkommere af Frihedsheltene fra 1776 overgave Dokumenterne til deres Præsident, og Ordføreren formanede Gouverneuren i en kort og fyndig Tale til Troskab mod Constitutionen. Han sagde, at disse Fædre, som snart skulde forlade Skuepladsen for dette bevægede Liv, for ikke mere at vende tilbage under det verdslige Herredømme, ønskede at efterlade den Arvelod, som de selv havde modtaget af deres Forfædre, i sikkre Hænder, for at den kunde bevares uforringet, indtil Tidens Fylde skulde komme. Det var — hed det videre — den glorrige, guddommelige Forfatning, som Herren havde indgivet Fortidens Statsmænd, og som nu skulde opbevares i deres fremblomstrende Stats Archiv som et helligt Klenodie, som Frihedens Palladium, som den øverste Herskermagt næst efter Gud, der vaager over de forenede Staters Skjæbne, som en ulegemlig

Magt, der alene vilde bestaae ved dens Undersaatters, de fribaarne Mænds Kjærlighed og Troskab. Enhver Mand i Bjergene maatte holde den hellig og ved Ed forpligte sig til at forsvare den. Thi truende Skyer stege frem paa den østlige Horizont, og de oprindelige Vogtere og Understøttere vilde snart tabe deres Troskab mod den stumme og dog saa veltalende Constitution og styrte frem som Afsindige efter Himlens Villie for at besmitte deres Hænder med Broderblod, medens de udvalgte Vogtere her i Bjergene vilde glæde sig ved det hellige Klenodie og endelig stige ned som Ørnen fra sin Rede for at give den angrende Rest den Fred, hvorved dette hoitbegavede Land alene kunde blomstre, og den Sandhed, der alene kunde gjøre dem frie.

Festligheden sluttedes med en glimrende Banket i Præsidentens Huus, hvori deeltoge alle de, der vare blevne førte til Bowery af Militairet og Biskopperne. Skaaler, Taler, Musik og Sang afvexlede med hinanden indtil Aftenen, da den glædeberusede Mængde adskiltes, uden at nogensomhelst Begivenhed havde forstyrret Enigheden, og medtog uden Tvivl den Overbeviisning, at Mormonerne vare det største Folk paa Jorden og deres Regenter de viseste Mænd under Solen. Deres Prophet havde under Festen fortalt dem, at de ikke behøvede at frygte nogen Magt paa Jorden, og at man var bestemt paa at fordre Territoriet anerkjendt som Stat, hvad saa end Congressen eller Præsidenten i Washington vilde sige eller gjøre, og Folket havde svaret som med een Mund: „Amen, saaledes skal det være, det er den himmelske Retfærdigheds Villie!"

Et Blik paa disse Taler viser, at Mormonerne ansee Forfatningen for et helligt, ja endog af Gud aabenbaret Document, og at de ønske at være Borgere i de forenede Stater, om end paa deres egen Maade, som man heller ikke kan indvende Noget imod, saasnart Territoriet er blevet til Stat. Constitutionen indestaaer dem

for en fuldkommen Samvittighedsfrihed, idet den ved en Tillægsartikel af 1794 bestemmer: Congressen maa ikke udgive nogen Lov, som har Hensyn til nogen Religions Indførelse eller forbyder fri Religionsøvelse. Den foreskriver heller ikke Unionsstaterne Noget, som ikke er opfyldt Mormonstatens Forfatning. Endelig har Centralmagten ifølge dens Forskrifter ingen Ret til at blande sig i en af de „souveraine" Republikkers indre Anliggender.

Men saalænge Utah endnu er et Territorium, stille Forholdene sig anderledes, og den maa betragtes som umyndig. Præsidenten i Washington er dens lovlige Formynder, som efter eget Behag bestemmer, hvormegen Frihed han — med stadig Hensyn til Constitutionen — vil tilstaae sin Myndling. Saaledes vilde Mormonerne ikke kunne anklage Præsidenten for nogen forfatningsstridig Handling, naar han vilde indsætte Embedsmænd mod deres Villie. Men selv Sectens ivrigste Modstandere maatte anerkjende en saadan Fremgangsmaade for ubillig.

Colonisterne i Deseret sammenligne ikke upassende deres nuværende Stilling med den Tilstand, hvori de amerikanske Colonier befandt sig for Uafhængighedskrigen. Den eneste Forskjel er, at disse besværede sig over, at man paalagde dem Skatter uden at ville tillade dem at sende Befuldmægtigede til Parlamentet, medens hine finde det uretfærdigt, at de skulle lade sig paanøde Love af fremmede Embedsmænd, der ikke kjende deres Religion og deres eiendommelige Sædvaner. Med al den Modbydelighed, som vi føle for deres Overtro og mange af deres særegne selskabelige Indretninger, maae vi dog billige denne deres Klage og det deraf følgende Forlangende, at man vil lade dem søge den jordiske Lyksalighed paa deres Maade. Nogle amerikanske Blade have imidlertid udtalt sig anderledes, og Præsident Fillmore gik kun tildeels ind paa at opfylde hiint Ønske, idet han gav Territoriet tre ikke-mormonske Embedsmænd. Pierce, hans demokratiske Efterfølger, følger en rigtigere Politik og har ikke paanødt

Territoriet fremmede Embedsmænd ved det sidste Valg. Ved denne Fremgangsmaade synes den truede Fred indtil videre sikret.

Det er i Grunden kun et politisk Etiquettespørgsmaal, om Mormonerne skulle modtage Styrere og Dommere fra Washington eller — saafremt de ikke overtræde Forfatningen — regjere sig selv. Det vilde derfor ikke blot være ubilligt, men uklogt, om man paa Grund af denne deres Vægring vilde indlede en Proces mod dem for Høiforræderi og anvende Tvangsmidler. Følgen deraf vilde være en Opstand i Klippebjergene, og man maatte da afsende nogle Dragonregimenter, saaledes som Bruushovederne blandt Bladredacteurerne i de forenede Stater allerede have antydet. Disse Tropper vilde nu enten blive slaaede tilbage ved de befæstede Passer i Rocky-Mountains, eller man vilde underkaste sig i Deseret, hvor da en Besætning maatte blive tilbage for at forhindre nye Opstande. Det vilde da gaae ligesom i Missouri, at Regjeringens Strenghed vilde blive udlagt som Anmasselse og grusom Haardhed. Den Ringeagt, som man overalt i Amerika nærer for Soldaterne, vilde her ved at sammenligne disses Dovenskab med egen Flid blive til Forbittrelse, og Soldaternes bekjendte Galanteri mod det smukke Kjøn vilde vække Jalousie hos Haremsbesidderne. Det laa da meget nær at udøve den i Loven bestemte Straf for Ægteskabsbrud, Hadet mod Hedningerne vilde let forblinde endog de mere Besindige, og hvem kan da indestaae for, at vi ikke en Dag vilde faae et Sidestykke til den sicilianske Vesper at see i Timpanogabjergene? Hvad enten altsaa Mormonerne underkastede sig „Onkel Sams" Dragoner eller ikke, maatte man føre Krig. Udfaldet vilde vel ikke være tvivlsomt, men for aldeles at beseire Mormonerne vilde udfordres betydelige Opoffrelser af Mennesker og Penge og en fleeraarig Krig. Dette er let indlysende for Enhver, naar man seer hen til Deserets Afstand fra Civilisationens Grændser, til Besværligheden

ved at transportere Skyts og Proviant gjennem de Orkener uden Veie eller seilbare Floder, som paa alle Sider omgive Mormonernes Land, og til den krigerske Dygtighed hos de Hellige, som desuden vilde være ophidsede af en glødende Fanatisme. Et Exempel paa en lykkelig Modstand vilde ved Tvedragten mellem de nordlige og sydlige Stater være yderst farlig for Unionen.

Og hvad havde man opnaaet selv ved den raskeste og fuldstændigste Seir? Vort Aarhundrede tillader ikke nogen Albigenserkrig, og Lovens Strenghed vilde saaledes kun ramme enkelte af de Skyldige. Man turde imidlertid lige saa Lidt tillade sig at fordrive den store Masse nok engang fra Huus og Hjem. Man maatte altsaa søge at holde dem i Tomme ved en Besætning, som paa Grund af Deserets store Udstrækning vilde udfordre Halvdelen af de forenede Staters Troppemagt. Derved vilde Colonien forarmes. Bevidstheden om den lidte Uret vilde forplante sig fra Slægt til Slægt, og man vilde have skabt sig en hemmelig Fjende, som kun lurede paa Leilighed til Hævn, midt paa Veien mellem Missisippi og Californien og midt imellem Rodhuderne, som engang skulle blive de Helliges Troesfæller. Istedet derfor har man nu i Utah et Herberge for Vandrerne til Guldlandet og en Fæstning mod de Vilde, der engang med Tiden vil vise sig af større Nytte end alle Forterne paa den vestlige Grændse tilsammentagne. — Endelig vilde man have forstyrret og maaskee aldeles ødelagt disse øde Egnes Colonisering, som er bleven begyndt og fortsat af Mormonerne med et saa overraskende Held; da neppe Andre end Forfulgte, som bleve sammenholdte ved religiøse Baand, vilde have vovet at vælge disse Udørkener uden nogen seilbar Flod til Bolig.

Af disse og andre Grunde er det sandsynligt, at man vil lade Mormonerne i Fred indtil deres Stat har naaet Myndighed. Young og de øvrige Anførere ville vel vide at vogte sig for altfor store Fordringer og i det Mindste

bevare Skinnet af Lovlighed. I Washington vil man ligeledes oversee smaa Afvigelser fra den sædvanlige Regel. Deseret vil i mindre end ti Aar have mindst 100,000 Indbyggere, og Verden vil opleve det sælsomme Skuespil, at see en Præsterepublik som Led af et af Demokratier bestaaende Statsforbund.

Desuagtet kunne vi ikke stille Mormonismen i Deseret noget gunstigt Horoskop. Maaskee vil denne Pseudoreligion holde sig i Aarhundreder. Maaskee vil Staten bestaae en Tidlang som Theodemokratie: — i dens nuværende Skikkelse kan den ikke bestaae, og det er ikke usandsynligt, at den af Joseph Smith grundede Bygning vil undergaae en stor Omvæltning allerede i de næste Aar. Det er ikke udvendig, men indvendig fra, at den Storm, som skal ryste den, vil komme. Forfaldet vil udgave fra Sectens Midte, og det desto hurtigere, jo beredvilligere man tilstaaer Mormonerne deres Forlangende og overlader dem til sig selv. Et Hovedled i Kjæden, der holdt dem sammen, var den Martyrdom, de havde maattet udholde. De maatte henvende deres Opmærksomhed paa de udvendigfra truede Punkter og oversaae derfor den onde Sæd, som i det Indre modnedes til Frugt. Derpaa fulgte Kampen med Ørkenen, Omsorgen for den materielle Existents. Naar de ikke længer ere truede og glæde sig ved et sikkert Livsophold, ville de i kort Tid komme til Følelse og Erkjendelse af de meest skrigende Misbrug og Vildfarelser, og da ville de snart falde af fra det nu Bestaaende.

Mormonismen kunde maaskee vogte sig for denne Erkjendelse, der er dens værste Fjende, saafremt den aldeles kunde afsondre sig fra hele den øvrige Verden. Men deels er Indvandring nødvendig for dens Blomstren, og deels tillader Tidsaanden ingen saadan Isolering. Det vil ikke vare tyve Aar, for den Kjæmpe=Jernbane, der skal forbinde det atlantiske og det stille Ocean, vil være fuldendt, og da enten gjennemskjære eller i det Mindste

berøre Mormonernes Gebeet. Derved vil Landeiendommenes Værdi forhøies, idet Prisen paa Producterne stiger. Men derved vil ogsaa det nittende Aarhundredes Oplysning og Dannelse trænge frem til dette afbundne Lem af den historiske Menneskehed.

Den sunde Menneskeforstands Reaction vil imidlertid sandsynligviis allerede tidligere bane sig Vei gjennem den Skuffelse og det Bedrageri, som nu holder Masserne fangne. Den første Forstyrrelse i Harmonien vil formodentlig komme fra Fleerkoneriet. Man er derved vendt tilbage til asiatisk Barbari, medens man paa den anden Side bestræber sig for at befordre Dannelsen ved ivrig Omsorg for Underviisningsanstalter. Man giver Pigerne en ligesaa god Opdragelse som Drengene og lader dem dog i Praxis føle, hvor dybt de staae under Manden. De Hensyn og Opmærksomheder, som vises Qvinden af alle civiliserede Nationer, kalde Mormonerne en taabelig „hedensk Mode“, og deres Koner have i deres Øine intet andet Værd, end som „Mødre i Israel“, det vil sige i vort sædvanlige Sprog: Konen har kun Værd som en Maskine til at fylde Landet med de 60,000 Indvaanere, der udfordres for at Territoriet kan blive til en Stat. Dette er en Philosophie for Markmuus og Kaniner, ikke for Mennesker. Selv Tyrken seer ikke Sagen fra et saa lavt Standpunkt. Desuden fyldes Asiens Haremer med unge Piger, som man ikke har spurgt om deres Samtykke. Mormonloven tillader derimod den unge Dame, der bliver forlangt til Besegling, at gjøre Indsigelse, idet den rigtignok truer med Herrens Vrede, naar hun ikke vil underkaste sig hans Befalinger. Tænker man sig nu, at en ung Pige paa 20 Aar af nogen Fiinfølelse blev spurgt, om hun vel havde Lyst til at blive Fru Y. Nummer 20, eller om hun vilde formæle sig med en Mand, der efter nogle Aar kunde forstøde og forsømme hende, være fraværende i flere Uger og endelig en smuk Morgen træde ind i Stuen, for at sige til hende: „Det glæder mig af

Hjertet at see dig, min Kjære; jeg vilde være lykkelig ved at sladre en Timestid med dig, men — hm, i Forbigaaende — har du seet min nyeste Brud Nummer 10? — et ret net Barn!" Tænker man sig et sligt Spørgsmaal rettet til en ung veloptdragen Dame, vil man ikke kunne tvivle om Svaret. De Tilfælde ere virkelig ikke sjeldne, at Borgerinder i Deseret, som vare blevne nødte af ærgjerrige eller bigotte Mødre til Besegling med en eller anden Pascha, have flygtet fra deres Besidder for at gifte sig med Indianere, idet de foretrak det raae Liv under Læderteltе i Ørkenen for en uværdig og kjedelig Stilling i Haremet. Men naar det saaledes gaaer det grønne Træ, hvorledes skal det da gaae med det tørre.

En anden Grund til Tvistigheder vil den fra Joseph Smith hidrørende, emanerede Bibel være, naar den, som der siges, om kort Tid udkommer. Hidtil har der ikke været noget Fast at angribe og prøve, Alt har været stadig Forvandling, uophørlig Fuldkommengjørelse. Ved Bibelens Udgivelse vil denne Fremskriden og Udvikling være afsluttet, og det vil ikke vare længe, før der ved forskjellig Udtydning af Grundbogen danner sig Secter i Secten.

En af Hovedaarsagerne til Sondringer og Adsplittelser ligger i Indvandringen af en Mængde Folk, der komme ikke af Fanatisme, men for at forbedre deres Omstændigheder. Sectens Anførere beklage sig allerede nu hyppig over den Egennytte, der hersker blandt Folket, medens der til Udførelsen af Joseph Smiths og Brigham Youngs Planer fordres en saadan Selvfornegtelse af egne Interesser, som hidtil kun Medlemmerne af Jesu Selskab have lagt for Dagen. Hele Familier udvandre fra de engelske Manufacturdistricter til Utah, blot fordi en Søn eller Fader er bleven omvendt til Mormonismen, og fordi man har givet dem Udsigt til at faae store Eiendomme, medens de her lide Nød. Mange af disse Emigranter ere Chartister, røde Republikanere i England og komme nu

til Deseret, der er aldeles det Modsatte af deres ideale Statsanskuelse. Her maae de underkaste sig Love, som de ikke anerkjende, adlyde Forholdsregler, som de i Stilhed forbande som Tyranni, fordi de udgives for guddommelige Befalinger. Andre blive ved deres Overtro forblændede og trøstede over disse Ubehageligheder, men den Vantro har intet Middel til at forsøde den bittre Pille, og disse „Mormonske“ ville derfor gribe den første Leilighed der frembyder sig, for at afryste det forhadte Aag.

En fjerde Mine, som maa explodere om kortere eller længere Tid, har Regjeringen i Deseret selv lagt ved Tiendeafgiften. Ved dette System bliver ophobet uhyre Summer, som Præsidentskabet disponerer over uden at aflægge Regnskab. Tienden er egentlig bestemt til at anvendes til Præsternes Underholdning og det offentlige Velfærds Fremme. Men maaskee bliver den anvendt til Prophetens og hans Fortroliges Privatøiemeed? Ingen veed det, mange Forstandige ville troe det muligt paa Grund af Fristelsen ved en Bestyrelse uden Ansvarlighed, mange Mistroiske ville holde det for meget sandsynligt og maaskee for afgjort. Om ikke lang Tid ville disse Tanker blive udtalte. Man vil finde det utaaleligt, at Hyrden behandler sin Hjerd som Faar, der ikke maae knurre, naar han fratager dem deres Uld. De Klogere og Dristigere ville snart komme frem med den Formodning, at Alt i Grunden kun er en religiøs Speculation. Arbeideren, som træller paa Marken med Spade og Hakke, vil opkaste det fortrædelige Spørgsmaal, om Byrderne og Goderne ikke ere altfor uligeligt fordeelte, naar han seer Præsidenten med sine to Dusin Koner i en prægtig Kareth med et glimrende Følge, medens den Fattige i sit Ansigts Sveed maa hjælpe til at betale Havren til de sex Heste for Vognen, Haremets Underholdning og Omkostningerne ved det hele prægtige Optog.

Endelig er den gode Forstaaelse mellem Præsidentskabet og de øvrige talentfulde Personligheder blandt de

sidste Dages Hellige slet ikke fast grundet. Hvad der kunde skee under det første Triumvirat med Propheten Joseph i Spidsen kan — om end ikke saa let nu som dengang — atter gjentage sig.

„Man bemærker let“, siger Gunnison, „den stedse stigende Yndest for andre Personligheder end de, hvoraf Regjeringen nu er sammensat, og naar der først opstaaer Partier, vil Beundringen for Young ikke mere være saa almindelig. Endnu har ingen saadanne dannet sig til Gunst for den Mand, der indtager den anden Rang i Staten og gjelder for den bedste Forretningsmand. Men der behøves kun en noget tyrannisk Opførsel, kun en Forandring i Loven fra Prophetens Side for at fremkalde Beskyldningen for Ærgjerrighed og Kjetteri. Som Lucifer i Himlen og Rigdon i Nauwoo vilde han da blive stødt fra sin høie Stilling ved talrige Stemmer, og et Votum fra Menighedsforstanderne eller en Udtalelse fra Pluraliteten af Folket vilde afsætte ham.“

Brigham Young kjender Alt dette meget vel. Han veed, at Demokratiet lurer bag Theokratiet og vogter sig for det med al den Snuhed, der er ham egen. Han vogter sig for uoverlagte Aabenbaringer, lader sig blot mærke med, at Ting af høieste Vigtighed snart ville komme for Lyset og forsikkrer, at Propheten Joseph har efterladt flere Skabelser ufuldendte, end man kunde bringe i Stand ved fem Aars flittigt Arbeide. Naar man da har udført de af Guds Befalinger, han har paabudet, kan man udbede sig mere Lys af Englene.

Alle disse Ærgjerrighedens, Misfornøielsens og Mistroens Sædekorn ere udsaaede i en frugtbar Jordbund, og lader man dem have Ro til at spire og voxe op, ville de om kort Tid forstyrre den Enighed, der gjør Mormonernes Menighed saa agtbydende og frygtelig for Enhver, som vilde forsøge at tvinge dem efter sin Villie. Man kan med Grund sammenligne dette Folk med Puritanerne i Nyengland i de første ti Aar efter deres Nedsættelse i

Amerika. De have ganske samme Mod, Kraft og Udholdenhed, ganske samme bigotte Affsondren; de have overlevet endnu frygteligere Forfølgelser, have seiret endnu oftere end hine, idet de bleve beseirede, og have cultiveret en endnu mere øde Ørken, saa at der „nu voxer to Græsstraa, hvor før neppe det kunde rodfæste.“ De have opnaaet alle disse Resultater, omendskjønt deres Charakteer langtfra ikke er saa reen og ædel og deres Sag langtfra ikke saa retfærdig, som hiin lille Hob Pillegrim-Fædres i det syttende Aarhundrede.

Den theodemokratiske Regjering har allerede frembragt herlige Frugter paa een Skueplads, men er forgaaet i disse Frugter. Gid det ogsaa maatte gaae saaledes paa denne anden Skueplads. Vi kunne have Haab derom.

1857